

Uvodnik

Andrej Bratuž

Manjšina danes

Od časa do časa se moramo vprašati, kaj kaže sedanji barometer naše narodne skupnosti v Italiji. To naj bi bil politični ali tudi kulturni barometer, ki nam lahko v glavnih izsekih pokaže stanje v življenju naše manjšine. Ta pregled seveda ne bo popoln, ampak verjetno vseeno zadosten.

Letos bodo po naših slovenskih občinah poleg evropskih tudi občinske volitve. Te bodo gotovo tudi koristen pokazatelj ne samo upravnega stanja, ampak tudi stanja narodne zavesti zlasti tam, kjer so občine deloma že narodnostno mešane. Slovenski volilci bodo zato lahko spet suvereno odločali o svoji usodi in o družbenem ter gospodarskem razvoju svojega ozemlja. Občina je namreč prva in osnovna institucionalna krajevna ustanova, ki skrbi za primarne potrebe prebivalstva.

Še se sicer pojavljajo razni pritiski in to zlasti s strani posameznikov na našo narodno skupnost. V tem se je zadnje čase "odlikoval" tudi znani in nam nenaklonjeni tržaški voditelj združenja Lega Nazionale Sardos Albertini. Ta zahteva odstranitev spomenikov zlasti slovenskega partizanskega osvobodilnega boja. Kaže pa, da so njegovi pozivi, hvala Bogu, naleteli tokrat na gluha ušesa in to tudi pri večinskih izvoljenih predstavnikih. Res velika slepota v današnjem času evropskega združevanja! Marsikje se je že pojavila vidna večjezičnost in to zlasti v smerokazih na večjih cestah, kar je vsekakor nekaj novega in hvalevrednega. Pozitivna pa je tudi vloga pokrajinskih uprav v Trstu in Gorici, ki s svojo politiko na teritoriju omogočajo uveljavitev in odprtost v prizadevanju zlasti za večjo vlogo manjšine.

Svojo specifično vlogo ima seveda slovenska šola v Italiji, saj je prav šola tista osnovna izobraževalna ustanova za vsako narodno skupnost, manjšinsko še posebej. Zato je že od začetka v povojni dobi potreba po slovenski šoli bila primarna. Težko smo pričakovali odobritev slovenskega šolskega zakona, do katerega je prišlo leta 1961 (zakon št. 1012). To je bil tudi prvi državni zakon za Slovence v Italiji. Danes se je naša šola res dobro uveljavila. Vpisi so tudi zadnja leta dobri in tako prav šolski sistem vseh vrst in stopenj v slovenskem jeziku zagotavlja kulturni in socialni razvoj naše mladine. Prav gotovo je zato slovenska šola glavni porok za ohranitev naše narodne zavesti oz. identitete. Zelo koristno je tudi osveščanje italijanske publike zlasti s slovensko kulturo in kulturnim življenjem Slovencev v Italiji. To pride lahko najbolj do izraza s prirejanjem predavanj in koncertov. V tem okviru imamo predvsem v mislih tiste kulturne Italijane, ki se tudi naučijo slovenskega jezika. Število teh seveda ni veliko, vendar se spleča tako kulturno politiko in povezovanje gojiti in podpirati. Še in še bi lahko razpravljali o vsem tem. Sam sem se večkrat udeleževal raznih manjšinskih srečanj in pri tem ugotovil, da manjšina sploh nima kompleksa manjšinca, ampak da je sam pravi subjekt in zato suvereno nastopa tudi v odnosu do večine.

To je seveda le nekaj drobnih kamenčkov, ki pa skupno sestavljajo bogat mozaik.

Vipava je nevarno prestopila bregove

Še največ škode v Gabrijah, Rupi in Mirnu

Foto D&M

Spravna maša v nadžupnijski cerkvi sv. Martina v Laškem Msgr. Anton Stres: "Žrtev povojnih pobojev ne bo več mogoče prezreti"

Marijborški nadškof koadjutor in apostolski administrator celjske škofije Anton Stres je na spravi maši za žrtve pobojev v Hudi jami v nadžupnijski cerkvi sv. Martina v Laškem v nedeljo, 29. marca, dejal, da je bil grob žrtev povojnih pobojev tudi in predvsem grob molka. A odslej teh žrtev ne bo več mogoče "prezreti in ne prezirati".

Za msgr. Stresa grob, v katerega so bile žrtve povojnih pobojev zazidane, ni samo tisti, zaprt z več kot 100-metrskim zidom, ampak je to tudi in predvsem grob molka.

"100-metrska pregrada, ki je zapirala rov, naj bi zagotovila, da bi za vedno ostali zakopani v molku, da bi o njih nihče več ničesar ne izvedel, predvsem pa, da bi ta zločin nikoli ne prišel na dan. In vendar so tudi iz tega groba molka in strahu pred resnico o zločinu, ko se desetletja o tem ni smelo govoriti, pred tedni te žrtve prišle. Vstale so v našo zavest, umestile so se v naš zgodovinski spomin in odslej jih ne bo več mogoče prezreti in ne prezirati", opozarja nadškof Stres. Poudaril je, da je Slovenija zgrožena nad strahotnim trpljenjem, telesnim in duševnim, ki so ga morale te žrtve pretrpeti, preden se je ustavilo njihovo srce. Msgr. Stres meni, da je naša domišljija na srečo preslabotna, da bi si lahko predstavljali, kaj vse se je dogajalo, koliko trpljenja,

bolečin, žalosti in obupa so žrtve iz rova sv. Barbare morale preboleti in prestati, preden so doživele izpolnitev Jezusove obljube: "Kdor vame veruje, bo živel, tudi če umre; in vsakdo, ki živi in vame veruje, vekomaj ne bo umrl".

Po nadškofovih besedah so ljudje zgroženi tudi nad okrutnostjo in sovražstvom tistih, ki so to zakrivali, ki so si to izmislili, in preiščeno izpeljali. Zanj je to bil sistematično in kolektivno načrtovan zločin, pri katerem so sodelovali številni ljudje in se izživljali na zverinski način nad svojimi žrtvami.

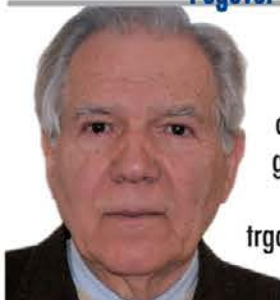
Msgr. Stres izraža zgražanje tudi zaradi tega, ker je storilec povojnih pobojev v Hudi jami svoje strupeno seme sovraštva, seme prezira do drugih in nazorsko drugačnih, se pravi seme smrti uspelo zasejati v tako številna srca, "da smo še danes verjetno najbolj razdvojen narod v

Evropi, sprt in razdvojen, z dvema resnicama, ki to ne moreta biti, in z dvema pravicama, ki sta to, če sta dve, pravici lahko še manj".

"Vse, kar se je dogajalo v zvezi s temi zločini, nas opozarja, kako se pravici na tem svetu slabo godi in kako nas pred obupom nad njo lahko rešuje le vera v Boga, ki edini zagotavlja, da bo na koncu imela zadnjo besedo Božja odločilna pravičnost in ljubezen", je dejal. Dodal je še, da samo s to Božjo ljubeznijo lahko zdravimo naše rane, bremena, žalost in krivice naše preteklosti, samo z njo lahko očistujemo naš zgodovinski spo-

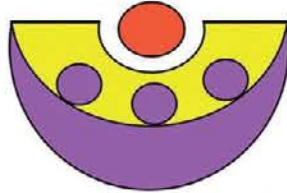
Pogovor

Goriški slikar
Andrej Kosič
o odprtju likovne
galerije v Raštelu
in težavah
trgovcev v mestnem
središču

3

Tržaška Cerkev

Msgr. Marij
Gerdol
o pripravah
na misijon
za slovenske
vernike, ki bo potekal
meseca oktobra 2009 v Trstu

11

min, samo na njeni osnovi lahko gradimo prihodnost, ki bo vredna tega imena.

Spravne maše, pred katero je bil tudi križev pot, so se med drugim, kot poroča STA, udeležili murkosoboški škof Marjan Turnšek, mariborski pomožni škof Jožef Smej in koprski škof Metod Pirih. Hrvaško škofovsko konferenco je zastopal varaždinski škof Josip Mrzljak v spremstvu tajnika Vjekoslava Huzjaka.

Od slovenskih politikov so se spravne maše udeležili predsednik SDS Janez Janša, podpredsednik SDS Milan Zver ter predstavniki NSI na čelu s predsednico stranke Ljudmila Novak.

Kot je že znano, so v Hudi jami pri Laškem pred skoraj mesecem dni odkrili posmrtno ostanke 200 do 300 ljudi. Njihova identiteta še ni znana, po nekaterih informacijah naj bi bili med žrtvami ne le Slovenci, temveč tudi Hrvati.

Skupna izjava predsednikov SSO in SKGZ

Zaskrbljenost zaradi mazaških skrunitev

V zvezi s ponovno skrunitvijo spomenika bazoviškimi junakom sta predsednika SKGZ in SSO Rudi Pavšič in Drago Štoka posredovala tisku in javnosti skupno izjavo, v kateri izražata vso svojo zaskrbljenost nad takim barbarskim dejanjem in zahtevata, da pristojne oblasti avtorje podlega početja čim prej izsledijo in jih postavijo pred sodišče. Žal se v zadnjih časih takšna vandalska dejanja zelo širijo, podčrtujeta predsednika krovnih organizacij, zato morajo pristojne oblasti priti storilcem takih dejanj na sled. Ljudi, ki skušajo s svojimi provokacijami zadnje čase

motiti miren dialog, ki se je ustvaril pri demokratičnem obmejnem prebivalstvu, je treba nujno izolirati. Predsednika krovnih organizacij pozivata obenem pristojne oblasti v republiki Sloveniji, da skrbno sledijo vsem takim početjem rasističnega in revanšističnega kova ob meji, da intervenirajo na pri-

stojnih evropskih forumih in pri italijanski vladi, ki mora s svoje strani storiti vse, kar je v njeni moči, da prepreči taka barbarska dejanja, storilce odkrije in jih za svoja dejanja tudi primerno kaznuje, zaključujeta svoje tiskovno poročilo predsednika krovnih organizacij, netilce sovražstva ob meji pa takoj izolirajo.

G. Dušan Jakomin in naš cenjeni sodelavec Alojz Tul sta prejemnika priznanja Vsestranskega združenja časnikařev, saj sta aktivna člana že 50 let. G. Dušanu Jakominu je priznanje za oba, A. Tul je bil odsoten, v ponedeljek, 30. marca, v Gorici izročil predsednik Vsestranskega časniškarskega združenja Lorenzo Del Boca. Iskreno čestitamo!

Sporočilo

Novi prostori Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu

Z Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu so nam sporočili, da je 24. marca potekalo odprtje stavbe v središču Ljubljane na ulici Komenskega 11, v katero se je preselil Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Navzoče sta pozdravila minister dr. Boštjan Žekš in župan občine Ljubljana Zoran Jankovič. V uvodu je minister Žekš pozdravil prisotne ter izrazil zadovoljstvo z odličnim sodelovanjem z Lekarnami Ljubljana, ki so stavbo dobile v upravljanje od Mestne občine Ljubljana. Objekt, ki so ga zgradili pred vojno, je služil kot enodružinska hiša in ima danes veliko arhitekturno vrednost.

Igor Gabrovec odgovarja Paolu Sardos Albertiniju Spomeniki padlim so priče plemenitega odpora proti fašizmu

“Na predlog Paola Sardosa Albertinija, da se odstranijo vsi spomeniki partizanov, je potrebno odgovoriti z jasnim in odločnim odklonom, saj očitno prezirljivo in omalovaževalno obravnava

zgodovino Primorske in njene enotnega odpora proti fašizmu. Pri nas so naši očete med prvimi v Evropi okusili najbolj kruto, rasistično, nasilno in tiransko lice fašizma že takoj po prvi svetovni vojni, ko so že poleti 1920 ognje-

ni zublji z vso svojo simboliko ovili Narodni dom, večnamensko središče Slovencev in Slovanov v Trstu. Pri nas so prve svinčenke fašističnega sodišča pred osuplo, a dejansko molčečo mednarodno javnostjo terjale mučeniško smrt starih mladih junakov v Bazovici. Iz te krvi se je razvilo in pridobivalo moč in pogum široko odporiško gibanje, ki je v navezi z mednarodnim odporištvom in zavestnimi silami naposled premagalo fašizem in nacizem.

Svoboda, ki sloni na tem uporu, je narekovala idejne temelje tudi italijanske ustave. Na istih temeljih so bili v duhu hvalečnosti do na tisoče padlih partizanov, deportirancev in sirot postavljeni spomeniki v vsaki naši vasi. Vse to simbolizirajo spomeniki, ki bi jih Sardos Albertini rad odstranil. Predlogu se ne smemo čuditi, saj prihaja iz vrst tistih, ki bi radi obračunali tudi s samo italijansko ustavo in z njenimi vedno na novo aktualnimi vrednotami”.

Igor Gabrovec
Deželni svetnik SSK

Na dnu...

ŠE PRAV POSEBNO TE PROSIM ZA PONIŽNOST...

...SVOJEGA BLIŽNJEGA!

Ob ustanovitvi Ljudstva svobode

Desnosredinski pol se je poenotil

Z uvedbo večinskega volilnega sistema v Italiji pred petnajstimi leti se je sprožil proces preoblikovanja oziroma razporejevanja političnih strank in težnje po njihovem povezovanju v koalicije ter več ali manj tesna zavezanstva, za pokritje čim večjega dela političnega prostora in s tem čim večjega deleža pri delitvi oblasti na raznih ravneh, to se pravi od občin in pokrajin in dežel do državnega parlamenta in vlade. Odločilen dejavnik za te spremembe je bil v prvi vrsti razpad Krščanske demokracije, ki je ves povojni čas imela odločilno vlogo pri vodenju države, in nato še Craxijeva Socialistična stranka, po razkritju organizirane mreže podkupovanja v zvezi z javnimi deli in političnimi uslugami. Nastala je tako ne samo velika zmeda, temveč predvsem politična praznina, ki jo je spretno izkoristil gospodarski mogotec Silvio Berlusconi, ki je ustanovil novo politično gibanje Naprej Italija, kateremu so se pridružile razne skupine demokratařev, socialistov in drugih manjših laičnih skupin. Že od prvih nastopov na

volitvah se je to gibanje uspešno uveljavljalo do današnjega obsega volilnega konsenza in prevzema oblasti v okviru koalicijskega Doma svobodařev, kateri sta se pridružila Finijeva Nacionalno zavezništvo in Casinijeva Sredinska zveza. Slednja je lani izstopila iz tega zavezništva in prešla v opozicijo. V vladno zavezništvo pa je ponovno pristopila Bossijeva Severna liga. Nekdanji predsednik vlade Prodi in pobudnik Oljke si je prizadeval, da bi se glavne levo-

sredinske sile poenotile v skupno stranko, ki bi se v povezavi z drugimi silami potegovala za osvojitve večine mandatov v parlamentu. Na tej osnovi je Prodijska koalicija dvakrat premagala Berlusconi Pol svobodařev, a zaradi no-

preobrazbe brez kakega omembe vrednega nasprotovanja članov in vidnejših strankinih predstavnikov, če izvzamemo znanega tržaškega poslanca Menio, ki se je zavzemal za federalno povezavo. Na kongresu je sicer požel odme-

ven aplavz, a na koncu razprave so vsi delegati glasovali za predlog o združitvi z Ljudstvom svobode in tudi sam Menia. Za voditelja Finija je združitev bila nekakšno osebno in politično olajšanje, ker je po prevzemu predsedstva poslanske zbornice moral odložiti funkcije strankinoga tajnika. Pa tudi v članstvu in pri najvišjih prvakah stranke so nekatere spremembe Finijeve usmeritve do pojavov fašizma in nacizma med vojno naletele na neodbravanje. Kot inteligentnega politik je v zadnjem obdobju skušal uveljaviti položaj predsednika poslanske zbornice, kar ne gre v račun predsedniku vlade Berlusconiu. V svojem poslovilnem nagovoru na kongresu je poudaril, da spojite NZ z Ljudstvom svobode pomeni neke vrste razbremenitev senc strankine preteklosti in vključitev v sodobne evropske politične tokove.

V nedeljo, 29. marca, pa se je v Rimu ob udeležbi šest tisoč delegatov zaključil tridnevni ustanovni kongres nove desnosredinske stranke Ljudstva svobode (PDL - Popolo della Libertà), v katero sta se zlili prevsem Nacionalno zavezništvo in Naprej Italija pa tudi druge manjše politične skupine, ki so doslej podpirale Berlusconijsko vlado. Ime nove stranke ni povsem novo, ker je s tem imenom nastopila na lanskim parlamentarnih volitvah kot koalicijska povezava med Nacionalnim zavezništvom in Naprej Italija. Berlusconi

in Fini sta na ustanovnem kongresu imela tudi glavno besedo in sta vsak s svojega zornega kota nakazala njene temeljne programske usmeritve. V tem pogledu je bil Fini bolj jasn in odprt do reševanja problemov italijanske družbe, vključno do zunanjih priseljencev. Berlusconi, ki velja za nespornega očeta Ljudstva svobode, je skušal razložiti pomen naziva nove stranke, t. j. “Ljudstvo” in “svoboda”, kar od-

slikava njegovo privrženost populizmu, ki v bistvu ne potrebuje kakih institucionalnih posrednikov z izvršno oblastjo. Zato ni naključje, da v nasprotju s Finijem ni poudarjal vloge parlamenta.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Šola - žrtev porabniške miselnosti

Če je kakšno področje, ki kričeče jasno odseva delovanje in značaj porabniške miselnosti, potem je to šola. O porabniški miselnosti se dosti govori in jo kot nekaj nevzdržnega navajamo vsi, toda istočasno je vse skupaj nekako izven nas, češ da logika denarja obvladuje druge in je na delu nekje drugje, nas da se to ne tiče, do nas posledice škodljivega materialnega odnosa do sveta in življenja ne sežejo. Šola pa je dokaz, da te posledice do nas sežejo, sežejo do naših otrok in v naše domove, seveda na način, ki znižuje raven izobraževanja prihodnjih generacij. Že pred izbruhom krize - pomenljivo je, da že pred krizo - je vlada napovedala korenito šolsko reformo in z dolgovoznimi razlogi zatrjevala, kako bo z njo šolo modernizirala. Vse bi bilo v redu in prav, ko ne bi imela “izboljšava” vzgojnega sistema grdo lepotno napako, namreč da bo v naslednjih treh letih šolstvo utrpelo izgubo za več kot osemdeset tisoč delovnih mest. V isti vači se je minister za ekonomijo pohvalil, kako bo na ta način država prihranila blizu deset milijard evrov. Blizu deset milijard evrov prihranka, potem ko se v reševanje sedanje krize vlaga po sto milijard in še več in se bo v to reševanje še vlagalo! S krčenjem šolskih delovnih mest se torej ne bo dosti prihranilo, toliko bolj pa je res, da je napovedano krčenje za že tako revno šolo zelo hud udarec. Številke zagotovo jasno govorijo, da šola razpolaga z razmeroma malo denarja in da z njegovim krčenjem ni mogoče reševati vsedržav-

nih finančnih problemov, ampak da je to krčenje preprosto posledica materialistične porabniške miselnosti - za slednjo je vsak evro vložen v denarno nepridobitno dejavnost neumno razsipavanje sredstev. Zaradi takšne miselnosti je šola vpijoča žrtev tistega porabništva, ki je v vseh teh letih izvotlilo še samo sebe in danes vlaga vrtoglave vsote v reševanje bank, se pravi tistih sistemov, ki so najbolj učinkovito pripomogli, da smo se znašli v sedanjih kritičnih situacijah. Šola je zato žrtev, za katero se je dalo kljub vsem protestom in prizadevanjem zelo malo napraviti: reforma koraka dalje in naj bi v prihodnjem šolskem letu na državni ravni oklestila osebje za več kot dvajset tisoč enot, v naši deželi Furlaniji Julijski krajini pa za najmanj tisoč šolnikov. Sindikati in šole se upirajo in protestirajo, politika v glavnem molči, vse skupaj pa obeležuje malodušje, da se očitno ne da več kot toliko napraviti. Porabniška miselnost tako kar naprej pušča za seboj veliko razdejanje in t. i. globalizacija je v tem trenutku njen vsemogočni zaveznik. Pa ne samo to: obe sta do takšne mere povezani in prepleteni, da ni mogoče ločiti ene od druge in jima tako odvzeti vseobvladujočo moč. Še dobro, da smo znotraj naše narodne skupnosti za šolo storili vse, kar je bilo mogoče, in to dejstvo je ponovno izpričalo, kako se zelo dobro in jasno zavedamo, da je šola neprecenljiva dobrina, ki ne bi smela nikoli trpeti pomanjkanja.

Janez Povše

SSG Obisk predsednika RS Danila Türka

“S kulturnimi novostmi lahko napredujemo”

Ko je predsednik Republike Slovenije Danilo Türk v petek, 27. marca, izstopil iz svojega avdija, da bi si s soprogo Barbaro Miklič Türk v Slovenskem stalnem gledališču ogledal ponovitev predstave Zaljubljeni v smrt Tamare Matevc v režiji Sama M.

storimo marsikateri korak naprej: primer te filozofije je v SSG že občutiti”. Predsednik RS ceni SSG ne le kot “kulturno ustanovo slovenskega naroda, temveč tudi kot ustanovo, ki povezuje slovensko in italijansko kulturo. Tudi predstavo, ki jo nameravam pogledati, ima

Foto IG

Strelca, je pred Kulturnim domom na ul. Petronio kar mrgolelo italijanskih policistov v uniformi in v civilu: eden izmed predstavnikov sil javnega reda je slovenskega predsednika salutiral v pozdrav, skupina fotografov pa je častnega gosta SSG spremljala s fleši aparatov po stopnišču do vhoda, nato pa še navzgor po stopnicah do dvorane v tretjem nadstropju, kjer so ga že čakali predstavniki slovenske manjšine in predsedniki osrednjih slovenskih kulturnih ustanov FJK ter vodstveni kadri SSG.

Dr. Danilo Türk je v tej dvorani že spregovoril tržaškemu občinstvu, ko je med predsedniško volilno kampanjo izpred dveh let bil z večino tedanjih kandidatov gost okrogle mize, kjer so se tekmeči za mesto državnega predsednika merili ob najrazličnejših tematikah, da bi prisotne prepričali o suverenosti lastnih ambicij: “Takar sem bil v nekoliko bolj polemичnem kontekstu: z ostalimi kandidati smo polemizirali zato, da bi se bolje predstavili. Danes sem na tem mestu v čisto drugačni vlogi, taki, ki simbolizira povezovanje kultur. Na tej osnovi moramo veliko bolj spodbujati težnje po inovaciji”, je dejal predsednik Danilo Türk po sestanku, na katerem so bili prisotni predsednik SKGZ Rudi Pavšič, predstavnik SSO Igor Švab, Viljem Černo, predsednik NŠK, Nataša Paulin, predsednica Glasbene matice, Milan Bufon, predsednik Slovenskega raziskovalnega inštituta, Rudi Bartaloth, podpredsednik Inštituta za slovensko kulturo, Marino Marsič, predsednik ZSKD, Franka Padovan, predsednica ZSKP, Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete, predsednica SSG Martina Kafol in ravnatelj SSG Tomaž Ban ter umetniški vodja SSG Marko Sosič.

“Srečanje je bilo kratko, ni bilo pa prvo. Pogovarjali smo se o novih izzivih, ki jih prinaša čas, o pobudah, ki zahtevajo nove ideje v zvezi s povezovanjem kulturnih prostorov, še zlasti slovenskega in italijanskega. Spregovorili smo tudi o nekaterih problemih, ki jih slovenska manjšina v Italiji že dolgo časa ima na različnih področjih. Optimist sem in zato verjamem v naše sposobnosti, da s kulturnimi inovacijami lahko

tako sporočilo. Opozoril pa bi, da je danes svetovni dan gledališča: kaj je torej bolj primerne storiti na ta dan, kot prisostvovati predstavi v Slovenskem stalnem gledališču...” Protokolarne obveznosti so predsednika Türka, ki so ga spremljali še Mojca Seliškar Toš, šefinja Kabineta predsednika, Magdalena Tovornik, svetovalka predsednika za politična vprašanja, in mag. Franc Hočevar, svetovalec predsednika za zdravstveno in socialno varstvo ter humanitarna vprašanja, že silile v malo dvorano, kjer je občinstvo že čakalo na začetek uprizoritve. Predsednik RS smo tako povprašali le še o odnosih med sosednjima državama. “Odnosi med Italijo in Slovenijo so zelo dobri. Priznati pa moram, da nam primanjkuje dialoga: lahko bi naredili veliko več, če bi bolje komunicirali med sabo, in to na vseh ravneh. Ta dialog se mora razvijati na nivoju civilno-družbenih organizacij z obeh strani meje, pa tudi znotraj tega območja. Lepo bi bilo, ko bi Slovenska iniciativa za Primorsko in Unija Istranov ter druge organizacije, ki so zadnje čase zelo aktivne, sedle za isto mizo, da bi sozvočno spregovorile o vprašanjih iz preteklosti in sedanjosti. Treba bi bilo večje komunikacije med organi dežele Furlanije Julijske krajine in organi Republike Slovenije. Sam skušam na svoji ravni z italijanskim predsednikom Giorgiom Napolitanom imeti dovolj dobro in intenzivno komunikacijo”. Obisk dr. Danila Türka in soproge je bil neformalne narave, kljub temu sta prijaznost predsednika samega ter vpludnost njegovega spremstva omogočili, da je bil tržaški večer predsednika slovenske države v SSG manj zaseben, kot bi po načrtih sicer moral biti.

Igor Gregori

POGOVOR Slikar in trgovec Andrej Kosič

Tudi nova likovna Galerija A. Kosič skuša poživiti goriški Travnik

Od prejšnjega tedna je goriško mestno središče bogatejše. Z odprtjem razstave, na kateri so predstavili dela umetnikov iz osmih držav, ki so se poleti 2008 udeležili mednarodne likovne delavnice Slovenija odprta za umetnost na domačiji Hieronima Vidmarja na Sinjem Vrhu nad Ajdovščino, je bila ob vznožju Raštela predana namenu Galerija A. Kosič. O lepi pridobitvi smo se pogovorili z znanim goriškim trgovcem ter daleč naokrog priznanim in uveljavljenim slikarjem Andrejem Kosičem.

Kaj nam lahko poveste o razstavnih prostorih?

Gre za dve sobi v prvem nadstropju trgovine obutev, v katerih sem že dve leti razstavljal svoje slike. Najprej sem tam imel olja, ki jih doslej še nisem kaj dosti razstavljal, do prejšnjega tedna pa akvarele majhnega formata; tudi ti še niso bili razstavljeni na drugih razstavah, kjer se po navadi predstavljam z večjimi deli. Sedaj smo imeli to idejo, pravzaprav so mi drugi ponudili to razstavo, ki je tudi pomembna, saj gre za mednarodno kolonijo; ponudbo sem rade volje sprejel in dal na razpolago prostore. Mislim, da bomo v prihodnje tu imeli občasno še razstave kakih drugih slikarjev.

Galerija, ki obsega približno 80 kvadratnih metrov, je bila sicer vedno odprta, ker je pač povezana s prostori trgovine; vanjo pa so vstopali le tisti, ki so se zanimali za umetnost, ki so torej tja prišli nalašč. Zanimivo je tudi to, da prav v tem delu Travnika, ki se zoži proti Raštelu, je nekaj stal znani “porton”, ki ga še najdemo na starih goriških razglednicah in je dajal ime ulici. Od tam so prihajale ven straže iz mesta. Ta vogal je torej tudi zgodovinsko precej važen za

po naši krivdi, ampak po krivdi javnih upraviteljev, je prav, da naš prostor vsaj malo poživimo tudi na tak način. Ne delam si velikih utvar, saj vem, da je v Gorici kar nekaj galerij, ki delajo tudi dobro. Imamo dva kulturna doma, galerijo Ars v Katoliški knjigarni, galerijo v ul. Nizza, občasno razstave v avditoriju. Smo pa govorili z umetnostno kritičarko Cristino Feresin, ki je prejšnji petek predstavila razstavo v italijanščini (v slovenščini je to storila Anamarija Stibilj Šajn; op. p.), da bi eventualno v tej galeriji kdaj pa kdaj posvetili kakšno razstavo tudi goriškim slikarjem, ki so že umrli in v preteklosti aktivno sodelovali na razstavah.

Imate že v mislih kakšno ime?

Jih je več. Lahko bi to bili Colonnello, Pacenza, Nucci, Clemente, Tonutti in drugi. To je samo ideja; ni rečeno, da bomo to izvedli. Priti bi moral v stik z družinami in tistimi, ki so ostali, in preveriti, če bi bili na to pripravljeni. Imam pa že sedaj več, pravzaprav štiri slikarje, ki so me vprašali, ali bi lahko razstavljali v teh prostorih. Bomo videli sproti. Ne zastavljam si programov.

Lepo je, da kdor stopi v trgovino, ima neposreden dostop do galerije, ki je v prvem nadstropju lepo vidna.

Trgovino ljudje že poznajo, dostop do galerije je direkten. Tisti, ki jih je zanimalo in so

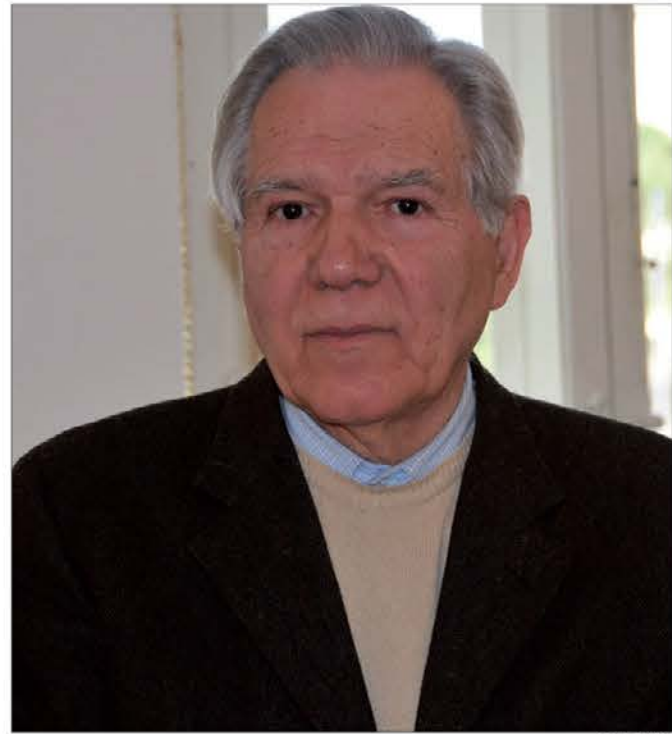

Foto DPD

vadi udeležujem pobude Umetniki za Karitas. Na odprtju razstave je bila prejšnji teden prisotna tudi družina Vidmar; to so prijazni in dobri ljudje, ki so med drugim pripravili zakusko. Pri odprtju je bilo veliko ljudi: dosti Goričanov, Italijanov, manj Slovencev iz Gorice, kar nekaj pa iz Slovenije.

Je torej vaša galerija na razpolago umetnikom, ki bi želeli razstavljati v mestnem središču?

Malo bi se morali pomeniti. Še ne vem, po kakšnem kriteriju bi izbiral. Ne vem, če je prav primerna za velike in znane umetnike; obstajajo druge ustanove, ki imajo pravico in dolžnost, da jih predstavijo. Kar se pa tiče drugih slikarjev, ki jih je ogromno v našem prostoru in v Sloveniji, je pa drugo. Nikogar ne bi rad diskriminiral; vsak umetnik ima pravico pokazati svoja dela, vsak ima svoj svet. Ne moremo se mi izreči, kdo je dober in kdo ne. To bo že pokazal čas.

rije Stibilj Šajn. Uredila je vse, pripravila katalog in poskrbela tudi za prevod v italijanščino. Pri razstavi so pomagali tudi moji otroci in osebje, ki so postregli navzoče na odprtju. Upajmo, da bomo v prihodnje naredili še kaj lepega!

To je res hvalevredna pobuda, ki bo - upajmo - poživila mestno središče. Kako gledate ne le kot umetnik, ampak zlasti kot

trgovec na stanje obnovitvenih del na Travniku?

Župan obljublja, da bo v nekaj mesecih končano in odprto. Zdaj so začeli tlakovati tudi Raštel; obljubili so, da bo to do junija oz. julija sklenjeno. Čakamo pa zlasti na Travnik; dela potekajo že pol tretje leto in so dejansko zaustavila trgovsko dejavnost ne le nam, ampak tudi številnim ostalim. Tudi mi zelo čutimo to stisko. So pa še ljudje, ki nas iščejo in poiščejo, čeprav za to naredijo cel krog mesta, še zlasti če prihajajo od zunaj, recimo iz Ljubljane ali celo iz Novega mesta. Krajani iščejo očitno bolj udobne rešitve in se ne potrudijo, da bi našli kje druge parkirišče; zato gredo kam drugam. Sedaj čakamo, da bo ta center spet zaživel. Bo gotovo težje, ker ne bo več parkirnih prostorov. Najbolj žalostno in nespametno pa je to, da so zaprli tunel pod grajskim gričem, preko katerega je bilo dosti lažje takoj priti v mestno središče. To je najhujša zadeva. Naši upravitelji bi morali razumeti, da je Gorica majhna in mora zaživeti drugače; razumem potrebo po onah za pešce, toda ljudem je treba tudi ponuditi parkirišča in jim omogočiti dostop do središča in trgovin. Upamo, da se bodo premislili.

Mislite, da bo trg po koncu del lahko spet zaživel?

Kot prej gotovo ne. Bo drugače. Ljudje se bodo morali naučiti parkirati malo dlje, če bodo hoteli priti v ta konec. Odvisno bo tudi od tega, kaj bosta Travnik in Raštel še nudila. Veliko trgovcev je že zaprlo; videli bomo, kdo bo še imel pogum, da bo spet odprl in vložil v prenovljeno dejavnost. Upravitelji dajejo prednost načrtovanemu trgovskemu centru v ul. Terza Armata, kar pomeni, da bodo ljudje zapuščali mesto. Morali pa bi dati prednost centru; že več let se govori o manjšem trgovskem središču v bližini pokrite tržnice, kjer naj bi bilo tudi lepo parkirišče. S takim centrom bi mesto popolnoma oživel in bi se prerodilo. V središču so tudi banke, pošta, prefektura, Inps, drugi uradi, Katoliška knjigarna, KBcenter in drugi za ljudi pomembni objekti, ki potrebujejo parkirišče v bližini.

DD

Posnetek s prazničnega odprtja galerije (foto Bumbaca)

Gorico. Mestno središče je namreč nekaj bilo grajsko naselje, ki se je nadaljevalo do Raštela; za njim je bil Travnik, ki se je šele kasneje razvil v trg.

Ste prostore galerije obnovili za to priložnost ali so bili že prej tako lepo urejeni?

Prostori so bili obnovljeni že prej. Poudaril bi rad, da nisem nikoli želel “mešati” svoje poslovne dejavnosti v trgovini z drugim delom, ki ima opraviti z umetnostjo in slikarskim delovanjem. Glede na to, da sta Travnik in Raštel zamla ne

imeli čas, so tudi prej šli pogledat vanjo. Ostala bo odprta po urniku trgovine, torej od torka do sobote, zjutraj in popoldne. Če bo kakšen poseben primer, imamo sicer tudi vhod s Travnika in bo zato lahko odprta tudi izven urnika.

Kaj nam lahko še poveste o koloniji Slovenija odprta za umetnost in odprtju razstave?

To je ena izmed treh likovnih kolonij, ki jih - kar mi je znano - gosti Vidmarjeva domačija na Sinjem Vrhu. Jaz se po na-

Med eno in drugo razstavo bodo na ogled vaša dela?

Razstava del s kolonije Slovenija odprta za umetnost bi morala biti na ogled do konca marca, a smo jo že podaljšali, in sicer do srede aprila. Ko bodo nato slike odpeljali v Radovljico, bom v galerijo spet postavil svoje slike, akvarele srednjih dimenzij. Potem pa bomo organizirali še kakšno razstavo, odločali bomo sproti. Razstava je bila postavljena s pomočjo mentorice Anama-

TRST Slovensko pastoralno središče

“Zapustiti zahodno filozofijo je skok v temo!”

Krščanski etos je v miselnem procesu Alojza Rebule pridobil posebno težo in čar zaradi točno določenega dejavnika, ki je hkrati izhodišče in motor njegovega verskega čutenja: to je dvom. Ni naključje torej, da je pisatelj nekoč dejal, kako zavida tistim, ki jim je bila “vera podarjena, saj se jaz moram dan za dnem do nje dokopavati...”. Mnoge vernike bi lahko taka razlaga presenetila, morda celo zbegala, globlja analiza Rebulovih besed in razglabljanj pa bi nedvomno dokazala težo, globino in kremenitost njegove verske misli, ki je v več kot pol stoletnem razponu dosegla tako filozofsko razsežnost, da lahko pisatelj romana V Sibilinem vetru jemljemo za steber sodobne teološke kulture.

Življenjska vprašanja se pri Rebuli nenehno prepletajo z verskimi: tako nerazdružljiva so druga od drugih, da ustvarjajo enoten spek-

nih dogodkov, ki so ga prepričali o odrešenijski razsežnosti katolištva: velik vpliv na njegovo versko izbiro so imeli namreč življenjepisi svetnikov, pa tudi (navidezno) naključne epizode, kot npr. dogodek v Lurdu, kjer ga je nagovoril neki spreobrnjenec, ali pa, ko je v nekem dvigalu na tleh našel skrotovičen list papirja, na njem pa je bil natisnjen intervju z angleškim pisateljem Archibaldom Josephom Croninom, ki je trdil, kako mu molitev rožnega venca pomaga premostiti prepade življenjskega vsakdana. Tedaj je Rebula začel razmišljati o veličini Jezusa Kristusa: “Nagonsko sem začutil, da je v njem nekaj presežnega. Bistvo naše vere je v tem, da jemljemo Odrešenika bodisi za zgodovinski pojav bodisi za pojav Božjega”. Med Kristusovimi razsežnostmi, ki jih Rebula čuti najbližje, sta pristnost (absolutna težnja po resnici) in usmiljenje: ti

Prof. Simčič je pogovor nato usmeril na sedanjí položaj Cerkve v družbi, ki Božji besedi in krščanstvu nasploh priznava vedno manjšo vlogo. “Zgovoren je primer Francije, nekdanje velike katoliške dežele: cerkve se praznijo, razpolovilo se je število duhovnikov. Veliko evropskih dežel je zgubilo vez s krščanstvom, ni pa treba za to obupati, saj se Cerkev razvija drugod po svetu, na primer v Afriki”, je dejal pisatelj. “Verjeti je treba zato Kristusovi besedi, peklenka vrata ne bodo premagala Cerkve”.

Sedanjí položaj Alojza Rebule, ki je pred nedavnim prejel častni doktorat Univerze na Primorskem, nikakor ne preseneča, prej obratno: “Ali bo Jezus Kristus ob svojem ponovnem prihodu na zemljo našel kaj dosti vere”, se je retorično vprašal pisatelj. Apostazijo (to je odpad od vere) je med drugim že prerokoval sv. Pavel... V današnjem času gre torej videti znak, da se zgodovina usmerja proti svojemu koncu in posledično k prihodu Odrešenika. “Če pa je Jezus Kristus Bog, potem živi še danes, karkoli naj se zgodi”, je mirno dejal gost večera. Težko je sicer reči, v katero smer se bo v bližnji prihodnosti razvila Cerkev: “Val modernega poganstva je dandanes vedno bolj močan, Bog pa ima milijon možnosti, da predrugegač ta tok”. Paziti moramo, da ne podležemo blaznosti današnjih filozofij, ki nenehno sanjajo in iščejo raj na zemlji: “Zapustiti zahodno filozofijo, ki je filozofija zdrave pameti, pomeni le eno: to je skok v temo!”

Še zlasti pod udarom je slovenska družba, ki je bila v preteklem stoletju podvržena mnogim bolečim preizkušnjam: prvi svetovni vojni, fašizmu in komunistični revoluciji, ki je skrhalo versko čutenje našega naroda. “Dolžnost tistega, ki veruje, pa je, da ne vrže puške v koruzo”, je posvaril Rebula in zaželel tržaškim Slovincem uspešen misijon: kljub težavam v našem zamejskem tkivu je treba neutrudno delati in upati v Božjo previdnost: “Delati je treba z globoko zavzetostjo in s prepričanjem, da vloženi trud ne bo dajal takojšnjih sadov. Žetev misijona je nevidna, občutili jo bomo le v prihodnosti. Ampak pazite: Bog vidi, kaj se dogaja in kaj se bo dogajalo”.

IG

Msgr. Marij Gerdol, Alojz Rebula in Tomaž Simčič (foto IG)

ter, skozi katerega pisatelj prežema človeško usodo, že zlasti svojo. Prof. Tomaž Simčič je ravno osebno duhovno izkušnjo Alojza Rebule postavil za izhodišče pogovora, ki ga je imel s pisateljem v torek, 24. marca, v Marijinem domu v ul. Risorta. Večer je privedlo Slovensko pastoralno središče in s tem začelo niz predavanj kot priprava na ljudski misijon za tržaške Slovence, ki bo letos jeseni.

Alojz Rebula je spregovoril o lastnem doživetju vere in verskega, v spomin je priklical nekaj temelj-

lastnosti potrjujeta Jezusovo Božjo naravo, težko si je drugače razlagati razkorak med njegovim čutenjem in antično (ter sedanjí) filozofijo. Kljub temu pa gre v grški kulturi uvideti pripravo na prihod Božje besede: “To je razvidno že na miselni ravni, saj je že grška filozofija pričala o Bitju, ki je sprožilo vesolje; že grški misleci so promovirali tako etiko, ki je presunljivo podobna krščanski. Prav zato”, je dejal pisatelj, “je povsem naravno sprejeti krščanstvo na plemeniti podlagi antike”.

Razmišljanje

Med vero in duhovnostjo danes

Živimo v času, ko se vedno bolj loči duhovnost od vere. Različne so teorije glede duhovnosti in vere. Nekateri trdijo, da duhovnost obstaja, odkar obstaja človek, vera pa se je pojavila šele pred dobrimi 5000 leti in bo postopoma izginila, saj se zlasti v današnjem času duhovnost razvija zunaj velikih verstev. Zlasti zadnjega ne moremo zanikati. Zasedil sem dve zanimivi raziskavi. V prvi se to takole tolmači: pod pojmom vera razumemo to, kar se dogaja že od vsega začetka, odkar se je človek zavedel svojega obstoja. Drugi pa trdijo precej drugače, češ da se pojem vere ali versko izkustvo razume kot to, kar se danes dogaja zunaj katere koli Cerkve ali cerkvene institucije. Delček tega spoznavamo vsi, saj postajajo - neke bolj, druge manj - verske ustanove

nekakšni preživeti fosili. Tudi tega ne moremo zanikati. Zopet pa ne moremo mimo dejstva, da je danes močna lakota po duhovnosti, še zlasti pri tistih, ki ne dobijo njim ustrežajoče “duhovne hrane” po naših cerkvah, molilnicah, mošejah, tempeljih pa tudi sinagogah. To duhovno lakoto občutijo še posebej tisti, ki so s svojim spoznanjem, lahko tudi proučevanjem, na novo odkrili veličino in prostranost vesolja. Pri njih je iskanje duhovnosti usmerjeno v konkretno, njim najbližjo obliko duhovnosti. Zaživel bi jo lahko v Cerkvi še zlasti, če so kristjani. Ker pa je zanje ta pot preprostejša in tudi bolj praktična, z lahkoto pridejo v novodobno zablodo, ki jo preprosto imenujemo “new age”. Istočasno pa vemo, da v resnici ni nobenega konkretnega gibanja ali

enotne duhovnosti s tem imenom.

Prav zato ne smemo mimo iskalec duhovnosti, in teh ni malo, ki so pripravljani na vse, pa naj bo to vraževerstvo, magija, animalizem, panteizem, joga... samo da bi nekaj odkrili in iz tega živeli. To je ponovni dokaz duhovne lakote, ki dejansko obstaja tudi danes.

Posebno poglavje je tu mladina. Vsi skupaj, še zlasti duhovniki, si zatiskamo oči in nočemo spoznati, da sekularizirani mladi svet uporablja znanstveni pa tudi mehanični pogled na svet, da bi skozi ti dve smeri odkril bistvo, lahko tudi Bistvo (!), ki vse vodi. Sedanja postmodernistična mladina ne sprejema ločevanja duše od telesa, ampak hoče duhovnost, ki vključuje telo s spolnostjo vred! Njih ne zanimajo dogme

Franciškov svetni red iz Gorice in Nove Gorice: skupno besedno bogoslužje

Iskreno bratsko srečanje pred križem sv. Damijana

Znani križ sv. Damijana, ki prikazuje celotno Kristusovo življenje, njegovo smrt na križu in obenem slavo njegovega vstajanja, je neločljivo povezan z zgodbo sv. Frančiška Asiškega in zato še danes velja za “osebno izkaznico” vse njegove “družine”. Pred to Jezusovo podobo je veliki svetnik pred 804 leti molil in zaslil glas: “Pojdi in popravi mojo Cerkev!” To je bil eden ključnih trenutkov njegovega življenja, ki ga je privedel do tega, da je resnično postavil trdnjše duhovne temelje Kristusovi Cerkvi. Pred istim razpelom, milostljivo ikono, ki skozi stoletja prinaša tolažbo in smisel neskončni množici vernikov po vsem svetu, so se v torek, 24. marca, v župnijski kapeli v Štandrežu pri Gorici prvič srečali pri skupnem besednem bogoslužju člani Frančiškovega svetnega reda iz Gorice, poimenovanega po Concetti Bertoli, in člani sorodne skupnosti s Kostanjevice (ali Kaple nad Novo Gorico), Italijani in Slovenci, ki želijo v duhu vzornika iz Assisija skupaj delovati na poti sprave in iskrenega bratstva. Potem ko so skupaj poslušali Božjo besedo, molili, da bi “vzvišeni in veličastni Bog razsvetlil temine srca”, razmišljali in peli, je asistent goriške skupnosti p. Aurelio poudaril, da tudi največje drevo zraste iz majhnega semena. Zato ima tudi to skromno srečanje veličasten pomen, saj želi biti znamenje in seme nove žive skupnosti. Kristusov križ nas spodbuja k preseganju vseh delitev: vera je ena, kot je eno Kristusovo telo. Štandreški župnik Karel Bolčina je podčrtal, da vera ni poštni paket, ampak

kot harmonika, ki se lahko raztegne, pa tudi zoži, “lahko jo ohranimo, a tudi izgubimo”. Zato je prav, da molimo Gospoda, naj nam pomnoži vero, saj bomo le iz te lahko črpali

upanje, da je vredno živeti. “Danes sta nam potrebni prav vera in upanje v prihodnost”. Samo s ponižnostjo in spoznanjem, da nam daj moč Bog ljubezni, bomo ohranili vever obraz in ljubezen do bližnjega. G. Karel je tudi pozdravil prisotne v imenu goriškega nadškofa De Antonija, ki se srečanja ni mogel udeležiti, je pa z veseljem podprl pobudo. Štandreški župnik se je tudi spomnil, da vsi redovi, ki izhajajo iz Frančiškove karizme,

praznujejo letos 800-letnico potrditve reda manjših bratov, s katerim je asiški ubožec od papeža Inocenca III. dobil dovoljenje za svoj način življenja po evangeliju. “Danes smo vsi neurejeni, to pa odseva tudi v našem duhovnem življenju”, je povedal g. Karel; “pravila so osnove življenja, ki jih nujno potrebujemo, da se spoštujemo in gradimo”. Posebno zadovoljstvo je izrazil nad dejstvom, da so pri tako lepem

srečanju lahko sodelovale tri skupnosti: dve frančiškanski iz obmejnega prostora in pa nekateri člani štandreške župnije. “Združeni smo v eno skupnost, ki je ne ločujejo ne jeziki ne kulture, da po sv. Frančišku skupaj častimo Boga!” Oglasila se je tudi neka go-

spa, ki je lepo povedala, da so bile na naši zemlji v preteklosti postavljene meje; “mi sedaj želimo podreti te fizične pregrade, pa tudi tiste v srcih”. Zahvalila se je tudi Robertu Komjancu; on je namreč v zadnjih letih neutrudno pobudnik in duša srečanj, ki pomagajo presepati stare delitve in združevati obe skupnosti. Prijeten bratski večer se je sklenil s Frančiškovim blagoslovom, ki ga je podelil p. Aurelio, in z željo, da bi se kmalu spet srečali. / DD

Romanje na Sv. Goro za otroke in mladino Poudarek na zakramentu spovedi

Goriška duhovnija sv. Ivana, v kateri skupaj z Marijanom Markežičem deluje ekipa katehistinj, odgovornih za otroško in mladinsko pastoralo, je v soboto, 28. marca, organizirala romanje na Sv. Goro in duhovno pripravo na Veliko noč. Sodelovale so tudi veroučne skupine iz Pevme in Štmarja, ki jih ravno tako vodi g. Marijan, in srednješolci, ki se zbirajo v župniji sv. Andreja v Štandrežu. Srečanja so se udeležili še skavti iz starostnih vej volčičev in volkuljic ter izvidnikov in vodnic. Romanje je potekalo v dveh skupinah: na poti na Sv. Goro sta skupini molili in peli na posameznih postajah križevnega pota. Na Sv. Gori so organizatorji zaposlili za pomoč p. Bernarda, frančiškana, ki je s pomočjo dveh bratov animalar skupino približno 50 osnovnošolcev ter drugo skupi-

no 30 srednješolcev. V dveh skupinah so udeleženci romanja spoznavali pomen svete spovedi, kaj je v Sv. pismu o spovedi napisano, zakaj je tako težko slediti vsem pravilom, ki so zapisana v njem. Sledili sta sv. spoved in sv. maša, ki se je udeležilo tudi veliko staršev. Katehistinje Ana Saksida, Ana Turus, Mirjam Bratina in Katerina Ferletič so izrazile zadovoljstvo nad tako visoko udeležbo. Zahvaljujejo se za sodelovanje drugih župnij in skavtske organizacije ter hkrati napovedujejo druge pobude. V petek, 10. aprila, bo v cerkvi sv. Ivana ob 15. uri križev pot za otroke in mladino, zvečer pa bo birmanška skupina sodelovala pri mestnem križevnem potu (začetek na trgu sv. Antona ob 20.30). Zadolžena je za pripravo 8. postaje (pred vhodnimi vrati na Goriški grad) v slovenščini. AC

Ambrož Kodolja

GORICA Predstavitev agencije Betlem Onlus na goriški nadškofiji

Konkretna pomoč ljudem v stanovanjski stiski

Gospodarska kriza se vedno bolj čuti tudi v žepih navadnih ljudi. To so na tiskovni konferenci na sedežu goriške nadškofije v sredo, 25. marca, poudarili zastopniki krajevne Karitas, ki so povedali, da so do pred kratkim iskali pomoč zaradi pomanjkanja bivališča ali težav pri plačevanju najemnine zlasti priseljenci, sedaj pa prosijo za pomoč polovica priseljencev, druga polovica pa goriških občanov.

Urednik tednika Voce Isontina Mauro Ungaro je uvedel srečanje, na katerem so orisali več pobud za podporo ljudem v stiski. Nadškof msgr. Dino De Antoni je ugotovil, da se v trenutkih gospodarskih težav prebujata etična zavest kot v 19. stoletju, ko so številni duhovniki, redovniki in laiki na strani potrebnih pokazali pravi prijateljski obraz Cerkve. Zgodovina se ponavlja in Cerkev spet spodbuja vernike in vse ljudi dobre volje, naj po svojih močeh v duhu solidarnosti pomagajo ljudem v stiski, zlasti družinam v težavah in tistim, ki so izgubili službo.

Ferruccio Franchi in Giovanna Corbato sta nato orisala delovanje nepridobitniške ustanove Betlem Onlus, "operativne roke"

Z leve: F. Franchi, A. Chimera in msgr. De Antoni

Karitas, ki je nastala jeseni 2006 ter deluje na področju družbene solidarnosti in se v tem trenutku ukvarja zlasti z bivalnimi težavami ljudi. Agencija Betlem s konkretnimi posegi pomaga občanom in priseljencem z določenimi rekviziti, ki iščejo dostojno bivališče, zanje posreduje in nudi tudi posojila. Ater je goriški Karitas podelila osem bivališč, ki jih je bilo treba sicer urediti, krminska občina pa dve. Pri obnovitvenih delih je prispevala Fundacija Carigo. Šest bivališč, ki so jih tudi opremili, je že bilo oddanih. Najemninska pogodba velja eno leto, ob tem pa prostovoljci pomagajo ljudem iskati primernejše bivališče. Gre za pravi izziv, ki pa počasi rojeva sadove. V prejšnjem letu se je na agenciji zglasilo več kot 80 oseb, "a za vsakim je pogosto cela družina". Podčrtali so, da so v prvem letu delovanja imeli

G. Paolo Zuttion

oprava z razmeroma mlajšimi ljudmi (povprečno starimi 35 let), v zadnjih mesecih pa se javlja vedno več takih, ki so stari 65 ali več let. Nočemo biti alarmisti, so povedali, in vendar gre za znamenje, ki zgovorno kaže na pomanjkanje primernih struktur za starejše občane, ki jim skromna pokojnina ne dopušča, da bi mirno živeli. Mnogi iščejo

stanovanje, so pa tudi taki, ki potrebujejo nasvet ali posredovanje v težavah z najemodajalcem. V Gorici je polno praznih hiš in stanovanj, je povedala Giovanna Corbato; preprosto enosobno stanovanje stane tudi 400-450 evrov, kar je veliko, zaradi česar ostajajo taka bivališča pogosto prazna. "Ko bi lastniki le znižali cene, bi kaj zaslužili, ob tem pa bi lahko pomagali ljudem". O zaskrbljujočih številkah ljudi v stiski je spregovoril tudi podravatelj Karitas Adalberto Chimera. Betlem je s pomočjo enoletnega deželne prispevka tudi ustanovil solidarnostni sklad, ki nudi potrebnim majhna posojila, vezana na bivalno problematiko; možna so tudi posojila (omogočili so jih Karitas, Isogas in nekaj krajevnih združenj bank) za plačevanje računa za plin.

Direktor škofijske Karitas G. Paolo Zuttion, ki je s svojo dolgoletno misijonsko izkušnjo na ramenih vedno zelo neposreden, je povedal, da "goriška Cerkev ima pri srcu človeka, v to jo sili sam Kristus". Zato je srčno pozval ljudi, ki lahko darujejo kaj svojega časa, naj pomagajo prostovoljcem Karitas pri obnavljanju stanovanj, saj imajo veliko dela tudi z električnimi in plinskimi napeljavami ter s prilaganjem zakonskim predpisom. Na tak način se bo agencija Betlem še bolj

okrepila in bo lahko pomagala še več ljudem, ki so v resnični stiski. Nadškof se je zahvalil številnim navzočim časnikarjem za izkazano pozornost, obenem pa pozval vse ljudi, naj razširijo glas: kdor potrebuje pomoč, naj se obrne na Karitas, ki bo po svojih močeh in z zastojnim posredovanjem pomagala najti primerne rešitve. / DD

Papeževa poslanica za 24. svetovni dan mladih (2)

"Svoje upanje smo naslonili na živega Boga"

Sveti Pavel, pričevalec upanja
Pavel je sredi najrazličnejših težav in preizkušenj, v katerih se je znašel, pisal svojemu zvestemu učencu Timoteju: "Svoje upanje smo naslonili na živega Boga" (1 Tim 4,10). Kako se je to upanje porodilo v njem? Za odgovor na to vprašanje moramo izhajati iz njegovega srečanja z vstalim Jezusom na poti v Damask. Savel je bil takrat mlad, kot ste vi, star približno dvajset ali petindvajset let, izpolnjeval je Mozesovo postavilo in je bil odločen bojevati se z vsemi sredstvi proti tistim, ki jih je imel za Božje sovražnike (prim. Apd 9,1). Ko je bil na poti v Damask, da bi tam zaprl Kristusove učence, ga je obsijala skrivnostna luč in zaslišal je svoje ime: "Savel, Savel, zakaj me preganjaš"? Padel je na tla in vprašal: "Kdo si, Gospod"? In glas mu je odgovoril: "Jaz sem Jezus, ki ga ti preganjaš"! (prim. Apd 9,3-5). Po tem srečanju se je Pavlovo življenje korenito spremenilo: prejel je krst in postal apostol evangelija. Na poti v Damask ga je notranje preobrazilo Božja ljubezen, s katero se je srečal v osebi Jezusa Kristusa. Nekega dne je zapisal: "Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni. Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljudil in daroval zame sam sebe" (Gal 2,20). Iz preganjalca se je torej spremenil v

pričevalca in misijonarja. Iz ljubezni do Kristusa je osnoval krščanske skupnosti v Mali Aziji in Grčiji, prepotoval na tisoče kilometrov in se srečal z vsemi vrstami dogodivščin, vse do mučeništva v Rimu.

Veliko upanje je Kristus

Za Pavla upanje ni samo ideal ali občutek, ampak živa oseba Jezus Kristus, Božji Sin. Notranje prežet s to gotovostjo zato lahko zapiše

večnem življenju kot svoji sreči, zaupajoč v Kristusove obljube in opirajoč se ne na svoje moči, ampak na pomoč milosti Svetega Duha.

Pot do velikega upanja

Kot je nekoč srečal mladega Pavla, želi Jezus srečati tudi vsakega izmed vas, dragi mladi. Še preden si takega srečanja želimo mi, si to goreče želi Kristus. Nekateri izmed vas bi me morda

z nami, še več, če je On naša sedanjost in prihodnost, čemu bi se še bali? Kristjanovo upanje je torej hrepeneti po Božjem kraljestvu in

daruje. Vztrajna molitev odpira srce za sprejetje Kristusa, kot pojasnjuje sv. Avgustin: "Gospod, naš Bog hoče, da se v molitvi krepi naša želja, da bi tako postali sposobni sprejeti to, kar nam namerava dati". Molitev je dar Duha, ki nas napravlja za može in žene upanja, moliti pa pomeni ohraniti svet odprt za Boga.

Naredite prostor za molitev v vašem življenju! Moliti sam je dobro, še lepše in koristnejše pa je moliti skupaj, kajti Gospod je zagotovil, da bo prisoten tam, kjer se bosta dva ali trije zbrali v njegovem imenu (prim. Mt 18,20). Obstajajo mnogi načini odnosa z Njim. Obstajajo skupine in gibanja, srečanja in poti, ki učijo moliti in rasti v izkustvu vere. Udeležujte se bogoslužja po vaših župnijah, obilno se prehranjujte z Božjo besedo in dejavnim prejetjem zakramentov. Vrhunec in središče bivanja in poslanstva vsakega vernika in sleherne krščanske skupnosti je eharistija, zakrament odrešenja, v katerem se ponavzbuje Kristus ter daje svoje meso in kri v duhovno hrano za večno življenje. Zares neizrekljiva skrivnost! Iz eharistije se rojeva in raste Cerkev, velika družina kristjanov, v katero vstopamo s krstom in se nenehno prenavljamo po zakramentu sprave. Krščeni so prek birne potrjeni od Svetega Duha, da živijo kot pristi Kristusovi prijatelji in pričevalci, medtem ko jih zakramenta sv.

reda in poroke usposabljata za izpolnjevanje apostolskih nalog v Cerkvi in v svetu. Bolniško maziljenje nam končno omogoča izkusiti Božjo tolažbo v boleznih in trpljenju.

/dalje
papež Benedikt XVI.

Timoteju: "Svoje upanje smo naslonili na živega Boga" (1 Tim 4,10). Živi Bog je vstal Kristus, ki je prisoten v svetu. On je resnično upanje, Kristus, ki živi z nami, v nas in nas kliče k sodelovanju njegovega večnega življenja. Če nismo sami, če je On

vprašali, kako naj se danes srečava, ali še bolje, na kakšen način se mi On približuje. Cerkev nas uči, da je hrepenenje po srečanju z Gospodom že sad njegove milosti. Ko v molitvi izražamo svojo vero, pa četudi v temini, ga že srečujemo, ker se nam On

Kratke

Poročilo s srečanja škofov, odgovornih za medije v Rimu

Od ponedeljka, 9., do petka, 13. marca 2009, je v Rimu potekal seminar za škofove, ki so pri škofovskih konferencah odgovorni za sredstva družbenega obveščanja. V imenu Slovenske škofovske konference (SSK) se ga je udeležil mariborski pomožni škof msgr. dr. Peter Štumpf, ki je pri SSK odgovoren za Komisijo za sredstva družbenega obveščanja.

Seminar je potekal pod naslovom Novi vidiki cerkvene komunikacije in se je osredotočil predvsem na digitalne oziroma elektronske medije. Seminarja se je udeležilo 90 škofov s petih celin. S predavanji so nastopili univerzitetni profesorji, člani Papeškega sveta za sredstva družbenega obveščanja, strokovnjaki s področja medijev in umetnosti ter drugi predstavniki papeških medijskih ustanov (Radio Vatikan, Televizija Vatikan, Osservatore Romano, Vatikanska založba in Vatikanski filmski arhiv). V vsebinah sta bila prikazana pomen in vloga medijev s tehnično-antropološkega, vzgojnega, teološkega, institucionalnega in cerkvenega vidika. Razprave so potekale o t. i. socialnih omrežjih, blogih, multimedijskih portalih in drugih najsodobnejših možnostih in oblikah elektronskega komuniciranja. Ovrednotili so hiter razvoj oblik sporazumevanja in učinke, ki jih le-te imajo na današnje družbo. Ocenili so vlogo Cerkve v multimedijskem prostoru in na spletu. Tudi poslanstvo Cerkve kot tako lahko opredelimo za svojevrstni medij, saj že dva tisoč let oznanja in posreduje evangelij. Slednji mora biti središče celotne cerkvene komunikacije in njenega delovanja.

Srečanje katoliških duhovnih gibanj

V soboto, 4. aprila 2009, med 16.00 in 19.00, bo v večnamenski dvorani v Osnovni šoli 8. talcev na Notranjski cesti 3 v Logatcu potekalo slovensko srečanje katoliških duhovnih gibanj. Prireditelj pripravlja Odbor za duhovna gibanja v nadškofiji Ljubljana, na njej pa bodo sodelovala gibanja iz vse Slovenije, saj le-ta delujejo neodvisno od medškofijskih meja. Na programu, ki bo potekal pod naslovom Skupaj za krščansko Slovenijo, se bodo zvrstila pričevanja z različnih področij življenja in delovanja predstavnikov gibanj. Dogajanje bodo popestrili nastopi glasbenikov. Druženje bodo ob 19.00 sklenili s sv. mašo, ki jo bo daroval novomeški škof msgr. Andrej Glavan, ki je na ravni SSK odgovoren za duhovna gibanja.

Dogodek bo priložnost za srečanje predstavnikov gibanj, obenem pa želijo javnost po zgledu podobnih mednarodnih srečanj opozoriti na dejstvo, da je krščanstvo živo, da so med nami ljudje, ki živijo po evangeliju in da jim ni vseeno za prihodnost slovenskega naroda. Evangelij prinaša Jezusovo sporočilo, ki daje ustrezne odgovore na težave današnjeje časa tako na področju sociale, kulture, gospodarstva, politike kot tudi na področju duhovnosti.

S prireditvijo se bodo tudi povezali v mrežo podobnih srečanj, ki jo pripravlja več kot 240 krščanskih gibanj iz vrst katoliške, pravoslavne, evangeličanske in anglikanske Cerkve po različnih državah v Evropi. Predstavniki različnih krščanskih veroizpovedi bodo v okviru prireditve ohranili lastno istovetnost, v duhu skupnega cilja, ki je za vse oseba Jezusa Kristusa, pa bodo prispevali k povezanosti na novi kakovostni ravni ter iz različnih duhovnih, kulturnih in jezikovnih prvin ustvarjali mozaik. Njihov namen ni v vzpostavljanju novih (med) cerkvenih struktur, ampak v iskanju odgovorov na potrebe po kulturi vzajemnosti, v kateri se učimo sprejemanja, spoštovanja in odpuščanja drug drugemu. Pomembna vidika sta tudi spoznavanje različnosti in medsebojna podpora.

Dodatne informacije dobite pri gospe Mirjam Horzelenberg, tel. 01/754-28-64, GSM: 041/901-977, e-naslov: hmirjam@gmail.com

Poročilo s pomladanskega plenarnega zasedanja COMECE v Bruslju

Od srede, 18., do petka, 20. marca 2009, je v Bruslju potekalo redno pomladansko plenarno zasedanje COMECE. Srečanja se je v imenu Slovenske škofovske konference udeležil mariborski nadškof pomočnik msgr. dr. Anton Stres, delegat SSK pri COMECE.

V središču dvodnevnega zasedanja so bile razprave v zvezi z volitvami v Evropski parlament, ki bodo v državah članicah Evropske unije potekale od 4. do 7. junija 2009. Dejstvo je, da se teh volitev v članicah praviloma udeležuje manjši odstotek volilnih upravičencev kot sicer. Evropske volitve so izpostavili kot priložnost za državljanke in državljane, ki z osebno odgovornostjo in angažmajem lahko sooblikujejo in gradijo boljše Evropo. V luči pozitivnih sadov in konkretnih rezultatov so državljane pozvali, naj se volitev udeležijo. Le-te so dolžnost in pravica vseh, da sooblikujejo prihodnjo podobo skupne Evropske unije.

Izpostavili so tudi pričakovanja v zvezi s stališči, ki naj bi jih na novo izvoljeni poslanci zastopali v Evropskem parlamentu. Mednje npr. sodijo spoštovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti, zaščita življenja v družini, spodbujanje socialnih pravic, uporaba gospodarskih principov, ki temeljijo na zdravih vrednotah, pravičnosti in miru ter varovanje okolja (ekologija).

Delegati so bili soglasni, da bodo podprli iniciativo poslancev v Evropskem parlamentu, ki se zavzemajo za to, da bi bila prost dan v tednu nedelja.

Škofje so ob 64-letnem razvoju in integracijskih procesih izrazili zadovoljstvo in izrekli pohvale za opravljeno delo. Evropa mora biti in ostati skupen projekt vseh njenih prebivalcev, in to kljub nekaterim pomanjkljivostim in nejasnostim, ki so vedno in povsod sestavni del življenja in delovanja.

Primer pozitivne vloge Evropske unije so bili tudi prvi ukrepi v zvezi s posledicami svetovne finančno-gospodarske krize. Evropska unija je kakor votlina, kjer se moč posledic krize trenutno (še) ne odraža tako izrazito kot drugod. Njene članice ohranjajo relativno stabilnost in medsebojno solidarnost. Škofje so izrazili željo, da bi odgovorni predstavniki Evropske unije znali in zmogli tudi v prihodnje ustrezno odgovarjati na krizne trenutke našega časa.

Kratke

Doberdobski učenci na predavanju o reciklaži posebne plastike

Udeleženci nedavnega predavanja o reciklaži posebne plastike so bili učenci doberdobske večstopenjske šole, predavatelj pa je bil predsednik krvodajalcev Aldo Jarc. Govoril jim je o posebni plastiki, ki je domala na vsakem domu, saj jo uporabljajo za izdelavo zamaškov za katerokoli posodo, steklenico ali stekleničko, od mineralne vode, pralnega praška, zobne paste, osvežilne pijače. Specializirana podjetja omenjeno plastiko na novo uporabljajo za izdelavo naprav in pohištva, od stolov, do koškov in zabojev, same zamaške pa plačujejo po 20 centov za kilogram.

Pred nekaj leti so doberdobski krvodajalci, teh je 150, začeli zbirati zamaške in izkupiček namenili strukturi Via di Natale iz Aviana, ki nudi 34 stanovanj z oskrbo onkološkimi bolnikom in njihovim družinskimi članom. Oskrba je brezplačna, saj jo krijejo le prispevki državljanov in združenj.

V zadnjih treh letih so iz doberdobske občine odposlali v center za zbiranje v Rudi več kot 20 stotov zamaškov.

Srečanja v Doberdolu se je udeležil tudi predstavnik storitvenega podjetja IRIS Donato Catano, ki je prinesel posebne zabojnike oranžne barve, v katerih se zbira omenjena oblika plastike. Odslej bodo na razpolago na Doberdobskem na raznih zbirnih točkah in po šolah. Na Goriškem je to prvi primer, da je prišlo do sodelovanja z družbo, ki računa, da se bo kampanja razširila tudi po drugih občinah.

Čistilna akcija Društva Soška fronta

Nova Gorica

V soboto, 14. marca, je Društvo Soška fronta Nova Gorica organiziralo delovno akcijo na Vodica. Preko 25 članov društva je celo jutro marljivo čistilo jarek in okolico; delo so končali z družabnostjo ob hrani in pijači.

SKPD F. B. Sedej Števerjan / Igrica in petje mamicam v dar

V Sedejevem domu v Števerjanu je v petek, 27. marca, zacvetela rožnata pomlad, saj so oder in predodreje zasedli otroci, ki so z nastopom, ob materinskem dnevu, želeli razveseliti mamice in se jim zahvaliti za vso skrb in neizmerno ljubezen, s katero vsak dan obsevajo svoje malčke in vse drage. Pozdrav mamicam in občinstvu, ki se je v lepem številu udeležilo toplega, z otroško radostjo obžarjenega večera, je v imenu prirediteljev izrekla Martina Valentinčič in prostor pod odrskimi lučmi prepustila nežnim glasovom Malega otroškega pevskega zbora, ki je pod vodstvom Martine Hlede in ob klavirski spremljavi Martine Valentinčič ljubko odpel pesmici Miška A. Weingerla in Moj rdeči avto M. Voglarja. Besedilo so otroci opisali tudi z gibom. Pod isto odločno roko in ob zvokih črno-belih tipk so glasbeno darilice mamicam podarili tudi maloštevilni, a res pridni pevci Otroškega pevskega zbora, ki so uglašeno in disciplinirano zapeli tri po ritmu različne pesmice: Narobe muzikanti (D. Slama), Kdo živi v tej

hišici? (A. Kumar), Bratovščina Sinjega galeba (M. Vodopivec) iz že legendarnega istoimenskega filma za otroke. Središčno mesto pa je bilo na večeru namenjeno Mlajši dramski skupini. Pod mentorstvom požrtvovalne Kristine Corsi je odigrala igrico Naočniki. V njej so Ilaria Bergnach, Jernej Terpin, Ana Terčič, Sara Terpin, Tamara Fiorelli, Matej Hlede, Miha Kovic, Sara Hoban in Klara Terčič prikazali, kako se v nekdanji osemčlanski meščanski družini vsakdo zaradi svojega vzroka odloči mamici za god podariti očala. Te si kupi tudi sama, ker so ji jih otroci med prerakanjem razbili. Z isto mislijo se darilom pridruži še služkinja. Tako ima mama naenkrat kar devet parov očal! Smešne utrinke v igrici je kot poredni in ne prav radodarni sinko Janezek izval Miha Kovic; z njimi je razgibal vsebino in izvalil smeh iz gledalcev, ki so seveda prisrčno zaploskali nastopajočim. / IK

Svet slovenskih organizacij

Obisk pri goriški prefektinji

Pokrajinski predsednik SSO Walter Bandelj je v ponedeljek, skupaj z deželnim svetnikom Slovenske skupnosti Igorjem Gabrovcem in pokrajinskim tajnikom SSK Julijanom Čavdkom, obiskal goriško prefektinjo Mario Augusto Marrosu.

Za srečanje je pokrajinski predsednik SSO prosil zaradi pisma, ki ga je na krovno organizacijo naslovil sovodenjski občinski svetnik Vladimir Klemše, v katerem opozarja na problem dvojezičnih cestnih tabel vzdolž nekaterih državnih cest, ki prečkajo teritorij občin, v katerih se izvajata zakona 482/99 in 38/01. Prefektinja je v zvezi s tem povedala, da so na deželne pristojne urade že naslovili prošnjo glede pravilnega izvajanja določil zakonov, tako da je zadeva že stekla. Vsi trije slovenski predstavniki so opozorili, da tudi prihodnja razširitev avtocestnega odseka Vileš-Vrtojba mora biti deležna iste pozornosti, za kar bi bilo dobro to že vnaprej pripravi, da ne bo nepotrebnih

nesporazumov. Končni del avtocestnega odseka namreč prečka občino Sovodnje ob Soči in pa goriško mestno četrt Štandrež. Obe sta vključeni v dekret deželnega predsednika glede vidne dvojezičnosti. Deželni svetnik Igor Gabrovec je obrazložil izkušnjo na Tržaškem, kjer je prefektura v zvezi z vprašanjem dvojezične toponomastike na avtocesti odigrala pozitivno in povezovalno vlogo. V tem smislu je prefektinji Marrosu predlagal, da bi tudi sama dala pobudo za sklic tehnično-političnega omizja, na katerem bi se krajevni javni upravitelji in odgovorni za razne cestne pove-

zave dogovorili glede tempistike in postopkov uvajanja dvojezičnih smerokazov v spoštovanju zaščitnega zakona. V nadaljevanju se je pogovor še

Foto JMP

dotaknil problematike Trgovskega doma, pri kateri je prefektinja Marrosu povedala, da je celotna dokumentacija pri predsedstvu vlade v Rimu. Pri tem je izrazila

upanje, da bo prišlo do čimprejšnje rešitve. Povedala je tudi, da potekajo prizadevanja na deželni ravni, po katerih bi lahko prišlo do delne sprostitve nekaterih prostorov.

Predsednik SSO Bandelj in tajnik SSK Čavdek sta prefektinjo seznanila še s problematiko reke Soče, ki zadeva podgorsko četrt in sovodenjsko občino, kjer reka

v določenih predelih spodjeda bregove. Problem nastaja tudi zaradi naplavljenega gruščja, ki vedno bolj polni strugo in spreminja njen tok.

Prihodnost - mladinska sekcija SSK
Zanimivo srečanje
z Luigio Negro

V petek, 20. marca, je v prostorih sedeža SSK potekalo srečanje z Rezijsko mladinsko sekcijo SSK janko Luigio Negro, časnikarko in kulturno delavko. To je bilo prvo izmed predavanj, ki jih bo spomlad organizirala skupina Prihodnost - mladinska sekcija SSK Gorica. Po kratkem pozdravu v rezijskem narečju je ga. Negro orisala stanje doline Režije in njenih prebivalcev. Na tem področju živi približno 1.100 ljudi, med katerimi pa je zelo malo mladih. Od leta 1911, ko je na njej živelo 5.000 ljudi, do leta 1976 je dolina doživela močan demografski padec zaradi pomanjkanja delovnih mest; izseljevanje je ustavil potres, saj so obnovitvena dela nudila zaposlitev mnogim domačinom. Danes so za tamkajšnje gospodarstvo pomembni predvsem tovarna DIAMIR, naravni

park Julijskih Predalp ter turizem, ki prinaša letno 6.000 obiskovalcev samo iz Slovenije. K razvoju turizma je Luigia Negro sama pripomogla, ko je leta 1991 ustanovila projekt Spoznati Režijo; projekt je leta 2004 prevzela upra-

va parka, saj se je sama bala, da bi nekateri iz sovrastva do nje napadli slovenske obiskovalce. Največji problem v Režiji ostaja premajhno število rojstev in mladih parov; letno se rodi le okoli 5 otrok, kar je seveda premalo. S kulturnega vidika je tamkajšnje prebivalstvo aktivno v dvajsetih društvih, med katero spada tudi Rozajanski Dum, ustanovljen leta 1983 in katerega je ga. Negro predsednica od leta 1991. Društvo skrbi predvsem za ohranjanje narečja in širjenje slovenskega kn-

jižnega jezika; izdaja svoj koledar ter časopis (Náš glas), prireja tečaj narečja in knjižnega jezika za odrasle ter je odgovorno za to, da se lahko otroci ob sobotah v šoli pogovarjajo v rezijskščini. Mlade privablja folklorna skupina, ki veliko potuje in omogoča spoznavanje tradicionalnega plesa in glasbe.

Prebivalci doline se na splošno ne čutijo "Lahi" (Italijani, Furlani), vendar niti povsem Slovenci, kajti veliko časa so bili ločeni od matičnega naroda in italijanska šola ter zastrahovanje sta v času Jugoslavije delno dosegla svoj namen. Ljudje pa so se trdno držali svojega narečja in strokovnjaki so preverili, da je res slovenskega izvora, ne pa ruskega in še manj italijanskega. Komur pa trdi, da rezijskščina ni slovensko narečje, ga. Negro odgovarja, da bi bilo bolje, če bi se v Režiji razmišljalo o realnih težavah, ne pa razpravljalo o izvoru jezika, kar v sebi ne ustvarja problema.

Predavanju je sledil prijateljski pogovor, kot je v navadi pri nas mladih.

JK

Tradicionalni odbojarski praznik v Sovodnjah
ŠZ Soča privabilo letos
na turnir 151 otrok

Skrb za najmlajše je od nekdanjih glavni gonilni pri ŠZ Soča. Sovodenjsko društvo se namreč v prvi vrsti posveča otrokom in njihovemu uvajanju v svet športa in slovenske realnosti v Italiji. Osnovnošolski in srednješolski otroci že skoraj tri desetletja polnijo sovodenjsko telovadnico. Številni odbojarski današnje članske vrste so dejansko svojo športno pot prehodili v

Sočinih modro-rumenih barvah. Še danes goji društvo posebno pozornost prav do najmlajših. Več deset otrok redno trenira pod vodstvom Roberta Štublja ter Štefana in Marka Cotiča. ŠZ Soča je prav za najmlajše v nedeljo, 8. marca, organizirala tekmovalni turnir v mikro in miniodbojki. Gre za starostni kategoriji, ki vključujeta vse osnovnošolske otroke. Turnir je v Sovodnjah postal že

prava stalnica, saj ga ob prihodu pomladi društvo organizira že vrsto let. Letos so zabeležili rekorden obisk društev in malčkov. Na parketu je hkrati tekalo in se za zogo podilo kar 151 otrok, ki so branili barve 39 nastopajočih ekip (posamezna društva so nastopala z več ekipami). Polna pa niso bila samo igrišča, ampak tudi tribune: starši in sorodniki najmlajših so ustvarili pravo navijaško vzdušje, ki je pripomoglo k uspehu športu namenjenega dneva. Sistem tekmovanja je predvideval določeno število tekem za vsako ekipo, lestvic in zmagovalcev pa ni bilo. Na sporedu je bilo skupno 62 tekem. V mlajši kategoriji mikrovolley se je v 20 tekmah

skupno pomerilo 47 odbojkarjev in odbojkaric v 11 ekipah. V nekoliko starejši kategoriji minivolley pa so na parket stopili 104 atleti v 28 ekipah: odigrali so 42 tekem. Na turnirju so bila prisotna 4 zamejska društva. Domača ŠZ Soča je nastopila z eno ekipo v kategoriji mikrovolleyja in 3 v kategoriji minivolleyja. OK Val je predstavil 2 ekipe v mlajši in 4 v starejši konkurenci. Olympija (s 3 ekipami) in Govolley (s 5 ekipami) sta tekmovali samo v kategoriji minivolley. Ob slovenskih društvih so se turnirja udeležila še italijanska društva Grado, Capriva, Etsi, Mossa, Villesse, Cormons in Staranzano.

AC

Menedžerka HP IRENA BEDNARICH

je v četrtek, 26. marca 2009, v Londonu prejela nagrado EUROPEAN COUNSEL AWARD FOR INTELLECTUAL PROPERTY 2009

kot priznanje za svoje delo na področju avtorskih pravic.

Odlikovanje je podelil International Law Office v sodelovanju z Association of Corporate Counsel.

Z NJO SE VESELJO MAMA SONJA, TATA SLAVKO IN SESTRA KRISTINA.

KC BRATUŽ, ZCPZ IN SCGV KOMEL Koncertna sezona Srečanja z glasbo: Trio Alex

Bleščeč nastop novega in izvirnega tria

V dne, ko nemilo vreme še ni naznanjalo pomladi, se je Trio Alex v četrtek, 26. marca, z vitalnim zagonom pojavil na odru Kulturnega centra Lojze Bratuž in za sabo pustil val nove svežine. Zato je občinstvo sezone KC Bratuž, šole Komel in ZCPZ z res toplim aplavzom nagradilo novo in zanimivo zasedbo treh mlajših, a zrelih glasbenikov, ki si kot izkušeni in uveljavljeni izvajalci, pa tudi kakovostni pedagogi utirajo pot v javnosti. Alessandra Schettino iz Štandreže je kot solopevka diplomirala že leta 2001, redno nastopa na domačih in tujih odrih v vidnejših vlogah, prejela je že veliko odličij in priznanj. Pianistka Aleksandra Pavlovič iz Postojne se je med drugim šolala pri prof. Gadžijevu, nato na moskovskem konservatoriju, opravila je podiplomski študij, nastopala je tudi na prestižnih tujih odrih. Sandi Vrabec iz Nove Gorice je z odliko diplomiral iz klarineta pred dvema letoma v Zagrebu. Nagrajen je že bil na številnih mednarodnih tekmovanjih, še vedno se izpopolnjuje pri svetov-

Foto DPD

nih mojstrih in poučuje. Aleksandra, Aleksandra in Sandi so tako iz svojih imen skovali nenavadno ime za trio in se dokopali do primernega koncertnega repertoarja, ki za tako zasedbo res ni zelo obširen. Njihova želja po skupnem muziciranju in nastopanju je zato spodbudila nastanek novih del; "eksperiment" je popolnoma uspel in upati je, da se bo še pono-

vil. Goriški koncert se je začel s šestimi sočnimi samospevi nemškega skladatelja in violinista Ludwiga Spohra, romantičnega po duhu, pravega klasicista po obliki. Že iz prvih not je bilo razvidno, da je kombinacija sopran-klavir-klarinet posebno posrečena; domiselni in tankočutni Sandi se je namreč zvedavo spogledoval s samo-

zavestno in temperamentno Aleksandro, medtem ko ju je Aleksandra natančno in zanesljivo spremljala v skupni igri. Sledila je prva izvedba skladbe *Na sprehodu* Miroslava Paškvana, saksafonista in klarinetista z Reke, ki več kot dve desetletji živi v Sloveniji ter poučuje v Ajdovščini in Novi Gorici. Prvo izvedbo sta doživeli tudi skladbi mladega goriškega skladatelja Patricija Quaggiata (*Snežinke* in *Po cesti ljubljanske špancirarje*), čigar vsaka nova skladba je vedno prijetno presenečenje. Tokrat je Trio Alex izvedel dve izmed šestih pesmi iz goriške ljudske zakladnice, ki jih je obetavnemu skladatelju naročil KC Bratuž; izbral jih je med objavljenimi v publikaciji *Je Založna, ma je ljepa ta pesem*, ki je zaokrožila uspehi projekt zbiranja ljudske glasbe iz besedi in pesmi. Klarinetist in pianistka sta nadaljevala koncert s tremi Schumannovimi *Fantasiestückchen*, nato pa so vsi trije sklenili večer z romantično sliko, Schubertovim liedom *Der Hirt auf der Felsen*. Za dodatek so trije glasbeniki ponovili Quaggiatovo *Po cesti ljubljanske špancirarje*, ki je zaradi besedila, odlične uglasbitve in briljantne interpretacije še najbolj prevzela občinstvo. / DD

Zaključek koncertne sezone v KC Lojze Bratuž

Trije pianisti in orkester Arsatelier

Koncertna sezona v KC Lojze Bratuž v Gorici ponuja v petek, 3. aprila, izredno zanimiv in neobičajen glasbeni dogodek. Mladi pianisti iz šole prof. S. Gadžijeva na Centru Komel bodo z orkestrom Arsatelier zaigrali tri znane in zahtevne koncerte za klavir in orkester, in sicer: Griegov Koncert v a-molu, Mozartov Koncert v Es duru K271 in Schumannov Koncert v a-molu op. 54.

G. Guarrera

A. Gadžijev

Mozartovo skladbo bo oblikoval 17-letni Giuseppe Guarrera, Griegov romantično govornico bo posredoval šele 14-letni Alexander Gadžijev, Schumannovo obsesno delo pa bo postvarjal Simone Peraz, sedaj učitelj na Centru Komel. Mlade soliste bo spremljal orkester

Orkester Arsatelier

S. Peraz

saj sestavljajo njegovo jedro prav učitelji in učenci te šole, ob njih pa še glasbeniki iz drugih glasbenih jeder v goriški čezmejni regiji. Na večeru bodo tudi nagradili

mlade godalce, ki so se orkestru pridružili z avdicijo in so dobitniki štipendije. Dogodku je botroval prispevek goriške hranilnice Fondazione CARI-GO. Mlade glasbenike bo vodil že uveljavljeni dirigent Marco Feruglio, ki nas je že večkrat presenetil z odlično oblikovanimi dogodki.

Drugi razred OŠ O. Župančič v Gorici Zelene gredice skozi naše ročice

Foto DPD

Tak naslov nosi projekt, ki so ga pripravili starši drugošolcev OŠ O. Župančič iz Gorice, da bi z ureditvijo gredic in posaditvijo dreves ter grmičevja olepšali neposredno šolsko okolje in da bi s tem otroci spoznali, kako se vsadijo rastline, kakšno nego potrebujejo in kako te rastejo in se razvijajo. Načrt so podpisali starši Adriana Devetti, Tarcisio Drosighig, Thomas Koching in Valentina Tul, ki je tudi predstavnica staršev tega razreda. Prav ona nam je spregovorila o tem lepem vzgojnem načrtu, ki je v sredo, 25. marca, v ne preveč sončnem popold-

nevu zabeležil zadnje izmed štirih srečanj v februarju in marcu, na katerih so otroci ob pomoči učiteljev, neučnega osebja, staršev in osebja gozdarske službe goriškega oddelka, kopali, sadili rastlinice sivke, rožmarina, žajblja, približno sto dreves za živo mejo (javor, gaber, lovor) in grmovje (medvejko, majnico, forsitijo) in pet lip ter petnajst javorjev in gabrov, ki so jih posadili prav v sredo popoldne, ponosno opremljeni z lopatami, grabljami, zalivalniki in s soškim kamenjem, s katerim so ogradili cvetlične oaze. V vazice so vsadili potaknjence, za katere bodo skr-

beli in jih prihodnje leto presadili v gredice. Projekt Zelene gredice skozi naše ročice, ki bo trajal tri leta - do petega razreda udeležencev - ima tudi namen soočiti otroke z vrstniki in odraslimi ter bogatiti s temi srečanji medsebojne odnose. Šolski uspehi, so napisali podpisniki projekta, so v veliki meri odvisni od otrokovega počutja v šoli. Splošni cilji tega načrta so še krepiti samozavest, spodbujati sodelovanje in pomoč pri delu, spodbujati spoštljiv odnos do vrstnika in odrasle osebe, krepiti vztrajnost in doslednost pri delu. Starši so se obvezali spodbujati pri tem lepe in dobre plati posameznih srečanj in ob teh delovnih urah bogatiti slovenski jezik, kar je v tem razredu še posebno pomembno, saj je narodnost otrok v njem kar se da pisana. Otroci in starši so seveda obljubili, da bodo skrbeli za posajene rastline, ki jim jih je podarila gozdarska deželna služba iz rastlinjaka v Tolmeču. Srečno

naključje je bilo tudi v tem, da je v skupini staršev gozdarski uslužbenec. Nekaj sadik so starši kupili s pomočjo prispevkov raznih ustanov in bančnih zavodov. Otroci so sami izdelali tablice z imeni rastlin in tudi znake prepovedi, da bodo vsi pozorni na vsajeno. Kot nam je povedala gospa Tul, so bili na teh srečanjih starši in otroci zelo aktivni in so z velikim navdušenjem in zavzetostjo pristopili k delu in si prizadevali, da bi vse steklo kar najlepše. Vseh drugošolcev je 27 in na vsakem srečanju so bili skoraj vsi prisotni, kar je res velik uspeh. V sredo so učenci pripravili tudi presenečenje: zapeli in zaražali so pesmico Miroslava Košute o drevsih in se po trudu zaradi sajensja, katerega postopek jim je razložil gozdarski izvedenec, zalivanja in nameščanja kamenja ter tablic s prepovedmi posladkali in okrepčali na zakuski, ki so jo pripravile pridne mamice. IK

DRUŠTVO ARS
Vljudo vabljeni na predstavitev knjige
EVELINA UMEK
Po sledih fate Morgane
Marica Nadlišek Bartol 1867-1940
Avtorico in novo publikacijo bo predstavil Jurij Paljk
Galerija Ars na Travniku, Gorica
Četrtek, 2. aprila 2009, ob 18. uri

Obvestila

Mladinski dom iz Gorice v sodelovanju s srednjo šolo Ivan Trinko vabi na predavanje dr. Angelce Žerovnik Kako otroku pomagati do boljšega uspeha. Srečanje bo v torek, 7. aprila 2009, ob 20.30 na sedežu DSS Ivan Trinko v Gorici, ul. Grabizjo 38. Lepo vabljeni starši, šolniki in vzgojitelji!

Župnija sv. Justa mučenca v Podgori prireja molitev križevnega pota na Kalvarijo v petek, 3. aprila, ob 20. uri. Zbiranje pri starši šoli v Podgori (Klanec - ul. Slataper).

Čestitke

Na materinski dan je priekvala na svet mala TEREZA, ki je s svojim prihodom osrečila mamico Katrin in očka Silvana. Srečni družini čestita in se z njimi veseli MePZ Štandrež.

Pred 50 leti sta si 4. aprila v cerkvi na Vrhu S. Mihaela obljubila večno zvestobo Jolanda Devetti in Silvio Zaffalon. Ob tako lepi obletnici poroke jima čestitajo in želijo še veliko skupnih sončnih let in božjega blagoslova hčerki z družinama in ostali sorodniki.

Darovi

Za Števerjansko cerkev: ob smrti Edija Hledeta sestra Marija ter brata Lojze in Bruno 200, prijatelji 110, družina Florenin 20, soseda Lavra 50, Ivan Maraž 25; ob smrti Danice Gabrovec Ivan Maraž 25, Jerica in Bruna 40, Cvetko Gabrovec 50; N. N. 70; Lavra Komic 40; N. N. 30; N. N. v zahvalo za prejeto dobroto 43; Ivan Feroletov v spomin na ženo Magdo 50 evrov.

Za Števerjanski cerkveni pevski zbor: ob smrti Edija Hledeta sestra Marija ter brata Lojze in Bruno 100 evrov.

Za lačne otroke v misijonih: namesto cvetja pok. sestri Danici Cvetko Gabrovec 50; N. N. 100; Matej Hlede 10 evrov.

Za Sedejev dom v Števerjanu: fantje mladinskega odseka SKPD F. B. Sedej 50 evrov.

Za Števerjanski vestnik: prijatelji v spomin na pok. Edija Hledeta 70

evrov.

Za Materinski dom v Solkanu: N. Zniderčič 45 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 03.04.2009 do 09.04.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 3. aprila (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti in humor.

Sobota, 4. aprila (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 6. aprila (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound, živemu se vse zgodi, vroči šport in rubrike, obvestila in zanimivosti.

Torek, 7. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Ultrinji v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 8. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Beneški Čedemaci - izbor melodij.

Četrtek, 9. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Pri težavah s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na

CENTER ZA ZDRAVLJENJE VENSkih BOLEZNI V PORTOROŽU
- dr. sci. med. J. Zimmermann, specialist kirurg

Prejeli: Štandrež (Go), ul. San Michele 141, torek 16-20; Trst, ul. dell'Istria 214, sreda 16-20. Tel. 00386 31 837218

Koncertna sezona 2008-2009
KLAVIR&ORKESTER
Mladi goriški solisti in orkester ARSATELIER
Giuseppe Guarrera, Alexander Gadžijev, Simone Peraz, klavir
Marco Feruglio, dirigent
Kulturni center Lojze Bratuž
Petek, 3. aprila 2009, ob 20.30

ŽUPNIJA SV. ANDREJA PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
KSAVER MEŠKO
PASIJON
Režija: Emil Aberšek
Nastopata: Dramski odsek in mešani pevski zbor Štandrež
Nedelja, 5. aprila 2009, ob 20.30
Župnijska cerkev v Štandrežu
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

PROSVETNO DRUŠTVO VRH SV. MIHAELA v sodelovanju z ZDRUŽENJEM CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
vabita na
9. revijo ZLATA GRILA
(srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov)
Sobota, 4. aprila 2009, ob 18. uri
Kulturni dom v Sovodnjah ob Soči
Nedelja, 5. aprila 2009, ob 17. uri
Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici.
V soboto revijalni in v nedeljo tekmovalni del

Razstava del Franka Žerjala v Kulturnem domu v Gorici Vpogled v ustvarjalnost zrelega umetnika

Vsako leto se v galerijskih prostorih Kulturnega doma v Gorici predstavi vsaj en goriški umetnik. Letos je to - po desetih letih - Franko Žerjal, je v petek, 27. marca, povedal ravnatelj kulturnega doma Igor Komel na odprtju likovne razstave, na kateri so do 15. aprila na ogled starejša in tudi najnovejša dela goriškega slikarja. Umetnostni kritik Joško Vetric je povedal, da je Žerjal ostal zvest osebnim viziji narave. Zemlja se mu kaže kot gostoljubna cvetoča preproga, na kateri ljudje živimo in se gibljemo. Tudi kar se tiče tehničnih rešitev priprave slikarske podlage, ostaja Žerjal

zvest sebi in preteklim izbiram, saj z določenimi količinami barvila, cementa in lepila pripravljaja zmes, ki mu je idealna podlaga za plastične, kromatične in svetlobne učinke. Tako ustvarja delo, ki je osredotočeno na prvobitno in intimno strukturo, ki se javlja v komaj nakazanih, a še vedno razpoznavnih delikatnih profilih. V novejših delih, ki so na ogled v pritličju, se je slikar oddaljil od silnih in pisanih barvnih premazov, ki so bili značilni za nekatere prejšnje cik-

luse; obrnil se je k bolj monokromatskemu in tonskemu slikarstvu, v katerem se je tudi že večkrat preizkusil. V ospredje stopajo nežne in komaj razpoz-

Foto DDP

navne krajinske silhuete, mehki svetlobni prehodi in komaj zaznavne nianse, ki poustvarjajo značilno atmosfero naravne pokrajine. Narava, iz katere slikar nenehno črpa navdih, se tako izkaže kot ponovna priložnost za soočanje

z realnostjo s pomočjo ustvarjalne preobrazbe zunanega sveta v nenehnem toku občutij in čustvenih vzgibov. Včasih gre za gole pokrajine, drugič za neenakomerno izrezane silhuete mestnih vedut. Različne interpretacije posredno razkrivajo avtorjevo željo, da bi izrazil tak pogled na svet, ki bi presegel vidno realnost narave in pokazal

njen najbolj skriti in skrivnostni obraz. Zanimiva so tudi dela iz enega od prejšnjih ciklusov, v katerem je Žerjal odsliskaval naravo iz nevsakdanje perspektive; svoj pogled je namreč usmeril pod vidno površino zemlje, v njene skrite plasti, v korenike in skrivnostne podzemne labirinte. Omenjena dela in tista iz prejšnjih obdobij dajejo obiskovalcu možnost vpogleda v ustvarjalnost zrelega umetnika, ki se "dosledno in brez prevelikega hrupa" posveča dograjevanju dela, ki ga je začel

pred več kot 40 leti "z namenom, da bi ustvaril oseben in ne zgolj površinski pogled na svet, v katerem živimo", je sklenil Vetric. Pozdrav umetniku, ki občasno ustvarja tudi na Mostu na Soči (ob jezeru stoji njegova skulptura, ki simbolizira Triglav), je prinesel predstavnik tamkajšnjega krajevnega turističnega društva Darij Vouk. / DD

Tone Pavček – gost v šolskem središču

"Najdite svoj cilj in uživajte v svojem delu!"

Tako in z vzklikom "imejte radi življenje!" in "še sto let vam želim in sebi malo manj!" je v torek, 24. marca, sklenil radoživo srečanje s slovenskimi višješolci pesnik, prevajalec in esejist Tone Pavček, ki se srčno rad in z veseljem pomudi tudi na naših Solah in za svoj obisk odklanja vsakršen honorar, kot nam je zaupala ravnateljica Mihaela Pirih. Kljub časovnemu zamiku so višješolci želeli čim boljše proslaviti dan slovenske kulture in izbira je padla na priljubljenega književnika, ki s sabo vselej prinese toplotno dolžen prijazen in sončno obarvanost širine Mediterana. Rodno Dolenjsko je zapustil v času študija na gimnaziji v Ljubljani in tu opravil poklic urednika pri RTV Ljubljana, nekaj časa je bil vodja Mladinskega gledališča, nazadnje pa urednik pri Cankarjevi založbi. Iz ljubljanskega okolja ga je na Primorsko pritegnila njena sočna opojnost, ki obzarja zemljo. Pesniku so dobrodošlo z branjem nekaterih njegovih pesmi izrekli dijaki Aljaž Srebrnič, Anida Talič, Petra Fon, Dominik Vodopivec, Roberta Marussi in Ivana Paljk, predstavniki različnih smeri na licejskem in tehničnem polu. Potem pa se je iz gostovih ust vsul plaz žuborečih besed, polnih življenjskega optimizma, s katerim je Pavček v uro trajajočem srečanju razkril poslušalcem doberšen del svoje življenjske in poklicne poti, ki je seveda še zdaleč ne namerava končati, saj je še poln ustvarjalnih sokov, čeprav je že praznoval osemdeset pomlad, a je ravno lani tudi izdal četrto knjigo esejev in se mu je do sedaj že spet nabralo novih deset. In morda bo drugo leto spet iz teh nastala nova knjiga.

Medtem prevajajo izbor njegovih pesmi v angleščino. Ko je sedel pred množico dijakov, ki so se za to priložnost zbrali v avditoriju bližnje italijanske šole ITI Galilei, mu je misel splavala v daljne čase, ko se je znašel v Beogradu med mladimi pisca na posvetovanju mladih piscev Jugoslavije. V predsedstvu so bili Ivo Andrić, Desanka Maksimović, Miroslav Krleža, Josip Vidmar, sami imenitnejši, in mladi so govorili o literaturi, čeprav so prav malo vedeli o njej. Takrat so bili on in njegovi prijatelji mladi dijaki kot sedanjí pred njim, ki jih je primerjal iskrim konjem na štartu, pripravljenim na tek v življenje do cilja. Nekateri bodo s ciljem zado-

voljni, drugi manj. V življenju se je treba boriti, je dejal, in do konca prehoditi izbrano pot, in če ne uspe prvič, je treba znova in znova preizkusiti. Poudaril je, da je to osnovno pravilo v življenju in teči je treba kot reka, od izvira do izliva. Pri teh besedah se je oprl na svoje pesmi, tudi na tisto Na svetu si, da greš za soncem. / Na svetu si, da sam si sonce / in da s sveta odganjaš sence. Vse srečanje je prepredel s svojimi zvočnimi in živahnimi pesmimi, tudi nekaj otroških je recital, saj so tako privlačno star, čeprav je imel takrat le 45 let! Sam jih ima sedaj osemdeset, pa mu je tako, kakor da bi šele »zakoračil v življenje in da mora napisati še vsaj tri knjige, pogledati še kakšno ljubo dekle...» Sicer pa, ko se je rodil v septembru l. 1928, je bila najhujša zima v Sloveniji. V Istri so pozeble

vih besedah, Menart, ki je poznal svetovno romantično poezijo in bil organizator ter ostale navajal k prevajanju svetovnih klasikov. Pavček se je pri tem osredotočil na slovenske književnike. Ko je bil sam urednik pri Cankarjevi založbi, je skušal biti do vseh čim bolj odprt, tudi do tistih, ki jih država ni marala, od Igorja Torkarja do Borisa Pahorja in Vitomila Zupana; to so bili "grešni avtorji", ki bi lahko okužili slovenstvo. Prav te je vabil na televizijo. Povedal je, da se je štiri leta pošteno mučil, da bi Tržaški mozaik Borisa Pahorja tiskali pri Cankarjevi založbi. Politika je bila proti temu, ker je takrat izšel intervju s Kocbekom in ker je bil Pahor pač Pahor in se je postavil zoper Kardeljevo idejo o internacionalizmu. Pahor je namreč točno vedel, da ne moreš pakirati samo z italijanskimi komunisti, ker so vezniki bolj na italijanskost kot na solidarnost. Štirinajstim ljudem, delavskemu svetu, je dal Pahorjev tekst in jih prepričeval, naj glasujejo za objavo. Vsi so glasovali za, le predsednica, obenem podpredsednica socialistične zveze, je bila proti. In tiskali so Pahorjevo delo! Na predstavitvi te Pahorjeve knjige v Trstu je "bilo veličastno". Tisti večer sta s Pahorjem odšla v Nabrežino "v eno oštarijo in se pomenkovala za dušo in telo". Še sedaj je hvaležen tudi svoji trmi, da so rokopis natisnili. Naslednje leto je namreč Jančar pri Matici tiskal drug Pahorjev roman in tako se je počasi razvijalo dalje. "Človek mora v življenju napraviti toliko, kot zmore in še malo več", je zatrdil Pavček. Slovenci pa sploh moramo to upoštevati, ker nas je malo. Pristavil je, da je najhujše to: v življenju raniti mladega človeka, saj se te rane zaraščajo zelo dolgo, če se sploh. Dotaknil se je tudi jezika in pomenljivo zatrdil, da veliki jeziki lahko jemljejo tuje besede na veliko in debelo, saj jim to ne bo dosti škodilo. V slovenščini pa nastane ob prevzemanju tujih besed takoj velika rana in začne krvaveti. Zato bi morali Slovenci s svojim jezikom mnogo lepše delati, skrbeti zanj, ga ne pomenariti in na vsak najmanjši obrat napisati angleško besedo. Po njegovem je to groza, hlapčevstvo, ki nam je v krvi! Kot svoje vzornike je omenil Franceta Bevka, s katerim je obiskoval šole po vsej Sloveniji in se od njega naučil, da je otroke treba navduševati za življenje. V življenju pomeni resnično veliko sposobnost, da živiš iz sebe, iz svoje besede, iz svoje zemlje, da rad živiš in da znaš ljubiti. Dijake je še opozoril, da je vse možno spremeniti in po Trubarju stati in obstati!

Gost Tone Pavček v družbi prof. Adrijana Pahorja

oljke, v Novem mestu je Krka zamrznila in vozili so z vozovi po njej, on pa je obstal, čeprav je bila tudi tedaj svetovna gospodarska kriza in življenje v njegovi družini je bilo hudo. Oče je komaj obdržal službo v Ljubljani, mati pa je celo hodila na dnino, da je lahko prinesla kruha otrokom. In prav iz tistih časov mu je ostala velika žepa po zemlji. In ko se jim je posrečilo imeti lastno njivo in so celo postavili kozolec, je bil to zanj ves svet. Zato mu je bilo zelo težko, ko je njegov svak ta kozolec dal podreti, češ da ne služi več. V šentjurski mladosti se je naučil tudi nekaj zelo pomembnega, da se ne sme nikogar izključevati, kot so njega

Tudi o literaturi je povedal dijakom marsikaj zanimivega. Najprej to, da je prve pesmi nesel v Sodobnost k Ferdu Kozaku. Pri tem je pristavil, da mu ni noben urednik zavrnil pesmi, edinole njegov prijatelj Janez Menart, s katerim sta prijateljevala že iz časov Marjanišča v Ljubljani in bila skupaj na gimnaziji in napisala Pesem štirih s Kovičem in Zlobcem. Prav ta knjiga je imela lep odziv pri publiku in kritiki in postala je nekakšen mejnik v slovenski literaturi, čeprav ne čisto po zaslugi, je priznal Pavček, saj so ji utrlj pot že prej drugi, kot npr. Minatti. Vsi štirje so vztrajali pri poeziji in objavljali naprej. Najbolj zrel izmed njih je bil, po Pavčko-

vi izmed njih je bil, po Pavčkovih besedah, Menart, ki je poznal svetovno romantično poezijo in bil organizator ter ostale navajal k prevajanju svetovnih klasikov. Pavček se je pri tem osredotočil na slovenske književnike. Ko je bil sam urednik pri Cankarjevi založbi, je skušal biti do vseh čim bolj odprt, tudi do tistih, ki jih država ni marala, od Igorja Torkarja do Borisa Pahorja in Vitomila Zupana; to so bili "grešni avtorji", ki bi lahko okužili slovenstvo. Prav te je vabil na televizijo. Povedal je, da se je štiri leta pošteno mučil, da bi Tržaški mozaik Borisa Pahorja tiskali pri Cankarjevi založbi. Politika je bila proti temu, ker je takrat izšel intervju s Kocbekom in ker je bil Pahor pač Pahor in se je postavil zoper Kardeljevo idejo o internacionalizmu. Pahor je namreč točno vedel, da ne moreš pakirati samo z italijanskimi komunisti, ker so vezniki bolj na italijanskost kot na solidarnost. Štirinajstim ljudem, delavskemu svetu, je dal Pahorjev tekst in jih prepričeval, naj glasujejo za objavo. Vsi so glasovali za, le predsednica, obenem podpredsednica socialistične zveze, je bila proti. In tiskali so Pahorjevo delo! Na predstavitvi te Pahorjeve knjige v Trstu je "bilo veličastno". Tisti večer sta s Pahorjem odšla v Nabrežino "v eno oštarijo in se pomenkovala za dušo in telo". Še sedaj je hvaležen tudi svoji trmi, da so rokopis natisnili. Naslednje leto je namreč Jančar pri Matici tiskal drug Pahorjev roman in tako se je počasi razvijalo dalje. "Človek mora v življenju napraviti toliko, kot zmore in še malo več", je zatrdil Pavček. Slovenci pa sploh moramo to upoštevati, ker nas je malo. Pristavil je, da je najhujše to: v življenju raniti mladega človeka, saj se te rane zaraščajo zelo dolgo, če se sploh. Dotaknil se je tudi jezika in pomenljivo zatrdil, da veliki jeziki lahko jemljejo tuje besede na veliko in debelo, saj jim to ne bo dosti škodilo. V slovenščini pa nastane ob prevzemanju tujih besed takoj velika rana in začne krvaveti. Zato bi morali Slovenci s svojim jezikom mnogo lepše delati, skrbeti zanj, ga ne pomenariti in na vsak najmanjši obrat napisati angleško besedo. Po njegovem je to groza, hlapčevstvo, ki nam je v krvi! Kot svoje vzornike je omenil Franceta Bevka, s katerim je obiskoval šole po vsej Sloveniji in se od njega naučil, da je otroke treba navduševati za življenje. V življenju pomeni resnično veliko sposobnost, da živiš iz sebe, iz svoje besede, iz svoje zemlje, da rad živiš in da znaš ljubiti. Dijake je še opozoril, da je vse možno spremeniti in po Trubarju stati in obstati!

In memoriam

Igralec Janez Škof (1924 - 2009)

Eden najslavnejših in vrhunskih slovenskih igralcev, kar je Janez Škof nedvomno bil, je umrl pred nekaj dnevi (23. marca 2009), v starosti 85 let. Mnogi se ga spominjo ne le kot odličnega komika na odskih deskah najprej v Celju (1951 - 1965), kjer je bil leta 1951 poklicno angažiran v takrat ustanovljenem gledališču. V Mestno gledališče ljubljansko (MGL) ga je povabil takratni umetniški vodja Ljudez Filipič, prav tako ena osrednjih osebnosti v slovenski gledališki zgodovini. V MGL je Janez Škof kmalu postal vodilni igralec. Do upokojitve leta 1983 je ustvaril več kot petdeset karakternih in humoristnih vlog. Omenjene naj bodo vsaj nekatere uprizoritve - Fritzovala Labichovega Gospoda Evstahija iz Šiške, Komaj do srednjih vej (P. Ustinov), Prekrščevalci (F. Dürrenmatt), Kranjski komedijanti (B. Krefc), Samorog in Ljudozerci (Gregor Strniša), bil je Dacar v Cankarjevi Pohujšanje v dolini Šenflorjanski, Kmet v Kralju na Betajnovi in Komar v Hlapcih, pa Kremžar v Partljičevi Ščuke ni, ščuke ne. Igral je še, med drugim, v Shakespearovem Hamletu (Stotnik). Nazadnje, v sezoni 1984/1985, je nastopal kot Oče Salvati v igri Umetnost komedije (Eduardo De Filippo). Nepozaben je bil tudi v filmih, kot so Dobri stari pianino, Veselica, Minuta za umor, Begunec, Tri četrtine sonca, Onkraj in v tujih filmih. Prav tako uspešen je bil v številnih televizijskih nadaljevanjih, kot so Krajevna skupnost, Mali oglasi in druge. Že kmalu po Škofovi upokojitvi je za njim v slovenskem odskem življenju ostala nenadomestljiva vrzel. / Peter Kuhar

Slikar Zvest Apollonio (1935-2009)

V svojem oljčniku blizu Bertokov je v noči na sredo, 25. marca, v 74. letu starosti umrl slikar in grafik Zvest Apollonio, eden izmed vodilnih primorskih likovnih ustvarjalcev. Njegovo ustvarjanje je zaznamoval delodan kolorizem, ki je kot opredeljujoča stalnica živel v njegovem delu. Njegov ustvarjalni opus je bil zelo bogat, ukvarjal se je s slikarstvom, grafiko, risbo in ilustracijo, pa tudi s slikanjem na steklo

in keramiko ter tapiserijo in scenografijo. Apollonio se je rodil leta 1935 v Bertokih pri Kopru. Leta 1964 je končal specialistični študij slikarstva na Akademiji za upodabljanje umetnosti v Ljubljani, kjer je bil vzoren učenec velikih mojstrov: Stupice, Smerduja, Preglja in Jakca. Deset let pozneje je postal profesor na Akademiji za likovno umetnost, kjer je uvedel študij grafične tehnike sitotisk. Za svoja dela je prejel vrsto nagrad na mednarodnih razstavah v Evropi, Združenih državah in na Japonskem. Doma je leta 1972 prejel nagrado Prešernovega sklada, leta 1983 odpujno nagrado na Mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani in leta 1984 Jakopičevo nagrado za slikarstvo. Po slikarski specialki pri prof. Gabrijelu Stupici je v poznih 60. letih izoblikoval svoj slog, tako stilno kot formalno, v 70. letih se je bolj usmeril v oblikovno in tehnično eksperimentiranje na področju grafike, v 80. letih se je vrnil k slikarstvu, v katerem je zavladala specifična barvno-linjska tekstura, 90. leta so bila obdobje slikarskega kolorizma. Novo tisočletje pa je prineslo virtuozno poigravanje, ko umetnik ni več razlikoval med grafiko in sliko, abstraktnim in figuralnim, barvo in gesto, ampak je vse postalo samo zgodba. Apollonio je intenzivno uporabljal barvo, ki je z velikimi zamahi prevladovala tako na platnu kot na papirju in izžarevala svetlobo in moč, ki ju lahko najdemo le v Sredozemlju. Slikar je to intenzivnost ujel v trenutek in ga zaustavil na platnu. Zadnja leta je slikal nize iluzionističnih pokrajin, ki so postale s težnjo po enosti pokrajine in ženskega telesa osnova za njegov zreli umetniški opus.

Po desetih letih smrti

Nabrežina / Knjižnica bo poimenovana po prof. Nadi Pertot

Občinska knjižnica v Nabrežini bo poimenovana po prof. Nadi Pertot, nepozabni profesorici ter ravnateljici slovenskih višjih srednjih šol.

Prof. Nada Pertot se je rodila 1927 v Mariboru, kamor so se njeni starši preselili po prvi svetovni vojni. Študirala je v Mariboru in v Ljubljani, v Trstu pa je leta 1953 dokončala fakulteto za leposlovne vede.

Nato se je izpopolnjevala na slavistiki v Ljubljani. Od leta 1946 je najprej poučevala na osnovni šoli v Svetem Križu, na nižjih srednjih šolah na Opčinah in v Trstu, kasneje pa na znanstvenem liceju France Prešeren, katerega je nato postala tudi ravnateljica. Izredno bogata je bila njena vzgojno-literarno-kritična publicistična dejavnost, dragocena pa je bila njena vloga tudi kot snovalka antologij za zvezne razrede višjih srednjih šol. Njeno antologijo v treh razdelkih Od antike do danes (1979), ki obsega 150 avtorjev, je Bogdan Pogačnik

Prof. Nada Pertot

ocenil za posreden dokaz visoke kulture današnjih šolnikov ter učeče se slovenske mladine za mejo: "Še več: skoraj bi lahko rekli, da bi se mi v matični Sloveniji, kjer se tudi na tem šolskem in literarnem področju vse preveč institucionaliziramo in hkrati zgubljam v potrošništvu, formalizmu, klanih in podcenjevanju, od naših zamejcev, ki delujejo v neprimerno težjih pogojih, pa se vendar te slovenske besede lotevajo s prazničnim spoštovanjem, lahko tega pristopa celo učili". Leta 1985 je prof. Nada Pertot sestavila še antologijo za nižjo srednjo šolo z naslovom Naše bogastvo. (Obe publikaciji je izdal in založil Deželni šolski urad za FJK v Trstu).

Leta 1984 je prof. Pertotova napisala za slovenski Radio Trst A serijo oddaj z naslovom Kosovelova korespondenca: v oddajah se je avtorica opirala na neposredno korespondenco družine Kosovel. V letih devetdesetih je prof. Nada Pertot začela nov niz oddaj, zaključila pa ga je prof. Tatjana Rojc, saj se je zdravje prof. Pertotove poslabšalo. Medtem je prof. Pertotova predala ves material Marku Tavčarju, tajniku Goriške Mohorjeve družbe, in izrazila željo, da bi gradivo, med katerim so bila vsa pisma in dopisnice Kosovelu ter njene oddaje in zapisi, izšlo v knjižni izdaji. Ker pa je prof. Pertotova leta 1999 žal podlegla hudi bolezni, je načrt končno izpeljala prof. Tatjana Rojc. Publikacija Dragi Srečko je GMD izdala lani.

Lepo je torej, da se tako zaslužne kulturnice odslej spomnimo s poslopjem, ki hrani dragocenost, ki jo je prof. Nada Pertot v svojem življenju nad vsem ostalim daleč najbolj ljubila: knjige! / IG

Koncerta v Trstu in Gorici
Stanko Jericijo med nami

V soboto, 28., in v nedeljo, 29. marca, je skupina goriških in tržaških glasbenikov izvedla v cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu in v cerkvi sv. Ignacija v Gorici dve ponovitvi glasbenega projekta, ki je nastal ob 80. obletnici rojstva skladatelja Stanka Jericija. Koncert je prvič zazvenel lani jeseni na pobudo mešanega pevskega zbora Štandrež, ki je tudi aktivni sooblikovalec programa, prikaza glasbene ustvarjalnosti goriškega skladatelja na vokalnoinstrumentalnem področju.

V programu je imela posebno mesto ena od Jericijevih zadnjih skladb, uglasbitev sekvence Stabat Mater za zbor, soliste in orgle, ki jo je napisal leta 2001 za MePZ Štandrež in je čakala na prvo izvedbo do trenutka skladateljevega življenjskega jubileja, žal prepozno, da bi tudi avtor prisostvoval izvedbi, saj je Jericijo sklenil svojo življenjsko in ustvarjalno pot januarja leta 2007. Zbor je izpolnil svojo obljubo in je javno predstavil skladbo v tem glasbenem projektu, ki je na zanimiv način prikazal skladateljevo tankočutno oblikovanje glasbene snovi v luči ekspresivnih zahtev nabožnih besedil. Sekvenca za praznik Žalostne Matere Božje je skladba, v kateri sodobna govornica ostane v mejah za širšo publiko dopadljivega sloga, v katerem so prepoznavni tudi elementi bolj tradicionalnih, liturgičnih zborovskih skladb. Skladbo se-

V cerkvi sv. Janeza Krstnika pri Sv. Ivanu v Trstu (foto Kroma)

stavlja zaporedje kratkih, zaključenih glasbenih utrinkov, saj je skladatelj dal vsakemu posameznemu verz lastno, s tragiko prepojeno dimenzijo, ki jo zaznamuje uporaba vedno različnih zasedb. Pokloni ustrezajo svojemu namenu, ko so pripravljeni s skrbnostjo in natančnostjo profesionalnega (in zato spoštljivega) pristopa, ki ga je zborovodja David Bandelj poka-

stični part je izvedel Tržačan Goran Ruzzier, ki je ob zborovodski in zborovski dejavnosti v zadnjih letih širil svoja pevska obzorja s študijem solopetja. Sopranistka Alessandra Schettino in mezzosopranistka Mirjam Pahor pa imata za seboj že več let solističnega nastopanja; njuna glasova sta se na koncertu prepletala tudi pri izvedbi dueta Ave Maria, ki je nastal leta 1998 na besedilo

napisal ob obisku papeža Janeza Pavla II. v Gorici leta 1992 in je v tem počastitvenem projektu doživel svojo drugo izvedbo. Njegovi slovesni toni v energični izvedbi članov zbora in instrumentalne skupine, ki

so jo sestavljali trobentača Giorgio Ruzzier in Francesco Ivone, pozavnista Rok Furlan in Valentina Pieri, so na najprimernejši način sklenili večer, ki bi bil vreden večje udeležbe v Trstu. Goriška publika pa je naslednji dan izkazala primernejšo pozornost do projekta, ki je zazvenel z dodatkom nekaterih instrumentalnih skladb v izvedbi skupine Arsatelier v okviru koncertnega

niza SCGV Komel Snovanja. Ob vrednotenju manj znanega sklopa mnogih še neizvedenih ali neobjavljenih skladb iz opusa Stanka Jericija je koncert združil italijanske in slovenske glasbenike s primorskega območja z namenom, da bi ob glasbi poudarili tudi "pomembno dediščino srečevanja, sodelovanja in brezmejnosti, ki nam jo je Stanko Jericijo zapustil".

PAL

V cerkvi sv. Ignacija v Gorici (foto DP)

zal s solidno pripravo zbora Štandrež. Spremljal ga je organist goriške stolne cerkve Marco Colella. Basovski soli-

neznanega avtorja. Program koncerta je nazadnje obsegal motet Tu es Petrus za zbor in trobila, ki ga je Jericijo

neznanega avtorja. Program koncerta je nazadnje obsegal motet Tu es Petrus za zbor in trobila, ki ga je Jericijo

Gorica / SCGV Emil Komel

Pisana, zanimiva in raznolika Snovanja 2009

V naslednjih mesecih se nam obetajo posebno pisani, zanimivi in raznoliki glasbeni dogodki, je v četrtek, 26. marca, v komorni dvorani KC Lojze Bratuž povedal ravnatelj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel prof. Silvan Kerševan. Na tiskovni konferenci je namreč javnosti predstavil letošnji niz Snovanj, "glasbenih misli, iskanj, razmišljanj", pravzaprav svojevrstne koncertne sezone, ki je prava rožica v gumbnici goriške glasbene šole. To so pobude, ki se med letom rojevajo na hodnikih šole, počasi dobivajo obliko, in ko dozori, se pojavijo pred občinstvom. Na tak način "komelovci" podpirajo tudi krajevne ustvarjalce in izvajalce, sploh pa osmišljujejo svoje delo. V naslednjih tednih in mesecih se bo zvrstilo enajst prireditev: nekatere so tematsko zaokroženi zaključni nastopi gojencev, drugi so produkt sodelavcev, učiteljev in članov ArsAtelier, zadnji koncert pa bo posvečen gostu.

Prvi dogodek je že potekal ob koncu prejšnjega tedna v go-

riški cerkvi sv. Ignacija, kjer so solisti, komorne skupine ArsAtelier in Mešani pevski zbor Štandrež pod vodstvom Davida Bandlja predstavili projekt, posvečen 80-letnici rojstva sk-

stopili s petjem, instrumenti in plesom. Na Glasbenem mozaiku bodo nastopili najboljši solisti, komorne skupine, zbor in orkester SCGV Komel v spomin na 200-letnico smrti moj-

Foto DDP

ladatelja Stanka Jericija. En večer bo pod mentorstvom Michele De Castro posvečen najmlajšim učencem, in sicer v obliki pravljice *O goskici, ki se je učila peti*: predšolski in osnovnošolski otroci bodo na-

stra klasicizma J. Haydna. Klavirski recital v Attemsovi palači bo imel obetaven Gadžijev gojenec, po rodu s Sicilije, Giuseppe Guarrera, ki bo letos tudi diplomiral. Poseben dogodek, imenovan Living, bo po-

tekla na Gradu Kromberk: t. i. Komel Contemporary Music Ensemble, skupina študentov, ki se druži na jazz-oddelku, bo pod vodstvom Gianluce Jana Sturialeja prikazala različne sodobnejše žanre tudi v improvizaciji. Ob koncu junija bo tradicionalen glasbeni večer Pod cerkvenim obokom v cerkvi sv. Ivana, na katerem bodo sodelovali Pevska skupina Musicum, solisti in komorne skupine ArsAtelier. Štirje zrelejši gla-

govo svojevrstno eklektično osebnost; sopranistka, violinist in dva pianista bodo izvajali skrbno izbrana in malo poznana ter v naših krajih morda še nikdar izvedena dela. Poseben večer (Sous le ciel de Paris) bo v kleti domačije Keber na Plešivem posvečen francoskim šansonom; z vokalnimi in instrumentalnimi deli, ki se navdihujejo v melosu nepozabne Edith Piaf, bosta v neobičajnem okolju očarala občinstvo

Števerjanu predstavil tradicionalno keltsko glasbo za harfe, flavto, violino in glas. Nekaj izvirnega bo tudi večer *Naša pesem*, na katerem bodo mladi glasbeniki iz vse dežele predstavili elektronsko in elektroakustično glasbo; projekt je nastal na pobudo pianista in sodelavca Simoneja Peraza, ki je zanj dobil navdih v Kosovelovih verzih. Gesto letšnjih Snovanj pa bo Obalni komorni orkester iz Kopra, ki bo s solisti izvajal klasične in sodobne skladbe. Gre za lepo obliko sodelovanja, je povedal Kerševan, ki jo želijo negovati in krepi. Sicer pa že to, da na šoli docenti in študenti skupaj delajo, je dodal ravnatelj, "je za nas velik uspeh in v zadoščenju". Ponošen je tudi na drug "podvig za našo šolo", koncert treh pianistov prof. Gadžijeva (Giuseppe Guarrera, Alexander Gadžijev in Simone Peraz) in orkestra ArsAtelier, ki sicer spada v koncertno sezono KC Bratuž, SCGV Komel in ZCPZ Gorica, na sporedu pa bo v petek, 3. aprila. Sodelovalo bo tudi dve opravljeni avdiciji prejeli študentske stipendije in že sodelujejo z orkestrom.

Mladina, ki se zbira okrog Centra Komel, je vir sveže energije, ki vliva upanje v prihodnost. Zato, je sklenil ravnatelj, "gremo naprej polni znanosti"! / DD

Kratki

Minister Žekš / Zaskrbljen početi na Tržaškem

Minister dr. Boštjan Žekš, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, je tržaškemu županu gospodu Robertu Dipiazzu pisal pismo, v katerem mu je predstavil močno vez med Slovenijo in italijanskim obmejnim področjem, predvsem tam, kjer živi slovenska manjšina. "Ravno njim se v zadnjem času žal dogajajo žalitve, ki nas vseh skupaj žalostijo in ne puščajo neprizadetih", je napisal minister ter opozoril, "da tovrstne napade lahko razumemo kot prizadevanje za načrtno rušenje sožitja v obmejnem prostoru, zato smo močno zaskrbljeni".

Minister je izrazil prepričanje, da moramo proti takšnim dogodkom primerno ukrepati, in župana Dipiazzo pozval, da se z razpoložljivimi sredstvi upre pohodu netilcev mednarodnosti nestrpnosti, ki uničujejo slovenske napise, spomenike in ostale simbole slovenske prisotnosti.

Minister je pred dnevi govoril tudi z italijanskim veleposlanikom gospodom Alessandrom Pietromarchijem, ki je početje storilcev odločno obsodil tudi sam.

SDGZ / Srečanje s krovnicima organizacijama

V ponedeljek, 30. marca, je prišlo v Trstu do sestanka med novim predsednikom Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Nikom Tenzejem (gospodarsko zastopstvo sta sestavljala še pred kratkim izvoljeni podpredsednik Marko Stavar in predsednik nadzornega odbora Marino Pečenik) in vodstvom obeh krovnic organizacij Slovencev v Italiji, SSO in SKGZ.

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka, ki sta ga spremljala Ivo Corva in pokrajinski predsednik Igor Švab, je izrazil zaskrbljenost zaradi splošne krize in vpliva le-te na našo skupnost. Dodal je nujno po racionalizaciji v naših ustanovah. Predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Rudi Pavšič pa je poudaril vlogo SDGZ kot glavne manjšinske gospodarske organizacije, saj zagotavlja gospodarsko neodvisnost in delovna mesta v slovenskem okolju. Njegova vloga pa naj ni bila poglavitna tudi pri povezovanju gospodarstvenikov ob meji.

Tenze je govoril o stanju znotraj stanovske organizacije, ki je včlanjena v obe manjšinski krovni organizaciji, ter tudi podčrtal njen vsemanjšinski značaj in funkcijo. Zato je izrazil upravičeno pričakovanje, da bi morala kot takšna biti deležna večjega priznanja in podpore. Na srečanju je bilo domnjeno, da si bosta obe krovni organizaciji za to prizadevali v naši deželi in tudi v Sloveniji.

Pod skupno analizo so prišle tudi dejavnosti Združenja, ki so deželne značaja, in možne oblike sodelovanja s sorodnimi ali sličnimi osebki. Na koncu je bilo dogovorjeno, da bo vsaka organizacija posredovala svoji sredini načete vsebine in problematike in da se bodo še naprej iskale skupne in pragmatične oblike reševanja odprtih vprašanj.

Rojan / Dejavnost cerkvenega pevskega zbora

Rojanski cerkveni pevski zbor šteje danes okoli 20 pevcev. Enkrat na teden ima redne pevске vaje, vsako nedeljo in praznik pa obogati s svojim petjem ob 9. uri pri sv. maši, ki jo od 7. marca 1965 prinaša Radio Trst A. To traja že 44 let. Poleg tega poje zbor tudi ob raznih priložnostih.

Preko 40 let je zbor vodil prof. Humbert Mamolo, od septembra 2005 pa je vlogo dirigenta sprejel prof. Bogdan Kralj, ki kljub veliki zaposlenosti pripravlja pevce za čim lepše petje pri bogoslužju. In tu je treba poudariti tudi njegovo požrtvovalnost in potrpežljivost. Vsi pevci namreč nismo več "rosno mladi". Skoro vsa imena so ista kot pred 44 leti, če izzamemo dejstvo, da se je kdo odselil ali umrl. V zadnjem letu so se nam pridružile tri nove pevke, a mladih ni.

Mi vztrajamo, ker se zavedamo, da je naša prisotnost nujno potrebna, da se v tem mestnem predelu ohrani prenos slovenske sv. maše po radiu tako iz verskih kot iz narodnostnih razlogov.

Zvezi cerkvenih pevskih zborov se zahvaljujemo, da po dogovoru od jeseni leta 2006 vsako tretjo nedeljo v mesecu poskrbi za gostujoči zbor in nas s tem nekoliko razbremeni.

V preteklem letu je bilo naše delovanje v številnih naslednje: 41 vaj, 40 nedeljskih sv. maš, 8 sv. maš ob praznikih, 6 ob posebnih priložnostih; skupno: 95 pevskih vaj in nastopov!!!

Toplo vabimo, da se nam pridruži kak nov glas. Prelahko je samo godrnjati in kritizirati. Ne vemo, koliko časa bomo lahko še sami nadaljevali. Vaje imamo v Marijinem domu v Rojanu, ulica Cordaroli, 29, vsako sredo ob 20. uri. Imamo tudi lepo parkirišče! Pridite, ne bo vam žal! / Pevke in pevci Rojanskega cerkvenega pevskega zbora

KNJIGARNA MINERVA Predstavitev slovenskega prevoda Sabovih poezij

Saba lahko nagovarja slovenskega in italijanskega bralca

Minilo je petdeset let, odkar je Umberto Saba, veliki tržaški pesnik, za vedno zatisnil oči. Tržaška založba Mladika se je ob tej priložnosti odločila za izdajo dvojezične antologije njegovih poezij z naslovom Pijem to trpko vino (Bevo quest' aspro vino). Gre za 136 pesmi, ki nam prikažejo tematski razvoj Sabovega miselnega in pesniškega sveta, od prvih stihov, objavljenih v zbirki Mladostniške in mlade poezije (1900-1907), do zaključnega Epigrafa (1947-48). Izbor iz Sabove Pesmarice (Canzoniere) je pripravila prevajalka Jolka Milič, ki je ustvarila popoln pregled Sabovega opusa, s tem da je v zbirko uvrstila najpomembnejše naslove in zajela najpomembnejše ter najbolj značilne teme Sabovega pesniškega sveta. Zbirka je med drugim prvi tovrstni prikaz Sabovih pesmi v slovenskem jeziku, saj kljub zemljepisni bližini in Sabovim vezem s slovenskim svetom so bile njegove pesmi (razen posamičnih primerov) slovenskim bralcem doslej nedostopne in nepoznane.

Publikacijo so predstavili v sredo, 25. marca, v konferenčni dvorani knjižarne Minerva, ki je le nekaj metrov od znamenite Sabove knjižarne. V njej je pesnik dolga leta de-

loval in sprejemal številne intelektualce, tako da je knjižarna na ul. sv. Nikolaja postala pomembna postojanka tržaškega večkulturnega utripa. O knjigi Pijem to trpko vino je v imenu založbe Mladika najprej spregovorila Nadia Roncelli, ki je

nalogo odlično opravila, še zlasti z jezikovnega vidika, saj je slovenskemu prevodu dopustila popolno izraznost, ne da bi pri tem ostal vklešen v golo posnemanje izvrinene besedila. Elvio Guagnini je Miličevu pohvalil zaradi temeljitosti, s

ni nikoli mislila, da bi se nekega dne lotila prevajanja Sabovih poezij, ker se ji je to delo zdelo prezahtevno. Nekega dne pa ji je Davorin Devetak predlagal, da bi za zgibaniko manifestacije Okusi Krasa prevedla nekaj verzov Sabove poezije 'Caffe' Tergeste. "Dela sem se lotila in poezijo v celoti prevedla. Razumela sem, da naloga ni bila tako nemogoča, kot se mi je na prvi pogled zdelo". Prijateljca Renza Cigoia, ki je knjigi prispeval še natančen pregled pesnikovega življenjepisa, je Miličeva nato naprosila za nakup Sabove antologije, da bi začela s prevajanjem še drugih poezij, sicer ne tistih v rimi ("teh pa res nisem bila sposobna prevajati").

Nastal je tako pravi antološki podvig, ki je kakovosten prav zato, ker Miličeva ni nasedla narcisizmu, kateremu običajno podležejo prevajalci, češ da bi s svojim prevodom prekosili avtorja izvornika. "Nisem čutila potrebe, da bi tekst v slovenski korenito predrugačila niti zato, ker smo si Italijani in Slovenci tako po miselnosti kot po jeziku bolj podobni od tega, kar se na prvi pogled lahko zdi. Saba lahko torej enaki meri nagovarja bodisi slovenskega kot italijanskega bralca", je sklenila Jolka Milič.

Igor Gregori

Nadia Roncelli, Jolka Milič, Elvio Guagnini in Tatjana Rojc (foto IG)

naglasila predvsem pomembno vlogo prevajalke Jolke Milič. Italianist prof. Elvio Guagnini in prof. Tatjana Rojc, ki je knjigi prispevala spremno besedo, pa sta pobježevala analizirala pesniški svet Umberta Sabe, še zlasti z ozirom na to, kako se ta kaže v prevajalskem izidu.

Tatjana Rojc je izpostavila dejstvo, da je Jolka Milič med prevajanjem poezij "ohranila podobo, ki jo je Saba želel dati o sebi", se pravi otroško ljudsko razsežnost svoje biti ter vesoljno podobo lastnega čutenja: Trst postane potemtakem izhodišče iz partikularnega v totalno dojetje življenja. Jolka Milič je svojo

katero se je lotila načrta: "Izpostavil bi kakovost, s katero je analizirala posamezna besedila. Globoko je prodrla v Sabov pesniški svet, ki je vse prej kot enostaven in enoličen. Jolka Milič ni le prevedla posameznih poezij, 'antologizirala' jih je v organsko celoto, ki zvesto sledi dolgoletnemu psihološkemu razvoju tržaškega pesnika: uspelo ji je v tem, da je pri izboru poezij združila lasten literarni okus, ob tem pa vendar znala ohraniti ključne in zgovorne tematske podobe Sabove literarne umetnosti". O genezi prevajalskega načrta je spregovorila Jolka Milič. Miličeva

DEVIN Srečanje z Zoro Tavčar

Temperamentna ustvarjalka

"Srečanje s pesnico in pisateljico Zoro Tavčar", tako se je glasilo naslov na vabilu za večer, ki so ga devinski zbori pripravili na svojem sedežu v torek, 24. marca. Srečanje je umetnico je obogatilo vsakogar, ki se ga je udeležil. Po rodu je Gorenjka, rodila pa se je na Štajerskem in je velik del svojega življenja preživela v našem zamejskem prostoru kot priljubljena profesorica na slovenskih Šolah in je trdna opora svojemu možu, pisatelju Alojzu Rebuli, ter mati treh prav tako ustvarjalnih hčera. Na večer so seveda največ govorili o njenih zadnjih dveh knjigah, ki sta izšli ob njenem okroglem življenjskem jubileju. Pri Celjski Mohorjevi družbi je namreč jeseni izšlo prozno delo Kroži, kroži galeb, pri Goriški Mohorjevi družbi pa zbirka pesmi Žarenje, ki Zoro Tavčar predstavlja tudi kot pesnico velike izrazne moči

in slogovne svežine. Po uvodnem pevskem pozdravu Ženske pevске skupine Devin, ki jo vodi Herman Antonič, je nadarjena recitatorka Jasmin Kovic interpretirala nekaj izbranih poezij prvega ciklusa, sama pesnica pa je podala pesem, da je tudi sama posredovala vtis, kako doživlja poezijo.

O avtorici in njeni ustvarjalnosti je poglobljeno spregovorila prof. Tatjana Rojc. Izpostavila je dejstvo, da se je Zora Tavčar preizkusila na mnogih literarnih področjih, in poudarila, da je njena "presenetljiva pesniška zbirka Žarenje, ki je posvečena 'Lojzetu z nežnostjo za pol stoletja ljubezni', potrditev, da je poezija 'provokacija in evokacija, predvsem pa pesem srca', ki tudi po mnogih letih lahko utripa z isto čustveno intenziteto. V pogovoru, ki je sledil uvodnemu razmišljanju in ponovnemu recitiranju, tokrat

Marko Tavčar, Zora Tavčar in Tatjana Rojc (foto Kroma)

daljše pesnitve, zaznamovane s strastnostjo andaluzijskega večera, je Zora Tavčar spregovorila o svojem odnosu do besede, v moč katere trdno verjame, čeprav nosi en ciklus naslov 'Besede ne ubogajo več'. V anekdotični obliki pa je tudi odkrila, kako si je 'izborila pisateljsko svobodo', s tem da je na literarni natečaj Vstajenje poslala svojo novelo, ki je bila tudi nagrajena. Pripovedovala je nato o nastanku knjige Kroži, kroži galeb in da je nalašč za 'Ljubljancane', se pravi za tiste, ki ne poznajo slovenskega Trsta, vključila novelo o taksistu, ki s svojim kroženjem po mestu predstavlja

bralcu mnoge tržaške spomenike slovenstva in predvsem slovenske osebnosti. Marko Tavčar pa je nato za vzorec prebral nekaj napetih in s humorjem prežetih strani, ki govorijo o sklepnem izpitu na milanski univerzi.

Besedam je sledila glasba. Flavistka Lucija Tavčar in pianistka Lucija Lavrenčič sta zaigrali Pre'lude et dance Pascala Prousta, moški zbor Fantje izpod Grmade pa je pod vodstvom Iva Kralja za konec večera zapel dve ljubzenski in napitnico, da so s pesmijo in cvetjem nazdravili pesnici jublantki.

MF

UMETNIŠKI SEJEM Slovensko kulturno društvo Barkovlje

Pomladanska razstava izdelkov toplih barv

Prostor Slovenskega kulturnega društva Barkovlje so v četrtek, 26. marca, živeli v toplih pomladanskih barvah. Pisani ročni izdelki dvajsetih razstavljalok so namreč polnili veliko dvorano društva na ul. Bonafata: kdor je vanjo vstopil, je nedvomno pomislil, da je sredi bogate tržnice, kjer se prizadevanje posameznih ustvarjalok spaja z izredno kakovostno umetnostno ponudbo. Barkovljani že vrsto let prirejajo tradicionalno

božično razstavo ročnih izdelkov, tokrat pa so se odločili s posebno pobudo pozdraviti prihod pomladi, in sicer s Pomladanskim razstavnim sejmom. Veliko razstavljalok tako slovenskih kot italijanskih je pri SKD Barkovlje decembra meseca že sodelovalo, nekaj pa je povsem novih. Takoj pri vhodu visijo slike gospe Ivce Vehar, ki si v domu za ostarele krajša čas s slikanjem, Elisabetta Lofano pa je občinstvu predstavila lastne iz-

delke, ki jih snuje v posebnem materialu, t. i. "panno lenci"; za svoja dela je prejela že veliko priznanj na razstavnih sejmih. Elisa Barbierato je občinstvu predstavila izdelke iz kamna, Annamarija Vidonis pa je svojo stojnico obložila z lepimi pobarvanimi svilenimi izdelki; Raffaella Pisoni je razstavljalca porcelane, ki jih je poslikala. Maja Vecchiet pa je predstavila osebne okraske, ogrlice in zapesnice ter uhane, ki jih izdeluje v različnih materialih. Ob Franceschi Gnisci, Vidi Pacorini in Tiziani Maier je Marisa Dilli s svojim suhim cvetjem prikazala živ odtenek narave, saj sveže cvetje posuši.

Donatella Iseppi je svoje ročne izdelke olepšala z živimi odtenki pomladanskih tonalit; Iseppijeva je spregovorila tudi o skupi-

ni Začarana nit (Filo incantato), kjer se Aldo Filippi, Nerino Ferroglija, Mauro Resciniti, Evelino Maula in Patrizio Mazutto zaba-

vajo ob ročnem izdelovanju številnih izdelkov. Nabrežinka Mileva Martelanc, sicer po rodu iz Barkovelj, je občinstvu predstavila, kako lahko uporabimo za umetniške namene jajčne lupine, Roberta Prosen pa, kako nam lahko dišave služijo za dobro počutje. Sestri Martina in Michela Gregoretta sta stojnico do kotickega napolnili s prikupnimi izdelki iz klobučevine. Predsednica SKD Barkovlje Sandra Poljšak je pa predstavila izredno bogato kolekcijo nakita, ki je namenjen se zlasti najstnicam. Barkovljanski večer je obogatil nastop pianistke Katarine Pisani, učence Glasbene matice iz razreda prof. Beatrice Zonta.

IG

POGOVOR Msgr. Marij Gerdol

"Nekdanje obljube je treba nenehno obnavljati"

Zadnji misijon, pri katerem so bili soudeleženi slovenski verniki v mestu, je bil leta 1999: tedanji misijon je nastal kot skupna priprava Slovencev in Italijanov na obhajanje 2000-letnega jubileja krščanstva.

Po desetih letih se Slovenci v Trstu pripravljajo na novo tovrstno duhovno družjenje, ki bo od 10. do 18. oktobra letos in bo potekalo pod geslom Živim jaz in živeli boste tudi vi (Jn14,19). Priprave že potekajo. Da bi kaj več izvedeli o tem pomembnem načrtu, smo se obrnili na msgr. Marija Gerdola, predsednika Slovenskega pastoralnega središča, to je ustanove, ki koordinira pastoralno dejavnost slovenskih vernikov v mestnem središču.

"Šentjacobška verska skupnost je lani dobila novega župnika, g. Roberta Rosa, ki je že na prvi seji novoizvoljenega župnijskega pastoralnega sveta na-

povedal ljudski misijon, ki naj bi bil predvidoma jeseni leta 2009. Na isti seji je vprašal tudi slovenske svetnike, ali se strinjamo s tem predlogom in kako naj bi poskrbeli za slovenske rojake", je dejal msgr. Gerdol. "Načrt g. Rose smo z veseljem sprejeli: zavedali pa smo se, da se tak projekt ni mogel omejiti le na Slovence šentjacobške župnije, ampak zajeti je moral celotno mestno področje, ki pravzaprav sodi v delokrog Slovenskega pastoralnega središča. Slovenski duhovniki v mestu smo tako naprosili slovenske minorite (ki so v zadnjih dvajsetih letih že trikrat vodili misijon v Trstu), naj bi tudi tokrat prevzeli to zahtevno poslanstvo. Provincialni minister slovenskih minoritov p. Milan Kos je naš predlog sprejel in predlagal, naj misijon poteka meseca oktobra 2009; za voditelja misijona pa je imenoval p. Janeza Šamperla, kateremu je dodelil še šest sodelavcev."

Kakšni bodo ključni trenutki tokratnega misijona?

Trenutno nimamo še natančno izdelanega programa, lahko

pa povem, da se bomo vsekakor zgledovali po izkušnjah iz let 1999 in 1989: povsod v mestu, kjer imamo danes slovensko službo božjo (se pravi v Rojanu, pri Sv. Ivanu, v Šklednju in seveda pri Sv. Jakobu) bomo imeli srečanja,

Gabrijela Koncilja, gospa Ivica Švab) sestavili ožji pripravljalni odbor. Poleg rednih koordinacijskih sej je tačas steklo že več pobud: med pripravami je vključena npr. izdaja biltena Misijonu naproti, ki izhaja vsakih štirinajst dni in prinaša med drugim razna obvestila verskega značaja (kje in kdaj bo križev pot, obvestilo o tečaju za zaročence, o srečanju družin, kje in kdaj bo pepeljenje, petkovo češčenje pri Sv. Jakobu, kdaj bo v Rojanu Lectio divina, itd.); dodatne informacije so na voljo še na spletni strani www.misijon.info. V Marijinem domu v ul. Risorta je bilo prejšnji teden prvo srečanje, na katerega smo povabili prof. Alojza Rebulu, 14. aprila bo med nami koprski pomožni škof Jurij Bizjak,

ki bo govoril o Svetem pismu, maja meseca pa bomo imeli okroglo mizo z naslovom Vera danes - Katoliška Cerkev na Primorskem. Na programu sta tudi dve srečanja, ki bosta 11. maja in nato še oktobra meseca v Društvu slovenskih izobražencev in na katerih bo predaval profesor na ljubljanski in mariborski teološki fakulteti p. Andrej Šegula. Sestal se je tudi odbor za-

nih prostovoljk, ki skrbijo za oznanjanje misijona med ostarelimi in bolnimi. Omenili ste, da je bil zadnji misijon za slovenske vernike

družjenja, na katerih bomo analizirali najrazličnejše tematike verskega življenja, veliko bo slovenskih svetih maš, vrstile se bodo še mnoge druge pastoralne dejavnosti.

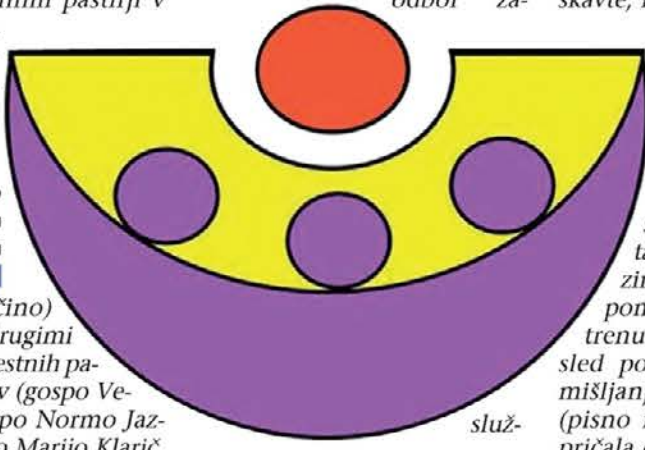
Kakšno vlogo pa imajo priprave na misijon?

Priprave na misijon so ravno tako pomembne kot misijon sam. Priprave smo začeli že junija meseca lani. Oktobra smo z ostalimi dušnimi pastirji v mestu (z g. Dušanom Jakominom, g. Milanom Nemačem in z msgr.

Francem Vončino) in nekaterimi drugimi predstavniki mestnih pastoralnih svetov (gospo Vero Poljšak, gospo Normo Jazbec - Jež, gospo Marijo Klarič, gospo Marijo Puhar, Sandijem De Luiso, Francem Mozetičem, katerim so se nato pridružili še Tomaž Simčič, Danilo Pertot, Ivo Corva, s. Andreja Kete, s.

služ-

Logo oktobrskega misijona

v mestu pred desetimi leti: kako so se duhovne potrebe slovenskih vernikov v mestu tačas spremenile?

Danes so potrebe po takem druženju še večje kot takrat. Od časa do časa je nujno, da vernik poživi lastno versko življenje: nekdanje obljube je treba nenehno obnavljati, saj vrvež vsakdana skozi kratki vernikom čas za globljo duhovno presojo lastnega življenja. Res pa je tudi, da so naši ljudje od prejšnjih misijonov marsikaj odnesli: vsak misijon je namreč vnesel v naše tkivo tudi posebne navade, ki so se v času ustalile: naj omenim le mesečna srečanja kateheze za odrasle pri Novem sv. Antonu in sobotne svete maše s hvalnicami ravno tako pri Novem sv. Antonu.

S kakšnimi mislimi bi nagovorili slovenske vernike v Trstu, da bi čim bolj tvorno sodelovali pri pripravah in pri misijonu samem?

Najbolj se moramo posvetiti molitvi, ki jo dvigamo Bogu. Gospoda moramo prositi, da bi razsvetlil vse naše ljudi in jih prepričal o izrednem pomenu, ki ga ljudski misijon ima za duhovno življenje in za poglavitve bodisi krščanske bodisi narodne zavesti. Želel bi, da bi misijon poenotil občane slovenske narodnosti. Poudarjam zato: letošnji misijon je namenjen izrecno Slovincem, ki živijo v mestu. Upam zato, da bo poglavitno versko oznanilo po župnijah pripomoglo k utrditvi prepričanja, da naši ljudje pripadajo neki živi skupnosti, neki tradiciji, neki široki družini. Lepo bi bilo, ko bi v čim večjem številu prispevali k uspehu priprav na misijon in misijona samega.

Kako pa se lahko tržaška mladina vključi v priprave na misijon?

Računati gre predvsem na skavte, ki bodo kot vsako leto imeli tudi tokrat poleti tabor. Julija in avgusta bo naš odbor z nekoliko mirnejšim ritmom nadaljeval priprave. Mladi skavti bi se v snovanje misijona lahko vključili tako, da bi najprej analizirali različne vidike tako pomembnega duhovnega trenutka, nam pa bi naposled posredovali lastna razmišljanja in dokumentacijo (pisno in fotografsko), ki bi pričala o njihovem druženju. Skavtsko vodstvo je med drugimi imenovalo Jordana Piščanca za predstavnika, ki bo odslej sodeloval v našem odboru.

Igor Gregori

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev in založba Mladika vabita v ponedeljek, 6. aprila, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na predstavitev romana Vilme Purič Burjin čas. Knjižni prvenec tržaške avtorice bosta predstavili prof. Majda Artač Sturman in mag. Marija Mercina. Začetek ob 20.30. Na oljčno nedeljo bodo člani Vincencijeve konference ponujali oljne vejice v mestnih cerkvah, kjer je slovenska služba božja. Nabrana sredstva grede za humanitarne dejavnosti.

Darovi

Za cerkev v Bazovici: v spomin na pokojno mamo Marijo Ban vdovo Križmančič darujejo sorodniki 40 evrov.

Za cerkev Marije Brezmadežne na Pesku: v spomin na pokojnega Maria Cirellija darujejo žena Zorka 150, David Zobec 100 in sorodniki 150 evrov.

Za Društvo Rojanski Marijin Dom daruje gospa Batagelj Marjuča 20 evrov.

DSI Musičev odnos do rojstne dežele Z Goriško v srcu in na platnu

Goriška je Musiča spremljala vse življenje, pa čeprav se je rodil v Bukovici, a se je sam odločil, da bo v literaturi obveljala Gorica za njegovo zibelko, sta za Musiča Gorica in Goriška predstavljali pomembno življenjsko križišče na poti iz Maribora in Zagreba v Benetke. V svet je odnesel goriško pokrajino, podobo gričev, ki se v zrelejših umetniških letih pojavljajo v obliki polkroga.

Pred kratkim so v ajdovski Pilonovi galeriji izdali knjigo s svežimi podatki o Musičevem

izredno izpovednostjo.

Ob lanskim stoletnici Musičevega rojstva je Pilonova galerija izdala knjigo, da bi se bolje osvetlil lik velikega umetnika, čigar življenjska zgodba v Sloveniji še vedno vzbuja zadrego. V prejšnjem režimu ni bil namreč persona grata, tako da je nanj padla marsikatera senca neutemeljenega suma. Mislejeva se je zaustavila ob Pilonovih spominih na Musiča iz pariških let, ko sta oba ustvarjala v francoskem glavnem mestu. Gre za nedavno odkrite Pilonove spomine, v katerih med drugim

Maja Marinkovska, Irene Mislej in Saša Quinzi (foto Kroma)

življenju in delu, v Društvu slovenskih izobražencev pa so jo predstavili v ponedeljek, 23. marca. Večer, na katerem so sodelovali ravnateljica Pilonove galerije Irene Mislej, kustosinja galerije Maja Marinkovska in kustos goriških pokrajinskih muzejev Saša Quinzi, je želel osvetliti predvsem Musičev odnos do rojstne dežele.

Gorica se je velikemu Musiču oddolžila trikrat, je dejal Quinzi, in sicer z razstavami leta 1948, 1978 in 2003, zaustavil pa se je ob umetnikovi povojni odločitvi, da odide v Benetke in zapusti za sabo vse. Ni se več oglašal v javnosti, ko je to storil po akademiji v Zagrebu, pač pa je pustil govoriti svoja dela. Izpovednost je pilil tako, da je slikam začel jemati barvo in praznino začel osmišljati z

avtor registrira vse javne Musičeve nastope, kjer umetnik začena razkrivati svojo slovenskost. Da ni Musič nikoli skrival svojega porekla, je prepričan tudi Pilon, ki je razumel Musičevo narodno tesnobo na zunaj, v tujem svetu, navznoter pa je ostal Slovenec. Najprej moram uveljaviti svoje ime na mednarodni ravni, šele potem gre razkriti korenine, je nekoč Musič dejal Pilonu. V DSI pa je Marinkovska orisala filozofa in zgodovinarja Alojza Bizjaka, Musičevega prijatelja, ki je sredi tridesetih let prvi ovrednotil njegovo umetnost.

Prva Musičeva leta v Bukovici z novimi dokumenti in publikacijami razkriva Gojko Zupan, umetnikovo težko vojno in povojno obdobje pa v prodornem zapisu osvetljuje publicistka Alenka Puhar.

BAZOVICA Otroški pevski zbor A. M. Slomšek

Praznovanje v znamenju muzikala

Že nekaj let se tudi pri naših otroških zborih pojavljajo znaki "želje po muzikalu" pri izbiri dopadljivih pesmic v modernejšem stilu, pri uporabi instrumentalne spremljave in pri vedno bolj pogostem dopolnjevanju pevskega nastopa z gibi in malimi koreografijami. Otroški pevski zbor A. M. Slomšek iz Bazovice je šel korak dlje, saj se je misel spremenila v dejanje z izvedbo kulturnega broadwajskega muzikala Richarda Rodgersa in Oscara Hammersteina Moje pesmi, moje sanje (The Sound of Music), ki pripoveduje resnično zgodbo pojoče družine Trapp, sedmih otrok in vdovca, ki jim prihod srčne in iznajdljive vzgojiteljice spremeni življenje in podari žarek sreče sre-

di slabe medsebojne komunikacije "vojaško" ustrojenega družinskega življenja in viharja nacističnega vzpona. Zborovodkinja Zdenka Kavčič Križmančič je s priredbo in režijo tega muzikla podarila svojim pevcem vznemirljivo, spodbudno izkušnjo, s katero se je pevski nastop spremenil v gledališko doživetje s kostumi, scenami, igro in glasbo. Dogodek je nastal ob praznovanju štiridesetletnice zborna in je terjal več mesecev dela, saj projekt presega meje običajnih spevoiger, ki jih je zbor uprizarjal vsako leto za Miklavževanje. Predstavo sestavlja zaporedje prizorov, ki upoštevajo ključne trenutke zgodbe in jih ob veznem tekstu povezujejo reminiscen-

glasbene kulise filmske različice. Glasbene točke je s klavirsko spremljavo podprla pianistka Tamara Ražem. Izvirno besedilo songov in scenarija je prevedla in priredila mlada Petra Križmančič. Tudi v zakulisju so delali izključno domačini in med temi predvsem ekipa staršev, ki so se pohvalno potrudili pri izdelavi scen, ki se menjujejo v vsakem prizoru, kar daje celotni uprizoritvi pečat skrbno pripravljene,

odrsko zanimivega in učinkovitega dela. Tudi postavitev je prav gotovo pripomogla k temu, da so se pevci počutili del kakovostno zastavljenega projekta, ki je postal zanje nepozabna izkušnja. Glasba je v tej zgodbi ključ do sreče in ljubezni, prav gotovo pa je tudi v predstavi, skupaj s prikupnostjo

celotnega okvira in ekipnega dela, postala ključ za doživetvo, prepričljivo izvedbo mladih izvajalcev, ki jih je vodila in pripravila roka izkušene zborovodkinje. Križmančičeva je uspešno postavila na noge projekt, ki je na papirju gotovo postavljaval veliko dvomov o možnosti dobre realizacije. Večme-

sečno, motivirano delo je razblinilo vse dvome in rezultat ni pustil publike ravnodušne, v najbolj pozitivnem smislu. Zaslužen aplavz je nagradil izvajalce, ki so se ob koncu zahvalili vsem, ki so sodelovali in podprli projekt, med katerimi je imel posebno vlogo župnik Žarko Škerlj. Zboru so ob lepem uspehu in ob visoki obletnici delovanja čestitali predstavniki Zveze cerkvenih pevskih zborov in Slovenske prosvete. Jubilejni muzikal bo imel prvo ponovitev v nedeljo, 5. aprila, ob 17. uri v isti dvorani, 29. maja pa bodo člani zborna ponesli glasbeni del predstave v Berlin, kjer bodo gostovali pri tamkajšnji slovenski skupnosti.

PAL

Foto Kroma

Goriško kulturno poletje

Ideja o festivalu je spet aktualna

Predstavniki Goriškega muzeja, Kluba goriških študentov, Radia Robin, televizije Vi-tel, Zavoda GONG in Zveze kulturnih društev Nova Gorica so minuli teden na novogoriško občino naslovili skupno izjavo za goriško kulturno poletje, v kateri so izrazili prepričanje, da je treba Novo Gorico v poletnem času obogatiti z nizom kvalitetnih urbanih prireditev in dogodkov. "Kot predstavniki lokalnega kulturnega kapitala in potenciala, strokovne javnosti in lokalnega družbeno-kulturnega življenja smo poklicani in pripravljeni prevzeti odgovornost, da usklajeno zasnujemo goriško kulturno poletje, festivalske in družabne

izvoljeni predstavniki lokalne skupnosti povabili na sestanek, na katerem bi se dogovorili, kako optimalno vložiti rezerviranih 80.000 evrov iz proračuna za izvedbo kulturnega poletja in drugih javnih urbanih dogodkov. Svoje ideje in načrt so predstavili tudi na novinarski konferenci. Kot je na njej povedal Sergij Pelhan z Zveze kulturnih društev, ki je v imenu večine goriških kulturnih organizacij ob slovenskem kulturnem prazniku predstavil Manifest za kulturo in razvoj, naj bi bil festival naravni korak naprej od manifesta. "Goriško kulturno poletje želimo zasnovati na osnovi goriških posebnosti, v stilu mariborskega festivala Lent. Želimo si, da bi Nova

stival še bolj zblizal obe mesti, in dodal, da bi se dalo z njegovo skupno izvedbo prejeti tudi evropska sredstva iz programa Interreg. Pojasnil je še, da se o sodelovanju pogovarjajo tudi z novogoriškim Kulturnim domom in s kulturnim centrom Mostovna, idejo o festivalu pa so

podprle tudi ustanove z italijanske strani meje, in sicer Controtempo, EXborder, Kulturni dom Gorica, Radio Gorizia Uno in Transmedia, ki bi dogajanje usklajeno dopolnjevale. Festival naj bi bil programsko odprt za številne umetniške vrste in žanre, potekal pa naj bi na različnih lokacijah. Dogodki naj bi se odvijali na Bevkovem trgu in Trgu Edvarda Kardelja v Novi Gorici, vključno z območjem Goriške knjižnice Franceta Bevka in borovega gozdička, na Gradu Kromberk, v Solkanu in na Trgu Evrope, pa tudi na trgih in lokacijah v Gorici, na Goriškem gradu, na Mostovni ipd. Poleg koncertov naj bi festival prebivalcem in obiskovalcem

kulturne dogodke", so zapisali v izjavi in pozdravili prizadevanja mestne občine v tej smeri, saj je v proračunu v ta namen zagotovila 80.000 evrov. Občino so povabili k sodelovanju s ciljem, da se mestu ponudi največ, pri tem pa so pripravljene nuditi vso podporo pri strokovni in tehnični izvedbi. Poudarili so tudi, da so s pomočjo mestne občine in ob podpori ministrstva za kulturo ter lokalnega gospodarstva v preteklosti skupaj že zasnovali in izvedli niz zanimivih kulturnih dogodkov. "Prepričani smo, da lahko z rezerviranimi proračunskimi sredstvi tudi tokrat usklajeno zasnujemo kakovostne in zanimive prireditve v mestu in njegovim prebivalcem povrnemo kvalitetno poletno družbeno", so še zapisali v izjavi in izrazili pričakovanje, da jih bodo

Gorica poleti postala kulturno in družabno središče, ki bo svojim prebivalcem in obiskovalcem omogočala prijetno kulturno preživljanje poletnih večerov", je še povedal Pelhan. Predstavnika Zavoda Gong, Erik Curk in David Šuligoj, sta poudarila, da so v preteklih letih v sodelovanju s sorodnimi organizacijami onkraj meje že uspešno organizirali več zanimivih dogodkov, ki pa so v zadnjem času, tudi zaradi pomanjkanja posluha in naklonjenosti, zamrli. Zdaj, ko so spet zaznali interes za to, da se na tem področju nekaj naredi, so pripravljene z usklajenim delovanjem doseči še veliko več. Premijerno naj bi festival potekal že letos, z novimi izkušnjami pa bi ga radi nadgrajevali iz leta v leto. Curk je izrazil tudi prepričanje, da bi lahko še

obeh Goric ponudil še nekaj razstav in nastopov na ulicah obeh mest, tridnevno festivalsko jedro s koncerti svetovnih zvezd ter pesniške, literarne in folklorne večere. Če bo pobudnikom uspelo zasnovati festival in z njim pritegniti Novogoričane in Goričane, bo to velik dosežek, saj smo, vsaj Novogoričani, glede obiskovanja javnih prireditev zelo zategnjeni. Skoraj zastoj koncerti v hitovi Perli, KGŠ-ova zastoj ponudba na poletni sceni, poletna in zimska plaža... - vse to je skozi leta marsikoga tako razvadilo, da tudi za kakovosten dogodek ni pripravljen plačati oziroma pričakuje prost vstop ali, kar je še huje, ostane raje doma, za televizorjem ali računalnikom in kritizira, kako se v mestu nič pametnega ne dogaja.

Nace Novak

SLOVENIJA Demografija

Prebivalstvo raste zlasti zaradi priseljencev

Število prebivalcev Slovenije se je v tretjem četrtletju lani povečalo za 0,7% oz. za 14.341 ljudi. Tudi tokrat se je povečalo zlasti zaradi selitvenega prilivata tujcev, so sporočili s Statističnega urada RS (Surs). V omenjenem obdobju je bil v Sloveniji pozitiven tudi naravni prirast in je znašal 1.257 oseb oz. 2,4 na 1.000 prebivalcev. V tretjem četrtletju leta 2008 se je rast priseljevanja v Slovenijo nadaljevala. V državo se je priselilo 17.080 prebivalcev, v tujino pa se jih je odselilo 3.996. Selitveni prirast je bil tako 13.084 oseb; vse od leta 1995 prirast še ni bil tako visok. Gre predvsem za priseljevanje tujih državljanov zaradi zaposlitve ali sezonskega dela.

Število živorojenih otrok je bilo v tretjem četrtletju lanskega leta za 525 višje kot v drugem četrtletju, število umrlih oseb pa je bilo nižje. Naravni prirast je znašal 1.257 oseb, kar je

skoraj dvakrat več (za 89,9% več) kot v drugem četrtletju lani.

Skupni prirast prebivalstva je bil v tretjem četrtletju 2008 po navedbah Sursa "krepko pozitiven". Število prebivalcev Slovenije se je namreč povečalo kar za 14.341 oseb, pri čemer gre glavni del prirasta pripisati priseljevanju tujcev. Selitveni prirast slovenskih državljanov pa je bil v istem obdobju negativen, saj se je izselilo 19 oseb.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Gospa živih oči

Danes bom pisala o njej. Pravzaprav brez o-ja, samo: njej. Gotovo se ji bo zdelo čudno, a nocoj, z vso trudnostjo današnjega mokrega dne, ki te žene, da bi se najraje odel v kaj toplega in zlezal v kak drug svet, ki zeva iz tiskane besede ali celuloide, v tem trudnem večeru mi vlije voljo, da vstanem in se zazrem vase pred tipkovnico. Gotovo je iz teh vrstic ne bo nihče prepoznal, že desetletja lepe gospa živih oči in še bolj živahne inteligence, ki zna, kako in kdaj odpreti svoje srce. Srečujem jo zelo poredkoma, morda enkrat, dvakrat v letu. Pred tedni mi je rekla stavek, zaradi katerega mi nocojšnja pozna ura izjemoma ni težavna.

"Včasih, ko berem, kako doživljate svet, se mi zdi, da prebiram delčke sebe". Le za pičlih nekaj minut sva ostali sami, ljudje in druge obveznosti, včasih se pomenljivi stavki vrinejo ravno na konec običajnih konverzacij, morda zato, da pustijo v tebi prostor za razmislek. In včasih te taki pomenljivi stavki dohitijo ravno v trenutku, ko nekaj postavljáš v dvom. Zame je to bil neznan svet "na drugi strani" tega elektronskega kabla.

Kdo je tam? Kakšne so njegove ali njene misli? Kaj sprejema, česa ne? V določenem smislu zavidam učiteljem in profesorjem, ker imajo svojo "ciljno publiko" pred sabo. Lahko jim pogledajo v oči, lahko jih vprašajo, kaj gre in kaj ne, lahko zaznajo, kaj pomeni, da si manejo oči ali skrivoma gledajo na uro. Osebe iz mesa in krvi, ki so sposobne interakcije. Ravno v tednih pred naključnim srečanjem z gospo živih oči in še živahnejše inteligence sem se večkrat spraševala o razgaljanju lastnih

misli v pisanju. Nič eklatantnega seveda, le lastne misli glede tega in onega. Tisočkrat sem se vprašala, ali naj pišem o pogledih, recimo na določene aspekte manjšinski ali manjšinske, ki bi ne bile ena sama hvala, spet tisočkrat sem se vprašala, zakaj ljudje izjavijo nekaj osebnega, kritičnega, a tudi pozitivno konstruktivnega, a ko je isto stvar treba zapisati črno na belem, potem ne, tega raje ne, "saj se ne izplača, kajne"? Spet drugih tisočkrat sem se vprašala, ali se je prav izpostaviti. Potem pa sem, kot vedno naključno, iz raznih smeri spoznala, da je najvažnejše ostati vedno zvest sam sebi.

Morda ima vsak določeno pot, ki si jo je izbral, ki mu je bila usojena ali kakorkoli že: njegova je. Predvsem pa je to pot, po kateri bo ponesel določeno sporočilo nekemu. Mlade ženske, ki se odločijo za politiko, grede v to predvsem z zavestjo, da žele dati svoj doprinos oblikovanju neke drugačne politike. Recimo take, ki bi omejila neskončne ure debatiranja. Znanstvene raziskave dokazujejo namreč, da je ženska v tem bolj pragmatična (če v drugem ni...), če ne zaradi drugega, pa vsaj zaradi težnje po organizaciji hišnega in izven-hišnega dela. Profesorji nosijo sporočilo šolske in (delček) življenjske vzgoje do dijakov, starši do otrok, novinarji že po definiciji sporočajo, dostavljajo vesti. Morda je tudi določeno odstranjevanje lastnih pogledov na svet pot do srca nekoga, ki se lahko v njih prepozna. Ali pa ne. Tudi v redu. Predvsem pa je enkratno doživetje, ko to srce na drugi strani elektronskega kabla začutiš, ker dejansko osmisli tvoje dejanje.

Minister Žekš v Torontu

Na obisku pri kanadskih Slovencih

Minister za Slovence po svetu Boštjan Žekš se je v soboto, 28. marca, v Torontu sešel s predstavniki krovnih organizacij slovenske skupnosti v Kanadi, Vseslovenskega kulturnega odbora in Kanadske slovenskega kongresa. Udeležil se je tudi tradicionalne prireditve Kulturni večer kanadsko slovenskega kongresa v Torontu, kjer je nastopil kot slavnostni govornik. Kot poroča STA, je Žekš pojasnil, da se je v Kanado odpravil, ker je imel posebno vabilo na sobotno slovensko Kanadsko slovenskega kongresa, prav tako pa se mu je zdelo tudi prav, da obišče Slovence in slovenske organizacije v Kanadi, ki zelo dobro delujejo. "Slovenska finančna podpora njihovim dejavnostim je v bistvu majhna in delajo sami zastonj, kar je pojem, ki smo ga doma skoraj že pozabili", je dejal minister.

"Predstavili so mi svoje dejavnosti in povedali, kje bi morda potrebovali pomoč iz Slovenije, pri čemer gre predvsem za organiza-

cijsko pomoč slovenskih ministrstev in uradov. Težave so vsekakor rešljive", je dejal minister in na vprašanje o konkretnih primerih odgovoril, da gre na primer zato, da iz slovenskih uradov včasih ne dobivajo odgovorov. "Tega smo mi v Sloveniji navajeni, vendar pa se njim tu to zdi skrajno čudno", je dejal Žekš in dodal, da iz Kanade prihaja vse več prošenj za slovensko državljanstvo. Povedal je še, da Slovenija razmišlja o tem, da bi v Kanadi utrdila mrežo častnih konzulatov. V Torontu, kjer je največ Slovencev, se je sestal z generalnim častnim konzulom Jožetom Slobodnikom in minister je opazil, da ima konzulat veliko obiskovalcev, ter dejal, da dobro opravlja svoje delo. Med drugim se razmišlja o imenovanju častnega konzula v Edmontonu, kjer je Žekš začel svoj obisk v Kanadi. Minister je imel v Kanadi srečanja z vidnejšimi predstavniki osrednjih slovenskih organizacij in društev ter tudi z uglednimi slovenskimi akademiki in znanstve-

niki, kot so Ervin Podgoršak, Tony Dimnik, Cristina Amon, ter drugimi uglednimi in vidnejšimi Slovenci, ki živijo in delujejo v Kanadi.

Prvi dan obiska se je Žekš srečal s člani slovenskih društev v Edmontonu in Calgaryju. Nato je obiskal Hamilton, kjer se je seznanil in srečal s številno slovensko skupnostjo, ki deluje v slovenski župniji St. Gregory The Great. Ob tej priložnosti si je ogledal še slovensko šolo v Hamiltonu ter slovenski starostni dom v Torontu. V bližnjem Beamsvillu se je sestal s predstavniki in člani Vzajemne podporne zveze Bled, najstarejšega slovenskega društva v Kanadi. Predstavnikom društva je za njihovo 75-letno delovanje društva predal priznanje Urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu za njihovo dolgoletno in pomembno povezovalno delo med Slovenci v Kanadi. Obisk, na katerem ga je spremljal slovenski veleposlanik v Ottawa Tomaž Kunstelj, je minister sklenil v torek, 31. marca.

SLOVENSKA SKUPNOST Ezulsko vprašanje

Stališče pokrajinskega tajnika Julijana Čavdka

Ne razumem, zakaj goriški pokrajinski predsednik SKGZ Semolič govori v imenu celotne slovenske narodne skupnosti glede zatiskanja oči pred ezulskim vprašanjem. Primerno bi bilo, da bi to poudaril le v imenu organizacije, za katero tudi odgovarja. Prepričan sem, da je bila in je slovenska narodna skupnost dobro seznanjena s problematiko istrskih in dalmatinskih ezulov, še posebno zato, ker so ti na račun Slovencev dobili zemljo, na kateri so si zgradili svoje domove. Pri tem Slovenci ni podcenjevali vprašanja in sto-

čili napak. Po drugi strani je bil dialog do danes nemogoč, saj je bila ravno ezulska stran tista, ki ja zavračala vsakršen pogovor glede pravic in položaja slovenske narodne skupnosti. To se je še posebno poznalo na goriški in tržaški občini, kjer so si ravno ezuli izborili pomembna mesta. Želim tudi oporekati, da je ravno SKGZ tista, ki prva odpira pot do novega odnosa s skupnostjo ezulov v Gorici. Slovenska skupnost je tak odnos že pokazala s sodelovanjem v upravnih goriške občine, tudi takrat, ko je bil župan prav predstavnik ezulov, De Simone. Ali je to nič-

vredno? Prepričan sem, da ne, saj organizacija, ki jo predstavlja Ziberna, ni predstavnica vseh ezulov, in da so in so bili med njimi taki, s katerimi se je dalo lepo in uspešno delati.

Smešno pa se mi zdi, da se bomo nekako zadovoljili s tem, ko nas bo kdo omenil v kakšni knjižni publikaciji. To je še manj kar potrebujemo, saj je vsega tega že na pretek. Kar Slovenci v tem trenutku resnično rabimo, je to, da se nam priznajo tiste pravice, ki so nam bile obljubljene in uzakonjene z zakonom 38/01.

Stališče stranke SSK pa tudi moje ni nasprotno nobenemu novemu odnosu ali iskanju sodelovanja. To pa je treba storiti s pokončno in ponosno držo ter brez potvarjanja zgodovine. Leto pa sem žal pogrešal v tem, kar je izšlo na srečanju Goriškega loka.

Zaradi krize popravljen državni proračun

Janez Janša ga je označil, da je "nerealen in plenilski"

Dogodki v Sloveniji potekajo tudi v vzdušju notranjih sporov v koaliciji in opoziciji. Premier Borut Pahor se sicer trudi, da bi obvladoval razmere in usklajeval delo ministrov, pri tem pa mu najbolj kljubujeta Gregor Golobič in ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal, sicer tudi predsednica stranke Liberalnih demokratov Slovenije. Nepričakovano pa se je pojavil še en kritik vlade, namreč dr. Igor Lukšič, minister za šolstvo in šport. Izjavil je, "da je vladajoča stranka Socialnih demokratov pozabila na intelektualce in da so jo prevzeli tisti, ki si želijo z njeno pomočjo pridobiti premoženjske in druge ugodnosti". Premier ga je ukrotil, čes da ne želi, da se nekdo, ki je na položaju ministra za šolstvo in šport, ukvarja s strankarskimi zadevami in ideološkimi temami. In drugi, "on je minister in od ministra pričakujem, da bo delal predvsem kot minister".

Janez Janša

Vlada sicer intenzivno deluje predvsem na dveh področjih, ki ju ima za prednostni in najbolj nujni. To sta premostitev finančne in gospodarske krize ter sporazumevanje za rešitev mejnega in drugih odprtih vprašanj s Hrvaško. Napovedujejo, da se bo gospodarska rast v tem letu ustavila, socialne stiske prebivalstva pa povečale do stopnje, ki bi lahko spodbudila javne proteste in demonstracije na ulicah. Na to, vsaj posredno, navajata dve mnenji. Predsednik zveze svo-

bodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič je napoved predsednika vlade Boruta Pahorja o pripravljanju novega svežnja ukrepov zoper krizo, ki bodo "neprijetni in težki", komentiral tako, da je zahteval višje plače za delavce in omejitve nerazumno visokih nagrad menedžerjem. Menil je, da je treba politike

torice uspešnice Doktrina šoka, ki je pred dnevi izšla tudi v slovenskem prevodu. Od januarja letos svoje kolumne, to je članke oziroma komentarje s poudarjenim mnenjem časnika, urednika ali javne osebnosti, redno piše tudi za tednik Mladina. Zapisala je, "da smo v krizi brezpogojno zavezani gospodarski rasti, ne glede na ceno. Kriza bi nas morala pripraviti do tega, da bi zdravje in napredek družbe merili s popolnoma drugačnimi vatli. Nič od tega se ne bo zgodilo, če v tem ključnem obdobju javnost ne bo neusmiljeno pritisnila na politike. V mislih nima vljudnega lobiranja, temveč vrnitev na ulice in neposredne akcije, kakršne so v tridesetih letih prejšnjega stoletja prinesle obsežne socialne in gospodarske reforme. Brez tega bodo spremembe le površinske in kmalu bo spet vse tako, kot je bilo". Parlament je kot enega izmed ukrepov zoper krizo sprejel popravek letošnjega državnega proračuna. V njem je predvideno, da bodo odhodki države za okoli milijardo evrov večji od prihodkov. Spričo naraščanja oz. poglobljanja finančne in gospodarske krize pa že zdaj napovedujejo, da bo do konca leta potreben

še en popravek proračuna. Janez Janša, predsednik SDS, je prvi popravek (rebalans) proračuna označil kot "nerealen in plenilski", ker temelji na napačni domnevi o rahli gospodarski rasti. Vladajoča koalicija pa predlaga kar 17% povečanje javne porabe, v tem ko bo hkrati upadla gospodarska rast vsaj za štiri odstotke.

Volilni kongres SLS bo 16. maja v Krškem

Politična in javna kronika beleži ta še veliko drugih dogodkov oz. novosti, ki so se zgodili v prejšnjih dneh. SLS se pripravlja na volilni kongres, ki bo 16. maja v Krškem. Na njem bodo izvolili novega predsednika najstarejše politične stranke v Sloveniji, ker je prejšnji predsednik, Bojan Šrot, odstopil. Stranko bo do kongresa vodil Janez Podobnik. Iz neke raziskave izhaja, da so v Sloveniji najbolj podkupljivi odvetniki in notarji, tesno pa jim sledijo zdravniki. Nadaljuje se soočanje stališč in pogledov o pobjah, ki so jih izvedli zmagovalci po drugi svetovni vojni. Predsednik Zveze združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja dr. Janez Stanovnik je slednjič povedal, da je za povojne poboje vedel, a je o njih molčal. Zanje ne čuti nobene krivde, odpiranje tega vprašanja pa po njegovem mnenju pomeni odpiranje ran našega naroda. Po odkritju grobišča v rovu svete Barbare pri Laškem je Janez Stanovnik za krivca pobojev najprej označil tedanjega komandanta jugoslovanske vojske maršala Tita. Predsednik slovenskih borcev je zdaj kritičen tudi do Študijskega centra za narodno spravo, ki ga vodi magistra Andreja Valič, ter do kriminalistične preiskave povojnih pobojev z imenom Sprava. Po njegovem si prizadevata za rehabilitacijo kolaboracije z okupatorji ter za blatenje partizanstva. Njegove trditve spodbujajo nove polemike.

Marijan Drobež

80-letnik Žarko Petan

Kljub raznim oviram je postal uspešen režiser, pisatelj in aforist

Žarko Petan, znan slovenski režiser, pisatelj in aforist (to je pisec kleno, duhovito izraženih misli, domisljic ali resnic, povedanih v jedrnatih oblikah), je 27. marca dopolnil 80 let starosti. Gre za pomembno osebnost v gledališki umetnosti, literaturi in tudi v politiki, ki mu je sicer povzročila veliko težav in zapletov v življenju. Kljub vsemu pa je bil uspešen, saj je prispeval k ustanovitvi modernega slovenskega gledališča ter napisal 161 knjig; od tega jih je 76 v slovenščini, 85 pa prevodov v različne tuje jezike. Časnikarka mariborskega dnevnika Večer Darka Zvonar-Predan je z jubilejnim pripravila obsežen, zanimiv in zlasti aktualen intervju, ki ga delno, v temah, ki so zdaj morda najbolj pomembne, povzemamo. Pravi, da je po drugi svetovni vojni, ko se je z družino iz Trsta, kamor se je zatekla pred Nemci, vrnil v Maribor, bil še levičar. "Toda v Mariboru sem kmalu, že kar v prvih treh mesecih, videl, da komunistični sistem in njegova organizacija nista v redu. Že ob prvih volitvah so me, člana organizacije komunistične mladine, poslali, naj iščem ljudi, ki delajo za kralja. Mojemu očetu so kmalu zatem vzeli vse, tudi hotel Astorio, ki so mu ga malo prej vrnili. Zaradi vsega, kar sem

videl, sem šel k partijskemu sekretarju in mu rekel, da v takšni organizaciji nočem biti, da hočem stran. Rekel je, da sem nor in da me bo potem raje on vrgel ven, saj bi mi prostovoljni izstop, bilo je leta 1946, še bolj škodil". "Kasneje sem kot diplomirani ekonomist dobil krasno službo v Kopru, torej na območju cone B, toda oblasti mi niso dale dovoljenja za bivanje. Takšna dovoljen-

ja v Mestnem gledališču v Ljubljani sem bil direktor Drame, to do mesto so me izbrali igralci. Toda so me kmalu vrgli ven, skupaj z Bojanom Štihom". Pravi, da "je bila politika ves čas zraven". Žarko Petan je pogovor z mariborsko časnikarko nadaljeval takole: "Protikomunist sem postal takoj, ko sem dojel, kaj je komunizem. Dokler nisem tega vedel, sem bil v tisti organizaciji, potem pa nikoli več v nobeni stranki. Ni še tako dolgo, ko sem Marjanu Podobniku, saj veste, da ima SLS prostore v tej hiši, kjer stanujem, rekel, če ne boste z Janšo, boste nadržali. Ne da bi bil navdušen nad Janšo, a njegov princip, da komunizem ni prava reč, je pravišnji". Po mnenju sogovornika "je Tito sicer bil profitašist in je tudi nekaj za to naredil, a je tudi vojni in povojni zločinec. Janez Stanovnik me je na neki okrogli mizi prepričeval, da to ni res, zdaj pa je sam isto povedal: da je bil Tito odgovoren za vse". Tudi potem ko se je Tito Stalinu uprl, "je še naprej delal to, kar je delal Stalin, do pike tako, le da je on obveljal za frajerja, Stalin pa za morilca. Spor med njima je res bil, toda zakaj. Po mojem je šlo za osebni spor, ker sta se težko prenašala.

Tito je bil nevaren človek, to je treba povedati, ne pa govoriti, da nas je rešil". Naš jubilar Žarko Petan zatrjuje, "da ima listo največjih morilcev, tistih, ki so dali pobiti največ ljudi. Na prvem mestu je Stalin, po njegovem ukazu so pobili 42 milijonov ljudi, Tito pa je na devetem mestu. Tito je zgodovinska osebnost, zaradi mene naj njegova obeležja ostanejo povsod, kjer so, vendar potem je treba napisati, kaj in kdo je bil. Jasno in glasno". Slovenskega režiserja, pisatelja in aforista jezi izjava predsednika vlade Boruta Pahorja, "da je njegova in druge Primorce rešil Tito". Odgovarja mu, "da nas je v enem primeru rešil, v drugem pa je Primorce pobil. Pa tudi to, kaj nam je priboril, je le delček resnice. Prepričan sem, da bi nam zavestniki dali več, če ne bi bilo komunizma. Spremljal pa sem tudi izjavo predsednika Türka o pobjah kot drugorazredni temi in njegovo kasnejše opravičenje, čes da gre za politično manipuliranje. Moram reči, da nisem videl nobenih manipulacij, le to, da so bili ob odkritju rova svete Barbare v Hudi Jami vsi osupli". Žarko Petan je v intervjuju, objavljenem v mariborskem časniku Večer, odgovoril tudi na vprašanje, ali ni komunizem mrtev? Po njegovem mnenju "je sistem komunizma sicer odpravljen, njegov duh pa ne. Vsakdo je s komunizmom opravil na različne načine, žalostno pa je, da samo v Sloveniji tega še nismo storili". Naš jubilar tudi misli, "da če pride takšna stranka, kot so nekdanji komunisti, ki je še danes tako dobro organizirana, na oblast, jo je težko spraviti dol. Ne na oblast, ampak z nje".

M.

Kratke

Zgibanka o tem, kje dobiti pomoč v času krize

Župan mestne občine Nova Gorica in poslanec Mirko Brulc je pred kratkim predstavil posebno zgibanko, v kateri so objavljeni podatki in podrobnosti o tem, kakšne so oblike pomoči, ki jih razne organizacije, ustanove in organi ponujajo občanom širšega goriškega območja. Brulc je ob tem opozoril, da je tudi na širšem goriškem območju čedalje več revnih oz. ljudi v materialnih in drugih težavah, ki sta jih povzročili finančna in gospodarska kriza v Sloveniji.

Med organizacijami, službami in organi, ki pomagajo prebivalcem v obdobju krize, so Mestna občina Nova Gorica, Center za socialno delo v Novi Gorici, Občno združenje Rdečega križa Slovenije v Novi Gorici, Goriška občinska Karitas, Društvo OZARA, enota v Novi Gorici, Materinski dom v Solkanu in društvo ŠENT v Novi Gorici. Na voljo so razne vrste pomoči prizadetim zaradi krize. Gre zlasti za pomoč v denarju, pa tudi v živilih, oblačilih in drugih življenjskih potrebščinah. Do pomoči so upravičeni socialno in materialno ogroženi posamezniki oz. družine s stalnim prebivališčem v mestni občini Nova Gorica, ki nimajo zadostnih sredstev za preživljanje. Pomoč lahko uveljavljajo na podlagi vloge, ki jo dobijo na tajništvu Oddelka za družbene dejavnosti mestne občine ali na spletni strani mestne občine.

Anton Škrabl je med najpomembnejšimi izdelovalci orgel na svetu

Anton Škrabl iz Brestovca pri Rogoški Slatini izdeluje orgle, ki jih imenujejo za kraljico vseh glasbil. Že kot mlad fant je ljubil glasbo in petje, potem pa je odšel v nemški Ludwigsburg, kjer je šola za izdelovanje orgel. Doslej je prvi Slovenec, ki se je strokovno

usposobil v tej šoli. Orgle je začel izdelovati leta 1990 in se postopno tako uveljavil, da je postal eden najpomembnejših izdelovalcev omenjenega glasbila na svetu. Gospod Anton Škrabl je povedal, da je v vsakem instrumentu

od 40 do 200 tisoč delov. Vsake orgle so unikatne. Leta 1990 so v njegovi delavnici začeli delati orgle za cerkev sv. Ane v Cerknem. Te orgle imajo 21 registrov. Leto pozneje so izdelali še večje orgle, s 37 registri, za cerkev sv. Nikolaja v Murski Soboti. Doslej so izdelali že 210 orgel, veliko tudi za naročnike v tujini. Ne izdelujejo le novih orgel, temveč obnavljajo tudi stare, pri čemer uporabljajo tudi računalnik. V osemnajstih letih poslovanja je podjetje Antona Škrabla opremilo kar 105 slovenskih cerkva z novimi ali popravljenimi orglami. Prav toliko orgel pa so izvozili. Zdjaj je izvoz celo večji od povpraševanja v Sloveniji. V razne tuje države izvozijo že okoli 85 odstotkov izdelkov. Največ zanimanja za Škrablove orgle je v Avstriji, Nemčiji, na Hrvaškem, v Italiji, Veliki Britaniji, Rusiji in Belgiji. Čeprav so orgle običajno glasbilo le v katoliških in protestantskih deželah, so jih nekaj prodali celo v Južno Korejo, na Kitajsko in v Nigerijo.

Župani ne bodo mogli biti tudi poslanci

V Sloveniji vladna koalicija pripravlja zakon o nezdružljivosti funkcij župana in poslanca v državnem zboru. Ugotavljajo namreč, da poslanci, ki prihajajo iz županskih vrst, opravljajo vloge, ki sta nezdružljivi oziroma se izključujeta. Kot poslanci sodelujejo pri sprejemanju zakonov, ki veljajo za vso državo, v občinah, kjer so župani, pa vodijo izvršilno oblast. V sedanjem mandatu državnega zbora je 23 poslancev, ki so hkrati tudi župani posameznih občin. Le-ti imajo določene prednosti pred župani, ki niso poslanci. Kmalu bodo izvedli anketo o tem, koliko sredstev iz državnih virov so prejele občine, kjer so župani tudi poslanci, in tiste občine, kjer nimajo županov, ki bi hkrati bili tudi poslanci. Za nezdružljivost funkcij župana in poslanca se je v pogovoru na komercialni televiziji Pop Tv opredelil tudi Mirko Brulc, župan mestne občine Nova Gorica. On je zdaj zelo aktiven poslanec stranke Socialnih demokratov. Pri opravljanju županske funkcije mu pomagajo trije podžupani mestne občine Nova Gorica. Brulc je dejal, da zaradi poslanske funkcije ne more imeti tudi dovolj stikov s svojimi volilci oz. občani. Opredelitev Mirka Brulca za nezdružljivost funkcij župana in poslanca vzbuja začudenje, saj je na parlamentarnih volitvah 21. septembra lani sam odločil, da kandidira za poslanca. Morda pa je s tem hotel prispevati k povečanju glasov za svojo stranko, Socialne demokrate, kar mu je tudi uspelo.

Mirko Brulc

Tata Motors iz Indije

Do leta 2011 v Evropi z najcenejšim avtom na svetu

Največji indijski proizvajalec avtomobilov Tata Motors bo do leta 2011 v Evropo pripeljal najcenejši avto na svetu, imenovan nano. Na indijskem trgu ga bodo začeli prodajati že naslednji mesec za manj kot 2000 dolarjev, za določitev cene za evropsko različico avta,

ki se bo imenoval nano europa, pa je še prehitro, pravi vodstvo družbe.

Kot poročajo tuje tiskovne agencije, po katerih povzema vest STA, se bo evropska različica avtomobila, ki ga imenujejo tudi "ljudski avto", razlikovala od indijske, saj bo avto moral zadostiti druga-

nim standardom varnosti in izpušnih plinov, je povedal predsednik uprave koncerna Tata Motors, Ratan Tata. "Ne bo enak avto, bo pa še vedno zelo dostopen", je dodal Tata. V prihodnjih letih indijski proizvajalec načrtuje predstavitev tudi dveh drugih avtomobilov v Evropi. Leta 2010 bo predstavil avto na električni pogon, leto kasneje pa limuzino, imenovano prima.

V Evropi Tata Motors že prodaja štiri modele avtomobilov v Italiji, Španiji in na Poljskem, med njimi osebne avtomobile in majhne dostavne tovornjake.

V Sloveniji kriza tudi v avtoprevozništvu

Stiska pesti tudi prevoznike

V Sloveniji je avtoprevozništvu tista dejavnost, ki jo je finančno-gospodarska kriza že doslej najbolj prizadela. V največjih težavah so avtoprevozniki na obmejnih območjih z Italijo in Avstrijo, kjer se morajo soočiti z veliko konkurenco avtoprevoznikov podjetij in posameznikov iz bližnje soseščine. Po podatkih avtoprevozniške sekcije pri obrtno-podjetniški zbornici v Sloveniji deluje okoli 9 tisoč prevoznikov, imajo pa 70 tisoč tovornjakov in priklopnih vozil. Zaradi upadanja naročil za prevoze okoli 40% vozil že stoji. Najbolj so prizadeti tisti prevozniki, ki prevažajo blago za avtomobilsko in kovinsko industrijo ter izdelke bele tehnike. Del krize je nastal tudi zato, ker veliko prevozov v Slove-

niji in v tranzitu čez državo opravljajo tudi prevozniki. Avtoprevozniki delujejo v treh organizacijah, zaradi česar so njihove zahteve pogosto tudi različne. Po splošnem mnenju pa vlada nima dovolj razumevanja za reševanje težav in krize v dejavnosti avtoprevoznikov.

nosti avtoprevoznikstva. Vsekakor pa je pričakovati, da bodo prevozniki med vsemi, ki bodo zaradi krize izgubili posle, najbolj kritični in glasni. Nekateri opozarjajo, da lahko s svojimi tovornjaki zelo hitro po vsej Sloveniji povsem ohromijo promet. Drugi jim odgovarjajo, da zaradi krize niso edini v stiski ter da bi bilo vendarle prav, da bi delili usodo z ljudmi iz drugih dejavnosti, ki nimajo tovornjakov, s katerimi bi lahko zapirali ceste.

M.

Nova strokovna literatura

Sodobne poslovne in kapitalske povezave

Nekateri se v šali izražajo, da o gospodarski in finančni krizi čivkajo že vrabci na stehi, vendar stvar ni enostavna niti lahka. V času gospodarske in finančne krize, ki je zajela celotno svetovno gospodarstvo, je potrebno na izvirni način oblikovati novo strategijo poslovanja in vzpostaviti nove strateške poslovne zveze, vključno s kapitalskimi povezavami. Na tem področju se je v slovenskem prostoru uveljavil prof. dr. Drago Dubrovski. V letošnjem januarju je izšla pri založbi Fakultete za management v Kopru njegova najnovejša strokovna knjiga, ki obravnava strateške poslovne zveze in kapitalske povezave. Na 382 straneh bomo podrobneje spoznali izhodišča sodelovalnih in povezovalnih procesov, njihove značilnosti in sodobne razmere poslovanja, vključno z vlogo managementa. Avtorju je uspelo na praktičen način orisati globalizacijo, globalno učinkovitost in posebej tehnološki razvoj za doseganje globalne konkurenčnosti ob upoštevanju koncentracije sredstev in zmožnosti.

Na izredno praktičen in razumljiv način je prof. Dubrovski orisal problematiko relacijskega marketinga kot poslovno filozof-

marketinga kot pridobivanje, vzdrževanje in razvijanje povezav s porabniki, čeprav so ideje o takšni vsebini marketinga obstajale že prej. Razlogi, da so določeni avtorji razvijali relacijski marketing, se odražajo v hitrem tehnološkem napredku, tehnični kompleksnosti, izvajanju različnih programov kakovosti, porastu storitev in drugih podrobnostih, ki se nanašajo na konkurenčnost. Sicer pa ne glede na vrsto in področje uporabe marketinga vemo, da je skupni imenovalec filozofije in prakse marketinga v tem, da razvijamo, oblikujemo, proizvajamo in prodajamo tiste izdelke in storitve, ki jih lahko ponudimo plačilno sposobnim kupcem. Tveganja pa zmanjšujemo s pravočasnimi strokovnimi in drugimi raziskavami.

Avtor pozna razvojne možnosti in strateška partnerstva ter usmeritve posameznih udeležencev ob upoštevanju konkurenčnih in sodelovalnih odnosov. Pri tem so pomembne pojavne oblike in obseg strateških partnerstev, kakor tudi outsourcing kot samostojna pogodbeno metoda. V zvezi strateških poslovnih zvez

ski prikazal kapitalske povezave, cilje strateškega partnerstva ob iskanju sinergijskega učinka in posamičnih ciljev udeležencev povezave. Avtor pozna procese nastajanja poslovnih in kapitalskih povezav, kakor tudi uspešnost strateških partnerstev z upoštevanjem težav in pasti povezovanja. Uspelo mu je prikazati organizacijske modele strateških poslovnih zvez in kapitalskih povezav z navedbo razlike med nekaterimi tradicionalnimi modeli upravljanja in vodenja

Strateške poslovne in kapitalske povezave

Drago Dubrovski

Management

Univerza na Primorskem
Fakulteta za management Koper

ski temelj vertikalnih partnerstev in le-to podkrepil s prehodom od transakcijskega k relacijskemu marketingu. Posebej je orisal marketing relacijskih mrež. Njegova izvajanja so ilustriрана s številnimi preglednicami in slikami. Koncept relacijskega marketinga in sam termin je že pred leti v marketinško literaturo uvedel Berry in je opredelil to obliko

je avtorju uspelo opredeliti in orisati vsebino omenjenih zvez, ob upoštevanju strateških poslovnih zvez v primerjavi z drugimi oblikami sodelovanja. Vse to je znal še v posameznih poglavjih dopolniti s primeri za proučevanje in oblikovati vprašanja za razmišljanje in razpravo o določenih problemih. V zaključnem delu je dr. Dubrov-

podjetij. V ta namen je ilustriral večnacionalna podjetja s primeri Japonske in Koreje ter drugih posebnih oblik podjetniških povezav. Upamo, da bo ta strokovna knjiga dober pripomoček pri iskanju novih poslovnih in kapitalskih povezav domačega gospodarstva s svetovnim, tako da bi dosegali globalno konkurenčnost s hitrejšim vključevanjem v strateške povezave.

Gabrijel Devetak

SOL V KAVI

Kriza vsega?

Ga vidite bradača v kuti iz žakljevine na ulicah svojega mesta, ki kriči s počenim glasom: "Konec je kapitalizma! Konec pregrehe! Konec je naše civilizacije! Konec sveta je blizu! Skesajte se"! Veliko podobnih člankov lahko zadnje čase beremo, ko gledamo, kako se vse okoli nas razvija začetek ene izmed največjih gospodarskih kriz v zgodovini človeštva. Morda je prehitro in prelahko reči, da je res konec kapitalizma ali naše civilizacije, je pa povsem res, da smo priča enkratnim dogodkom, ki bodo močno zaznamovali našo prihodnost. Govorilo se je o finančni krizi, kreditni krizi, gospodarski krizi, socialni krizi, vse to pa pomeni tudi politično krizo, začinjeno z energetske krizo in tako dalje in tako naprej.

Čeprav obstaja nevarnost, da bom izzvenel starokopitno, moram tudi sam priznati, da gre v bistvu za krizo vrednot. Naj navedem dva preprosta primera.

V Sloveniji smo po prehodu v tržno gospodarstvo doživeli velik razmah podjetništva. Nova podjetja so se pojavljala kot gobe po dežju in vsak podjetnik je bil prepričan, da bo postal milijarder. Ne bom pozabil naročnika majhnega prevoda, ki mi je v baru v okolici Ljubljane, medtem ko je ob 10. uri dopoldan pil dvojno Vecchio romagno, razlagal, kako bo razvil svoje podjetje do neskončnosti, si kupil helikopter in še kdo ve kaj. Prevoda mi ni nikoli plačal, od podjetja pa tudi ni nikoli nastalo nič. Po prvih letih takšnega podjetništva je slovensko gospodarstvo bilo v plačilnem krču. Vsi so dolgovali vsem in poslovanje je bilo onemogočeno. Zakaj? Podjetniki so potrebovali teh nekaj let, da so razumeli, da so za normalen potek poslovanja potrebne vrednote. Takrat je v

Sloveniji prevladovala otročja vera v hitro bogatenje na račun drugih. To pa ne gre. Če ne plačuješ računov, ki jih prejemaš, tudi drugi ne bodo plačevali računov, ki si jih izdal. Pika.

Drugi primer. Med novimi članicami EU so gospodarsko nekatere na boljšem, druge na slabšem. Nisem še slišal makroekonomskih razlogov za obupno gospodarsko stanje Madžarske, mislim pa, da imam čisto svoj odgovor: moralno ramsulo. Z Madžarsko imam občasne stike že od otroštva in kot Madžar je nimam namena neupravičeno braniti: nisem povsem prepričan, da sem v življenju že srečal poštenega madžarskega poslovneža. Vsi, ki sem jih srečal, so me poskušali prevarati. Vsakič, ko sem se usedel v taksi v Budimpešti, so me taksisti poskušali ali jim je uspelo me okraati. Vsak natak, prodajalec, uslužbenec itd. bo, če se le da, skušal tako ali drugače zaračunati več, kot bi bilo treba. Isto mi potrjujejo vsakič drugi prijatelji, ki se jim zgodi, da odidejo na Madžarsko. V tako kriminalnem gospodarskem okolju pa preprosto ne more biti blaginje.

Vsakič, ko se s kakim ekonomistom pogovarjam ali dopisujem o sedanji krizi in možnosti za izhod iz nje, se mi zdi, da v vsej svoji strokovni podkovanosti vendarle nimajo potrebnega znanja, da najdejo rešitve. Po izobrazbi nisem ekonomist in torej ne morem svojih prepričanij utemeljevati tako, da prepričam ekonomiste. Vem pa, da ekonomisti ne bodo našli rešitve, ker imajo preveč omejen pogled. Vse ekonomske analize sedanje krize se omejujejo na ozko področje finance, monetarne politike, ekonomije in mednarodnih odnosov. Ko bi hoteli najti trajno in vzdržno dolgoročno rešitev, bi morali najprej imeti veliko širši pogled. Prav rešitve ne bomo našli, dokler ne bomo upoštevali tudi vrednot, kot so človekovo dostojanstvo, varovanje okolja, sožitje med narodi, človekove pravice itd. Obljubim: o tem naslednjič.

Peter Szabo

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za zamejstvo in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 31. marca, ob 14. uri.

Prebujajoča se pomlad

Hiša

Pomlad je tisti čas, ko se vse začne na novo. Podobna je ponovnemu rojstvu, preporodu, priložnosti, da vse še enkrat narediš od samega začetka. Rojstvo pa spremljajo toplota, sonce in svetloba, ki nam vsak dan dajejo novih moči. In voljo, da s polno paro še enkrat zaorjemo v življenje.

Prav zato je lepa, najlepša. Ker je polna upanja, načrtov in sanj. Ker spomladi še nič ni dorečenega, zaključena. Ker se da še vse spremeniti, ker je moči veliko in nešteto želja. Narava je polna cvetja in barv in sredi lepote ni prostora za dvome in poraze. Spomladi smo vsi polni odprtih poti in nešteti obljub, ki so še zavite v popke.

Nekje od prvega češnjevega cveta, ki se v vsej svoji nedolžnosti zameje soncu, do časa, ko češnje rdeče zazori in vabijo otroke in odrasle, nekje od marca do pozne junija: to so meni najlepši meseci v letu, to je čas, ko življenje prekipeva v nebo in razbija v prsih.

Tudi letošnja pomlad ni nič drugačna, morda je še lepša, ker smo jo dlje pričakovali in ker je sneg še pozno v marcu belil gorske vrhove. Prav zato so še veliko bolj dragoceni tiste sončni žarki, še veliko lepše je nebo, ki se dolge mesece ni obleklo v modro tkanino, še toliko glasnejše je petje ptičev in mimoza na vrtu me opaja s prazničnimi vonjavami, kot me ni še nikoli doslej.

Pravzaprav sem srečna, da lahko iz leta v leto podživljam vesoljno rojstvo. Srečna sem, da ne živim v zatohlem mestnem stanovanju, ampak lahko z okna zrem na kraško gmajno, kjer se marca začno pojavljati prvi rumeni odtenki in prvi beli cvetovi. Predvsem pa mi je lepo, ko lahko iz kleti potegnem kramp in motiko in grem na njivo, ki hlepi po življenju in rojevanju. Zemlja je mehka in voljna, po življenju diši in brez upora se vdaja moji volji. Počasi nastajajo lehe, vanje pada seme in vem, da bodo iz črne prsti kmalu pognali prvi kalčki.

Vsako leto je tako in vsako leto nestrpnost pričakujem, da bo kalilo. In vsako leto se veselim prve spinače, pa radiča, pa graha, ki že zgodaj pokuka iz brazde in išče oporo, da bi nadaljeval z rastjo. Vsakič je praznik, ko nabiramo pr-

ve sadeže, in vsako leto so okusni, kot bi jih jedli prvokrat. Vem, da je to cikel življenja, ču-

tim ga v sebi in gledam ga okoli sebe. Dokler se tale želja po rojevanju ponavlja iz leta v leto, iz pomladi v jesen, se nimam kaj bati. Življenje teče svojo pot, mirno in varno, in vsak dan mi prinaša čisto majheno narobe sreče in miru. Medtem ko se cvetje vsipa na moje lase kot zapozneli sneg, počivam in gledam, koliko zemlje sem že prekopal in kako lepa je njiva sedaj, ko sem jo očistila plevela in suhega dračja. Bliža se večer in pred mano je poln voziček nesnage, ki ga moram odpeljati na odpad. Prijeten sprehod skozi vas, da se

še nekaj besed povedati o pomladi in o načrtih za najlepše mesece, ki prihajajo.

Čisto blizu odpada, na ovinku, me strese. Hiša, siva, kraška, čisto na začetku vasi.... Lani je bilo tu življenje, potem smo se nekega turbnega, meglenega zimskega dne zbrali na dvorišču, čisto vsi. S svečami v rokah in s prispevki za bolnišnico. V tišini, ker smo se prišli poslavljati, zadnjič, ker bo odslej hiša ostala prazna. Spominjam se sprevoda, ki je krenil proti vaškemu pokopališču. S sklonjenimi glavami smo kljubovali mrazu in ledenemu vetru, v dušah pa je bilo še bolj pušto in

hladno. Tik pred pokopališčem se je oglasila trobenta in zarezala v sivino. Mi vsi smo molčali in zrl nekam v daljavo. Črni hribi in si-vo obzorje. Pa tišina, da se je slišal ropot vrvi in stokanje lesa. Ve-

slišale znanega glasu. Pa čeprav se je v notranjosti že razraščala plesen in je zaudarjalo po zatohlem. Zasmilile so se mi. Kako je žival navezana na lastnika. Kako težko ji je pozabiti nekaj zrn pšenice in prijazno besedo. Kot bi čas zanje ne obstajal. Kot bi ne znale pozabiti....

Ne vem, kaj bo s hišo, z vrtno, s klopco, ki gleda nekam proti morju. Hiša si želi življenja in novih pomladi, a ni nikogar, da bi prišel in odpodil praznino. Včasih je zima dolga, da ji ni videti konca. Vračam se, a z mislimi sem ostala na samotnem borjaču. Ob vsakem minevanju mi je težko. Ne maram jeseni, če ji ne sledi nova pomlad. Bojim se mraza in sivine, ki se zavleče v večnost. Prav

likokrat sem bila na pogrebi, kjer je bilo toliko klepetov in vrveža, da me je bilo sram. A pri nas ni tako, pa čeprav se na vsakem pogrebu zbere vsa vas. Pri nas smo vključeni v tišino, veter odnaša naše misli in zdi se nam, da odhajamo tudi mi. Nekam tja za obzorje, proti Črnim hribom. Naše pokopališče ujeta v tišino med nebom in zemljo. Med trenutkom in večnostjo.

Pogledam na vrt, ki sameva. Gredice so polne plevela. Kokoši v kokošnjaku so se ob mojih korakih zazrle proti vratom. Še vedno so pričakovale, da se bodo odprla. Pa čeprav že mesece niso več

zato pa se oklepam sonca in toplote. Rada imam občutek, da se življenje začne, kot bi bilo prvič, rada imam živžav na našem dvorišču, rada imam klepet sosedov in lajanje psa, rada imam petje kosa, ki se zavleče pozno v večer, dokler se z bližnjega oreha ne oglasijo prve zaljubljeni sove. In vem, da so tele pomladi najlepše, kar imam. Dokler me sonce prebujajo iz zimske otopelosti in dokler semena kalijo na naši njivi, se nimam česa bati. Kajti rojstvo in življenje sta največje bogastvo. Vrednota, ki mu nobena gospodarska kriza ne more do živega.

Suzi Pertot

Po treh napredovanjih v petih letih

Pri Krasu načrtujejo pohod na D ligo

Prejšnji teden smo preko teh stolpcev proslavljali podvig Bregovih košarkarjev, ki so že štiri kroge pred koncem rednega dela deželne moške košarkarske D lige matematično napredovali v višjo C2 ligo. Že teden dni kasneje se veselimo novega dosežka, in sicer ravno tako zgodovinskega prestopa nogometarjev Krasa prvič v elitno ligo, najvišje deželno prvenstvo, pravo A ligo amaterjev. Tudi Repenci so svojo dolžnost zanesljivo opravili veliko pred predvidenim rokom, se pravi kar pet krogov pred majskim zaključkom tekmovanja. Še eno vzporednico, čeprav v bistveno različnih okvirih nastopanja, lahko med Bregom in Krasom potegnemo tudi za dejstvo, da je bil uspeh povsem pričakovan in načrtovan že več let ter da sta v letošnji sezoni obe ekipi gospodarili od začetka do konca. Kot je natančno ugotovljalo v Primorskem dnevniku zgodovinar Bruno Rupel, nastopa repenski klub (Nogometni klub Kras, istega izvora, toda danes ločen od Športnega krožka Kras, ki se ukvarja prvenstveno z namiznim tenisom) v amaterskih ligah že 34 let, v katerih je v glavnem igral med drugo in tretjo kategorijo. Do pravega zasukaja je prišlo pred petimi leti, ko je v odborniškem vrhu in kot glavni pokrovitelj v društvo pristopila družina Kocman oziroma podjetje Koimpex. Kras je z Goranom Kocmanom kot športnim direktorjem in očetom Vojkom kot nekakšnim duhovnim vodjo takoj dosegel dve zaporedni napredovanji (iz druge amaterske lige v promocijsko), nato se dve leti v promocijskem prvenstvu uvrstil na peto mesto, letos pa premočno zmagal prvenstvo in je torej izpolnil cilj preboja v elitno ligo. Začetek te zgodbe o uspehu se je ujemal tudi s priho-

dom sežanskega ostrostrelca Radenka Kneževiča, odličnega napadalca s preteklostjo v prvi slovenski ligi, ki se je za manjšo športno obveznost odločil po hušji poškodbi. V 150 tekmah je v teh letih Kneževič dosegel kar 110 golov (torej neverjetno konstanten in učinkovit strelec) in bil na igrišču edini junak vseh treh napredovanj (v petih sezonah) v družbi le-

sprejel ponoven izziv in potrdil, da pozna nogomet, zna držati skupaj garderobo in so mu napredovanja očitno domača. Pri uspehu je bil nedvomno odločilen ogromen vložek glavnega sponzorja, ki je v petih letih potrosil veliko denarja, vendar danes tudi obilno žanje sadove te zetje. V Repnu ne vlagajo samo v člansko ekipo, pač pa so

vztrajnega soigralca Alessia Pohlenu. V glavnem zasedbi je trener Alessandro Musolino, ki je tako kot omenjena Krasova stebra akter vseh treh prestopov. Zanimivo, h Krasu je prispel skupaj s Kneževičem sredi sezone pred prvim napredovanjem. Tedaj je skupaj s Sežancem rešil moštvo v drugi amaterski ligi, nato popeljal enajstotico do prvih dveh prestopov, tu pa ga kljub uspehom uprava ni potrdila na čelu belo-rdečih. Njegova naslednika Milan Micussi in Sergej Alejniov (nedvomno bolj zveneči ime) ni sta fantov privedla niti do play-offa, tako da je predsednik Domenico Niko Centrene (človek iz južne Italije, ki se je krasno vključil v slovensko okolje in danes po dolgih letih na Krasu odlično obvlada slovensčino in v repensko narečje) poleti 2008 spet poklical Musolina. Slednji je

v tem obdobju tudi razvil vzoren mladinski pogon zlasti, kar se tiče načrtnega dela z najmlajšimi, saj otrok ne manjka, pridnih rok in pravih vzgojiteljev pa v odlično organiziranem društvu očitno tudi ne. Tu-

di priliv navijačev, v prvi vrsti domačinov, je res velik, tako da je vsaka tekma na repenskem pravokotniku pravi ljudski praznik. Sestav članske ekipe je izkušen, hkrati pa najbrž tudi dovolj perspektiven. Krasovo vodstvo se namreč še ni nasitilo z napredovanji in že načrtuje pohod na polpoklicno meddeželno D ligo, v kateri ni še nikoli igral noben slovenski klub. Po splošnem mnenju bi že letošnja igralna garnitura lahko uspešno nastopala tudi v elitni ligi, za katero pa se nameravajo še boljše obožniki, predvidoma s potrditvijo ogrođa in angažiranjem po enega močnega igralca v obrambi, na sredini in v napadu. Za tiste, ki jih žuli narodnostna sestava naših postav, gre še dodati, da so levji delež h Krasovemu zmagoslavju prispevali italijanski igralci, več od teh je na primer že igralo v elitni ali celo meddeželni ligi. Med nosilci sta poleg Radenka Kneževiča bila le še mlada branilca Dimitri Batti (duša ekipe, doma iz Repniča) in Matej Bagon (ex Triestina in Itala San Marco, doma iz Jamelj) lepo presenečenje sezone. Ligo pa sta v zadnjih krogih okusila še produkta mladinskih ekip Pomladi, še ne osemnajstletna Niko Jevnikar in Jar Martini. V tehničnem vodstvu pa je po besedah samih igralcev igral zelo pomembno vlogo kondicijski trener in fizioterapevt Matej Bombač iz Sežane.

HC

NOGOMET	
Promocijska liga:	Juventina - Pro Gorizia 0:0, Vesna - Sangiorgina in Santamaria - Kras prelozeni zaradi dežja in razmoženih igrišč
1. amaterska liga:	Primorje - San Giovanni 4:0, Sovodnje - Villesse prelozeno
2. amaterska liga:	Ruda - Zarija/Goja 1:5, Primorje - Zaule 0:1, Breg - Chiarbola prelozeno
3. amaterska liga:	Mladost - Union 7:0
KOŠARKA	
Moška C liga:	Bor - Venezia 81:86, Coarle - Jadran 71:57
Moška D liga:	Breg - Poggi 60:58, Kontovel - Intermuggia 88:79, Dom - Romans 66:79

ODBOJKA	
Ženska C liga:	Sloga - Libertas 3:0
Moška C liga:	San Vito - Sloga Tabor 2:3, Rigutti - Soča 2:3, Olympia - Porcia 2:3, FerroAlluminio - Val 3:0
Ženska D liga:	Bor/Breg - Carnia 3:2
Moška D liga:	San Sergio - Sloga 0:3
HOKEJ IN LINE	
A1 liga:	Forlì - Palet Kwins 8:4
NAMIZINI TENIS	
Ženska A1 liga:	Siena - Kras 4:1
Moška B2 liga:	Este - Kras 3:5
TENIS	
Moška C liga:	Goja - Martignacco 5:1

Zadnja Pravljična urica v Feiglovi knjižnici

Do ušes zaljubljeni gorili

Medtem ko si cvetoča pomlad počasi utira pot skozi ostanke mrzle, s sivim pajčolanom odete zime, so pravljicične urice v Feiglovi knjižnici na goriškem Verdijevem korzu vzele slovo od svojih malih poslušalcev, ki so zvesto obiskovali ponedeljkova srečanja z domišljajskim svetom, v katerem vselej sije sonce sreče. Zadnjič so pravljicični junaki zvalili malčke v mladinsko sobo v ponedeljek, 23. marca. V prijaznem objemu knjig se je znašlo nad trideset otrok, med katerimi sta bila celo tri mesece in pol stara Čarna in sedemmesečni Marko, ki sta v naročju mamic zvedavo opazovala dogajanje okoli sebe. V središču pri-povedi sta bila Gregor in Simona,

skovali v lanskem letu tečaj za gledališke animatorje v organizaciji ZSKD pod vodstvom Vesne Tomsič in sta prvič nastopili pred otroki. Živahno in tekoče, le ob kakem spodrsllaju v jeziku, sta z merico hudomušnosti izpeljali pripoved, pravzaprav iz nje naredili pravi odrski prizorček in pri tem uporabili tudi lutko in seveda otroške ročice, ki so pomagale Simoni "se zrediti", Gregorju pa si zategniti pas, da bi bil vitkejši. V spomin na zadnjo Pravljično urico v tej sezoni je vsak otrok prejel rdeče srčce iz lepenke z napisom Svet je okrogel zato, da ga lahko obkrožata prijateljeva in ljubezen - to je vredno si zapomniti! - Preden sta dekleti začeli razpredati pravljico nit, je knjižničarka Lui-

zaljubljeni gorili, ki sta hotela biti drug drugemu čim bolj všeč, zato se je Simona skušala zrediti, Gregor pa posušiti, a jima ni uspelo. Na plesu v maskah se nista spoznala, a ko je Simona odvrгла se sebe odvečno navlako, Gregor pa si je odpel pas, sta si vsčch taka, kakršna pač sta. Ljubko zgodbico, ki bi jo morali slišati najstniki, da bi se otrsli kake svoje zetje, sta zelo pozornim otrokom pripovedovali dijakinja Marta Garlesso in Tanja Fabiani. Ena je šele prvošolka na višji šoli, druga pa četrtošolka. Obe sta obi-

IK

V SNG Nova Gorica se kriza nadaljuje

Nepreklicen odstop Borisa Kobala

Več kot kupico zagrenjenosti, razočaranja in grenkobe je v sredo, 25. marca, na tiskovni konferenci v Novi Gorici, izlil Boris Kobal, ki je na njej nepričakovano tudi povedal, da nepreklicno odstopa s funkcije umetniškega vodje, ki jo je prevzel le malo dni prej. Tiskovno konferenco je sam razdelil na dve dejavnosti "igre, za katero ne bi znal v tem trenutku določiti žanra, ali je to igra absurda ionescovskega tipa ali kaka čisto navadna povprečna burka". Najprej je povedal, zakaj se je odločil in se prijavil na razpis umetniškega vodje SNG Nova Gorica in zakaj je to nalogo sprejel. Trezno je o tem premislil, brez vnaprejšnjih scenarijev, kot kdo natolcuje v časopisih. Predvsem jo je sprejel kot primorski človek, z nekim idealizmom, da bi nadaljeval pot in ohranil vse pozitivno, kar je bilo storjenega v SNG Nova Gorica, saniral pa to, kar se je izkazalo za totalen propad. V Novo Gorico je prišel z mislijo, da prihaja v tretji narodni teater v Sloveniji. Zato je prebral odlok ministrstva za kulturo, kjer je zapisano, zakaj je novogoriški teater sploh postal narodni: ker to gledališče izvršuje poslanstvo kulturnega posrednika na zahodni meji republike Slovenije. Ob tem branju je Kobal spoznal, da med tremi narodnimi gledališči sploh ni razlike: vsa tri so repertoarna s podobnim repertoarjem in nastopi na festivalih. Razliko je videl le v tem, da imata SNG Drama Ljubljana in SNG Maribor veliko publike za seboj, medtem ko publika v Novi Gorici vztrajno in zaskrbljujoče pada. In zakaj je to tako? Ker SNG Nova Gorica hoče posnemati obe nacionalni gledališči, pri tem pa za nemanja svoje geopolitično poslanstvo in prostor, v katerega je ta teater postavljen. Ker je teater na tem prostoru sam, brez konkurence, mora kriti kar se da širok spekter svojih estetskih izhodišč in biti pozoren na odnose do publike.

Zaradi tega si je Kobal zadal nalogo, da ponovno "ozemlji" ta teater, ki naj bi kril ves celotni del primorskega prostora. Želel si je tudi, da bi vsa tri primorska gledališča bolj povezal med seboj, seveda tako, da bi vsako ohranilo svojo istovetnost. Novogoriško gledališče je bilo odsotno celo, ko je "padla meja" in Slovenija je prestopila v schengenski prostor; sploh se ni odzvalo na ta zgodovinski in kulturni trenutek. Poslanstvo tega gledališča je namreč

rica ima seveda drugačne možnosti razvoja kot ta ljubljanski teater, vendar, ko je bil ta še v skromni dvorani v Solkanu, je imel mnogo več občinstva. Vse te pomanjkljivosti je s svojim prihodom želel popraviti, a mu ni bilo dano. V novogoriško gledališče ni prišel kot razdialec že obstoječega sistema, ampak kot dopolnjevalec. Izбира repertoarja je seveda težka, ravnavesje pa se lahko doseže s pravilno komunikacijo med ljudmi, je prepričan Kobal. Nekoliko je tudi prebiral razne strateške načrte za naprej, sicer je za prihodnje miza prazna, "saj ni bilo nobene primopredaje, vse je trajalo le šestnajst sekund, ker ni bilo ne kaj prijeti ne kaj podajati". Po Kobalovem mnenju je bil strah strokovnega sveta tudi v

Našel ni niti najosnovnejših medčloveških odnosov: bil je sprejet kot navaden »drek«, seveda, ne od vseh. Šikanirali so ga, kar se je le dalo, v strokovnem svetu, v katerem je dobil negativno mnenje. Glavni svet zavoda mu je dal pozitivno mnenje z enim samim negativnim glasom. Zanimivo je, je dejal, da sta oba negativna glasova prišla od tistih, ki bi mu morali biti najbližji sodelavki, od obeh dramaturginj. Glavni njegov greh je po njegovem ta, da se je sploh predstavil med ostalimi štirinajstimi kandidati, češ da je s tem hotel rešiti direktorja Koniča od strela. "Medčloveški odnosi so v tem gledališču nemogoči, ansambel je popolnoma razklan, to je dosegel g. Bebler, malce mu je pomagal g. Konič, ki je branil svoje delo. To je že prišlo tako daleč, da se niti ne pozdravljamo več!" Po Kobalovem mnenju vlada v gledališču vse preveč hinavščine. Treba bi bilo malo več pokončne drže. Ker se pomika že proti tretjemu življenjskemu obdobju, nima več moči in volje, da bi se še boril proti primitivizmu, provincialnosti in zlu, ki ga je v tem teatru obkrožal dober teden. Manjšini, ki ga je podpirala in verjela vanj, se je opravičil, saj očitno ni on tisti človek, ki bi jim lahko pomagal iz te krize. Zavrnil je tudi natolcevanja, da naj bi prišel v novogoriško gledališče zaradi tega, da bi lagodno prišel do upokojitve. Omenil je še, da tudi finančna podoba gledališča ni rožnata,

in to direktorju gotovo ne pomaga pri izpeljavi sezone. Načrtovanje v tem gledališču je, po Kobalovem mnenju, popolnoma neuporabno. Vse se improvizira iz minute v minuto. Pojasnil je tudi, da z direktorjem ni nesporazuma, in še enkrat izjavil, da ni prišel v Novo Gorico, da bi reševal kožo gospoda Koniča. Omenil je tudi pismo, ki ga je strokovni svet pisal ministrici in vsem gledališčem in kateremu se je marsikdo posmehoval. Zatrnil je, da mu dela na svobodi ne manjka in da bo leto nadaljeval. Povedal je tudi, da ne bo dajal več izjav. Direktor Mojmir Konič pa je ob koncu tiskovne konference zaupal, da glede na razmere v teatru tudi sam že dolgo razmišlja o odstopu. Težave bo skušal sicer rešiti z novim razpisom za umetniškega vodjo. Kriza v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica se nadaljuje in se je morda še bolj zaostrela.

Iva Koršič

Direktor SNG Nova Gorica Mojmir Konič in umetniški vodja Boris Kobal (foto N. Novak)

prav to, da spregovori skozi dela o tem prostoru. To svojo idejo je povedal tudi strokovnemu svetu, ko ga je le-ta sprejemal, a ga sočasno tudi že zavrnil. Temu je tudi jasno povedal, da je treba "naskočiti italijanski prostor, na katerem se ne dogaja nič", saj je kulturno gledano prazen. A tudi za to je v strokovnem svetu naletel na gluha ušesa. Kot umetniški vodja tega gledališča je hotel izboljšati odnos do publike, ki se stalno osipa. Ponovitev predstav je odločno premalo, doma in na gostovanjih. Šest abonmajev s približno tisoč gledalci je "sramotno Stevilo", je dejal Kobal, ki ne ve, zakaj je do tega sploh prišlo. Vsak naj si poišče odgovor, zakaj je tako, sam pa bo kdaj drugi povedal svoje mnenje o tem. Zdi se mu pač nepojmljivo, saj prihaja iz okolja Mestnega gledališča ljubljanskega, kjer je bil deset let umetniški vodja in imel stotisoč gledalcev in od 508 do 510 ponovitev v eni sezoni in 26 abonmajev. Nova Go-

tem, da bi po njegovem prihodu bilo več komercialnih predstav, kar seveda še zdaleč ni bil njegov namen. Pravzaprav, kaj je to komercialno, se je vprašal Kobal. Po njegovem je tudi Shakespearov Hamlet izredno komercialna predstava. Spregovoril je tudi o ansamblu SNG, ki je gotovo odličen, a v njem je bila vselej privilegirana le polovica igralcev. Druga polovica je bila zapostavljena, tudi na račun gostov, ki so prihajali v to hišo in s tem neupravičeno zasedali vloge, ki bi jih lahko odigrali domači igralci. Sam bi želel tudi to: razvijati vlogo ansambla. V drugem delu tiskovne konference pa je odločno povedal, da je zjutraj izročil direktorju Koniču pismo z nepreklicnim odstopom z mesta umetniškega vodje. Za to se je odločil po nekaj treznih razmislekih in ugotovitvi, da ni imel možnosti izvršiti vsega, kar si je zamislil v prid tega gledališča. Ni so mu pač bili dani pogoji za to.

kom. Stih Bine Štampe Žmavc pojejo o zvezdi, ki sanja... V sedmi številki so seveda prisotne dobro znane zgodbe v nadaljevanjih, ki obetajo mnogo slastnega branja vsem mladim bralcem; ti si tako pridno nabirajo točke za bralno značko in seveda bogatijo jezik. Marko Kravos je v pripovedi Od pet do glave spustil svojo, tudi v središče zgodbe postavil ušesa, ki se obnašajo prav... po človeško! Šolska miška, Tatjana Kokalj, je

ter po hitela na zmenek z zaljubljenim paj-

kom. Stih Bine Štampe Žmavc pojejo o zvezdi, ki sanja... V sedmi številki so seveda prisotne dobro znane zgodbe v nadaljevanjih, ki obetajo mnogo slastnega branja vsem mladim bralcem; ti si tako pridno nabirajo točke za bralno značko in seveda bogatijo jezik. Marko Kravos je v pripovedi Od pet do glave spustil svojo, tudi v središče zgodbe postavil ušesa, ki se obnašajo prav... po človeško! Šolska miška, Tatjana Kokalj, je

Sedma številka Galeba

Vir za bogatitev jezika in domišljijki vzlet

Zlato sončce, kakor ga je narisal prvošolček Gabriel Braini iz Štandreške osnovne šole Fran Erjavca, se smeji na naslovnicu marčne številke Galeba in v družbi svetlih zvezdic se veseli prihajajoče pomladi. Bela zima s snežaki in golimi drevesi ter pust s svojimi norčijami se gospodarita na risbica učencev OŠ P. Trubar - K. D. Kajuh iz Zavovce, F. S. Finžgar iz Barkovelj in A. Sirk iz Križa. Šolarji OŠ F. Milčinski s Katinare so se šli pesnike in skovali šegave verze o zimi in zimskem času. Učenci OŠ J. Ribičič - K. Širok od Sv. Jokoba pa so se lotili resnejše teme: ob pogovoru o pravicah in dolžnosti otrok so Galebu poslali plemenite in modre misli, ki bi jih morali upoštevati vsi, ki kratijo otrokom osnovne pravice. Otroci so spet v središču pozornosti psihologinje Suzane Pertot, ki v rubriki za starše in šolarje s strokovnim pristopom razlaga, kako ti sprejemajo v različni starostni dobi dogajanje po televiziji in na filmskem platnu. Materinski dan, ki ga darjara marec, je navdihnil pesmico Zvezdane Majhen Trikratna mama, pa tudi ljubeč zapis Anje Kokalj Rože za mamico ob ilustraciji Daše Simčič. Simpatična stonoga Zofka v pesmici Martine Legiša in privlačni ilustraciji Štefana Turka se je naličila in obula nesteto balerink

prijazno pomagala Gloriji Emi, ki je imela roko v mavcu; Varja in dedek, izpod peresa Slavka Pregla, skupaj sestavljata pravljico o muckah in miškah; Tjaša in Tijan, Žige Gombača, pa kritično presojaata risanko, ki ni bila tako lepa, kot so obetale reklame. Zgodba Eveline Urnek Mama, koliko je ura pripoveduje o Žigovi prababici, ki v naslanjaču "prede čas". Tinko in Tonko, Berte Golob, rdečelična fantiča v ilustraciji Vesne Benedetič, nadaljujejo svoje besedovanje in modrujeta, da bi se psiholog lahko imenoval dušolog ali dušnovod. Deklica Robin iz pripovedi Štefke Kac Marn v prikupni ilustraciji Katerine Kalc je ob risanju kobilice vse popacala z zeleno barvo, toda... za vse to je seveda kriv le... nagajivi Zizijon. Do kakšne mere sta lahko neolčljiva dvojčka, razkriva tokratno nadaljevanje

v zgodbi Patricije Peršolja, kako sladka je pravljica o deveti deželi pa pripoved Helene Bizjak, ki jo je nežno ilustrirala Magda Tavčar. Osa s svojim ostrim želom go-

spoduje v

prispodobah o živalih; zapis je kot vselej pripravila Klara M. Jovanovič. Marjeta Zorec v zadnjem delu Popotovanja k Levstikova pesem Najdihojca in nežna pravljica Kdo bo napravil Vidku srajčico. Ob skorajšnji Veliki noči Jasna Merku vabi v Galebovo delavnico na izdelavo svojevrstnih pihov iz modelirne mase za peko. Marčna številka vsebuje tudi sedmi Galebov kviz, pravljice v križanki in še kaj.

IK

Razmislek o besedah in dejanjih v današnji dobi

Beseda kot esenca človeka

Vedno bolj se mi izkustva in razmišljanja opirajo ob mnenje, da sta jezik ter beseda kot njegova najvišja predstavnost temeljnega pomena za človeka kot razumno in predvsem družbeno, intersubjektivno bitje. Ne zanima me več zdravorazumska predstava o dualizmu med besedo in dejanjem. V današnji pragmatični dobi vzhicjenja nad rezultatom, izmerljivimi odgovori in "uspešnim" deloholištvom je dejanje postavljeno na ultimativno najvišjo stopničko Razvoja. Najboljši je, kdor dela, ustvarja dobiček, vidna in konkretna Dejstva, kdor pokaže skupnost, da je v svojem življenju nekaj naredil. Zdi se mi, da se besedi kot izvornemu trenutku vsakega dejanja odvzema temeljni pomen. Na prvi pogled bi rekel, da je posledica čistega dejanja da-

nes revščina, da ne rečem pogorišče besede, s tem pa razmišljanja. Drznil bi si vztrajati v tem razmišljanju do konca, in sicer do točke, na kateri ne vidim kuge besede kot posledice čistega dejanja, temveč nasprotno, da je namreč pomanjkanje razmišljanja-besede privedlo do univerzalnega vzpona dejanja. Pesimistična slika današnjega sveta je torej taka: vsi nekaj delamo, neprestano nekaj delamo, ne vemo pa, kaj delamo in še zdaleč zakaj, čemu! Humanistična znanost problematiko besede in dejanja prijetno (beri: v realnosti grozno) razlaga z opozicijo med teorijo in prakso. Praksa je danes startna in ciljna, končna točka vsakega življenja, izgublja pa se teorija, ki stoji za njo. Veliko mislecev se danes ponovno vrača k osnovam, k reinterpretaciji temeljnih

tekstov, ki so jih intelektualci pohlepno izrabili, prevrnili in izmalčili, iz njih povlekli poanto, ki jim legitimira lastno delo ter referenčnega avtorja izpraznili do dna. To lahko opazimo tudi v neakademskem, vsakdanjem življenju (če pristajate na to, da je znanost zaprt svet zase, ki nima opravka s t. i. "resničnostjo"). V tokratnem razmišljanju skušam znanstveni koncept teorije z distanco povezati z "vsakdanjo" besedo kot tistim trenutkom življenja in komunikacije, v katerem se rojevajo misli, kjer se stikajo mnenja in pogledi, kjer nastajata debata in konstruktivno spreminjanje. Ne razumite napačno: nisem fanatični metafizik in pristaš abstrakcije, ki nima povezav s svetom, v katerem

bivamo, še zdaleč ne. Ne mislim, da se moramo danes kot opozicija čisti praksi zateči v sanjsko, iluzorno idilo mišljenja, ki nas bo razbremenilo vsakdanjega trpljenja, nerazumevanja z drugim in samimi sabo. To bi bilo strahopetno in

kot veznega člana s sabo in družbo. Odtujena individualnost in navidezna samobitnost posameznika je mogoče tudi produkt čistega dejanja, čiste prakse, danes najbolj rabimo družbenega, komunicirajočega in samoreflektivnega kritičnega človeka, ki se zaveda, da je beseda vse, kar ima. Ne bi rad zvedel besede na puhlo, funkcionalistično sredstvo podajanja misli, beseda je v pojavu jezika tudi trenutek nastajanja samih misli, trenutek formiranja le teh, saj bi si brez razlogov ne mogli predstavljati pojmov. Beseda je pomemben, prav zato pa hkrati nevarno spolzek in sublimno mogočen teren za vse: mizarja, ki ustvarja novo nočno omarico, menedžerja, ki jih obrača v prid svojega podjetja, antropologa, ki razvzrova komplementno družbe in človeka,

zaljubljenec, ki se prebijajo skozi val čustev in težav. Z njo lahko odobravamo, kritiziramo, ubesedujemo naše misli in se prepustimo toku pogovora, komuniciramo in ne-komuniciramo, se razločno izrazimo ali še bolj zakompliciramo. Bodimo nanje pozorni in skrbni, ravnajmo premišljeno in spoštljivo, predvsem pa za njimi ohranjajmo vsebino. Kaj zlahka se namreč beseda uporabi kot lepotni dodatek oz. edini element v komunikaciji, brez vsebine, sporočila, teorije. Poznamo "Storije", ko pogovor bogato, sočno in mesnato zveni, a le zveni: vsebine pa od nikoder! Za konec pa še anekdota o barbarih: tako so v stari Grčiji poimenovali vse, ki so nerazločno govorili (t. j. v tujem jeziku, ki prav vsemogočni Grki niso poznali), ki so barbar-ali... Lahko bi jih klicali blabla-ri ali žmlj-ari ali kakorkoli že. S tem vidimo, da ima vsak pojem, pa čeprav tako poznan in uporabljen, manj poznano ozadje, ki prevečkrat diskriminira in potrjuje egocentričen govorca...

Jernej Šček

nadvse neupravičeno. Trdim pa, da moramo ponovno priznati za človeka temeljni pomen Besede